

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัย “เนื้อหา โครงสร้างรูปแบบ และบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวัน” แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 โครงสร้างรูปแบบ เนื้อหา และบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบโครงสร้างรูปแบบ เนื้อหา และบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์แนวปริมาณ และหนังสือพิมพ์แนวคุณภาพ

ในการนำเสนอผลการวิจัยในส่วนของโครงสร้างรูปแบบ เนื้อหา การให้ความสำคัญ และบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการในแต่ละรายชื่อบริษัท ตามหัวข้อดังนี้

1. โครงสร้างรูปแบบ และการจัดหน้าของหน้าบรรณาธิการ
2. เนื้อหาของหน้าบรรณาธิการ
3. การให้ความสำคัญของหน้าบรรณาธิการ
4. บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ

ส่วนที่ 1 โครงสร้างรูปแบบ เนื้อหา และบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ

จากผลการศึกษาพบว่า มีหน้าบรรณาธิการ (Editorial Page) ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับที่ทำการศึกษา ซึ่งมีโครงสร้างรูปแบบ เนื้อหา และบทบาทหน้าที่ของหน้าแตกต่างกันออกไปในแต่ละฉบับ สรุปได้ดังต่อไปนี้

สยามรัฐ

สยามรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด ที่ยังคงมีวางจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน หากจะเปรียบหนังสือพิมพ์เป็นเสมือนคน ในวันนี้สยามรัฐนับได้ว่าเป็นคนที่อยู่ในวัยกลางคนด้วยอายุเกือบ 50 ปี ที่สามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ มากมาย และดำรงอยู่ได้มาจนกระทั่งทุกวันนี้ ในขณะที่หนังสือพิมพ์รุ่นราวคราวเดียวกันนั้น ได้ล้มหายตายจากกันไปมากมาย

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ¹ กำเนิดขึ้นมาจากบุคคลสองท่านด้วยกัน คือ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช และ นายสละ ลิขิตกุล ได้ตัดสินใจร่วมกันที่จะออกหนังสือพิมพ์สัปดาห์ และปฐมฤกษ์ฉบับแรกของหนังสือพิมพ์ “สยามรัฐ” จึงได้ออกสู่ตลาดในวันที่ 25 มิถุนายน 2493 เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับบ่าย มีแปดหน้า ราคา 50 สตางค์ โดยมี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นเจ้าของผู้อำนวยการ และนายสละ ลิขิตกุลเป็นบรรณาธิการคนแรก

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ได้ประกาศเจตนารมณ์ในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจนในสยามรัฐ ฉบับปฐมฤกษ์² วันที่ 25 มิถุนายน 2493 ดังนี้

“วันนี้ เป็นวันที่หนังสือพิมพ์สยามรัฐได้ถือกำเนิดขึ้นมาในโลก หนังสือพิมพ์เมืองไทยอีกฉบับหนึ่ง ถ้าจะพูดกันสำหรับในวันนี้ หรือในระยะอันใกล้ ก็นับว่าเราหนังสือพิมพ์ที่มีอายุสั้นน้อยที่สุดในกระบวนการหนังสือพิมพ์ทั้งหลาย อันหนังสือพิมพ์ย่อมมีชีวิตจิตใจของตนเองเช่นเดียวกับบุคคล ย่อมเกิดมาด้วยกรรมและเมื่อบังเกิดมาแล้วก็ย่อมจะประกอบกรรมต่อไป และย่อมจะต้องรับผลกรรมนั้นๆ จะหลีกเลี่ยงหาได้ไม่และก็เป็นธรรมดาอีกเช่นเดียวกัน ที่หนังสือพิมพ์ซึ่งแรกเริ่มจะก้าวเดินออกไปในโลกย่อมปรารถนาและจะปฏิบัติได้ตามปณิธานนั้นได้หรือไม่ ย่อมสุด

¹ สละ ลิขิตกุล, 36 ปี กับ 7 บรรณาธิการ, 36 ปีสยามรัฐ 24 มิถุนายน 2529

² สี่ทศวรรษสยามรัฐ ก้าวที่สุขุมและมั่นคง, 40 ปีของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ, 25 มิถุนายน 2533 หน้า 46-47

แล้วแต่เหตุการณ์แวดล้อม และการกระทำของหนังสือพิมพ์นั่นเอง
 เราถือกำเนิดมาวันนี้ พร้อมด้วยความหวังว่า เราสามารถ
 เดินต่อไปได้อีกไกล เริ่มชีวิตของเราด้วยความรู้สึกสงวรในฐานะ
 และหน้าที่นั้นได้มากหรือน้อยประการใดหนังสือพิมพ์ฉบับนี้นั้นมิได้
 ตั้งขึ้นเพื่อผลประโยชน์ในทางการเมืองของบุคคลใดหรือหมู่คณะใด
 เราไม่มีเจตนาล่วงหน้าที่จะสนับสนุนหรือตำหนิติเตียนบุคคลใดหรือ
 หมู่คณะใด โดยเฉพาะเราเรียกชื่อหนังสือนี้ว่า "สยามรัฐ" ทั้งนี้ก็เพราะ
 ว่าเราถือประโยชน์แห่งแผ่นดินที่เรียกว่าสยามรัฐนี้ เป็นสิ่งที่ต้องรักษา
 ไว้เหนือประโยชน์อื่นใด และความผาสุกของคนทั้งปวงที่เป็นเจ้าของ
 ผืนแผ่นดินนี้ เป็นยอดปรารถนาของเรา เราได้ถือดวงตราของ
 แผ่นดินไทยค้ำจุนไว้ด้วยสัตย์ที่ไทยเราถือว่าเป็นมงคลมาทอดไว้
 เหนือชื่อเรา ส่วนสุภาภิตที่เราจะยึดถือต่อไปนั้น คือพุทธภษิต
 เป็นคาถาโดยอรรถว่า "นิคคณเห นิคคหารหํ ปคคณเห ปคคหารหํ"
 แปลว่า "พึงชมคนที่ควรชม พึงชมคนที่ควรชม"

เราเริ่มออกเดินทางด้วยเจตนาดังได้กล่าวมาแล้ว สาธุชน
 พึงเห็นว่าเจตนาอันสุจริต ขณะนี้เราถือว่าเราเป็นมิตรกับทุกคนที่
 มีสิทธิ์เป็นเจ้าของแผ่นดินไทยนี้เท่ากับเรา เราเคารพในกฎหมาย
 บ้านเมืองและองค์การสาธารณะทั้งหลายทั้งปวงที่เป็นแผ่นดินเรา
 เคารพและพร้อมเสมอที่จะสนับสนุนรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ไม่ว่ารัฐบาลนั้นจะประกอบขึ้นด้วยบุคคลคณะใด
 หรือพรรคใด ในเมื่อรัฐบาลนั้นต้องปฏิบัติการไปในทางที่เราเชื่อ
 ถือได้ว่าเพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน เพื่อความผาสุกของอาณา
 ประชากร แต่ถ้ามีความคิดเห็นอื่นใดซึ่งไม่ใช่ความคิดเห็น
 ของรัฐบาล ซึ่งเราเห็นว่าหากปฏิบัติตามความเจริญของแผ่นดิน
 และประชาชนมากกว่า เราก็คงถือว่าเรามีทั้งสิทธิ์และหน้าที่ที่จะ
 ต้องสนับสนุนความคิดเห็นนั้น"

นายสละ ลิขิตกุล³ บรรณาธิการคนแรก ได้เล่าถึงนโยบายของสยามรัฐในยุคแรกไว้ว่า

"หนังสือพิมพ์สยามรัฐในยุคแรกๆนั้นเป้าหมายนั้นไม่ใช่การ
 เมืองเสียทีเดียวเป็นเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบ้านเมือง เรื่องชาวบ้านก็มี

³ สละ ลิขิตกุล, เรื่องเดิม

และคอลัมน์ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ที่เขียนประจำสัปดาห์วันหนึ่งๆ
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ เขียน 3-4 เรื่อง และกับทนายลัดกันเขียนคนละวันกับผม
นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องยาว สามก๊ก ฮวนนัง

จะเรียกว่าหนังสือพิมพ์ชาวบ้านดีกว่า แต่มีจุดมุ่งหมายต่อต้าน
เผด็จการเพราะตอนนั้น จอมพล ป.ทำท่าจะเป็นเผด็จการมาก ลักษณะ
การต่อต้านของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ไม่ใช่การต่อต้านโดยตรงทีเดียว
แต่จะทำเรื่องที่จอมพล ป.ทำเป็นเรื่องเป็นๆ จอมพล ป.อะไรไม่รู้ละ จะ
ดูร้ายยังงั้นสยามรัฐทำเป็นโง่ เป็นเรื่องตลก เป็นเรื่องตลกไปเสียหมด
คือให้คนอ่านเขาเห็นว่า ที่จอมพล ป.ทำก็เป็นสิ่งที่น่าขัน ซึ่งก็จะเป็น
พิษเป็นภัยอะไรต่อหนังสือพิมพ์สยามรัฐ นี่เป็นแนวนโยบายที่วางกันไว้

สมัยก่อนชาวบ้านไม่ค่อยรู้เรื่องการเมือง สยามรัฐก็พยายาม
จงใจประชาชนว่าระบอบประชาธิปไตยควรเป็นอย่างไร ม.ร.ว.คึกฤทธิ์
ท่านก็เขียนในทำนองนี้เรื่อย ซึ่งก็มีผู้เขียนจดหมายมาหา มีคำถามมา
และสยามรัฐก็ตอบปัญหาประจำวัน ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ เป็นคนตอบ
สอดใส่ความรู้เรื่องประชาธิปไตยเข้าไปด้วยและขณะเดียวกันก็แอน
ตี้ระบบเผด็จการ

สยามรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เน้นหนักไปทางข่าว ตัวใหญ่
ที่ใช้พาดหัวข่าวก็ไม่มี และไม่มีพาดหัวข่าวดิ้นเดิน ที่ไม่ยอมพาด
หัวข่าวก็เพราะเหตุว่า ไม่ต้องการปลุกประชาชนให้ตื่นเดินเรามุ่งในทาง
บทความมากกว่า สอนประชาชนในเรื่องระบอบประชาธิปไตย ส่วน
ใหญ่คอลัมน์ที่เขียนจะเป็นเรื่องการเมืองตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามข่าว
นั้นแหละ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเราก็วิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์นั้นๆ “

ในยุคปัจจุบันหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับก็พากันปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะที่เปลี่ยน
ไปของสังคม หนังสือพิมพ์สยามรัฐก็ฉบับหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ดำรงอยู่ได้ ทั้งรูปโฉมและวิธีการ
นำเสนอ ให้มีสีสันมากขึ้น มีการนำเสนอข่าวหรือข่าว เบาๆ ข่าวเร้าอารมณ์ ประเภทข่าวอาชญากรรม
ข่าวบันเทิง มากขึ้น ซึ่งเป็นนโยบายในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสยามรัฐด้วย⁴ และในปัจจุบันสยามรัฐอยู่
ภายใต้การดำเนินงานของ นายชัชวาล คงอุดม

⁴ วิชัย อากามงคล,หัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐ,สัมภาษณ์,30 มีนาคม 2542

1. โครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โครงสร้างรูปแบบ และการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหน้ากันมาเรื่อยๆ ซึ่งในแต่ละช่วงของสยามรัฐจะมีองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการที่แตกต่างกันไป ดังตาราง

ตารางที่ 5 พัฒนาการโครงสร้างรูปแบบและความถี่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ

โครงสร้าง รูปแบบ	ความถี่ในการนำเสนอ																
	ปีกำเนิด (2493-2499)			ปี2500-2509			ปี2510-2519			ปี2520-2529			ปี2530-2539			ปีปัจจุบัน (2540-2541)	
	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี	ไม่มี
	ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน
ส่วนข้อมูล ผู้จัดทำ			-			-				*			*			*	
บทปก.	*			*			*			*			*			*	
บทความ ประจำ		*				-	*			*			*			*	
บทความ จากบุคคล ภายนอก			-		*	-	*			*			*			*	
การ์ตูน		*				-	*			*			*			*	
เสียงจาก นสพ.อื่น			-			-				-			-				-
คอลัมน์จด หมาย		*			*		*			*			*	*			
ปกิณฑกะ และข่าวจีน			-			-				-			-			*	
โคลงกลอน สีกวา		*			*					-			-			*	
ส่วนแทรก (ข่าวและ โฆษณา)		*				-				-			-			*	

หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน ในยุคแรกเป็นหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวันมีลักษณะเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพ เป็นหนังสือพิมพ์การเมืองเต็มตัว เป็นเวทีที่ออกความคิดเห็นกันอย่างชัดเจน⁵ ซึ่งมีโครงสร้างองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ดังนี้

- ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ(Masthead)
- บทความประจำ
- การ์ตูน
- โคลงกลอนสักวา
- คอลัมน์จดหมาย
- ส่วนแทรก

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ (Masthead)

ในส่วนข้อมูลของผู้จัดทำได้ปรากฏอยู่ในหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐ ตั้งแต่ช่วงปี 2520 -2529 เป็นต้นมา มีลักษณะเป็นกรอบขนาดเล็กสี่เหลี่ยม บรรจुरายชื่อของกองบรรณาธิการสยามรัฐเอาไว้ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบว่ามิใครเป็นคนะทำงานบ้าง ซึ่งจะปรากฏควบคู่มา กับบทบรรณาธิการ ของสยามรัฐเสมอ สำหรับปีปัจจุบันส่วนของข้อมูลผู้จัดทำปรากฏในหน้าบรรณาธิการเป็นประจำทุกวัน ยกเว้นฉบับวันอาทิตย์

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ คือข้อเขียนที่แสดงออกถึงจุดยืนของหนังสือพิมพ์ ต่อประเด็นข่าวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ นำเสนอบทบรรณาธิการเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งช่วงปี 2510-2519 หลังจากนั้นในปี 2520-2539 บทบรรณาธิการของสยามรัฐมีความถี่ในการนำเสนอลดลง คือจะไม่ มีบทบรรณาธิการในฉบับวันอาทิตย์ แต่ในปัจจุบันบทบรรณาธิการได้รับการนำเสนอเป็นประจำทุกวันอีกครั้งหนึ่ง

สำหรับบทบรรณาธิการของสยามรัฐในช่วงกำเนิดหนังสือพิมพ์นั้น มีผู้เขียนอยู่สองเพียงท่านเท่านั้น ซึ่งเป็นผู้ร่วมก่อตั้งสยามรัฐ คือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และนายสละ ลิขิตกุล บรรณาธิการคนแรกของสยามรัฐจะสลับกันเขียนคนละวัน⁶ เช่นเดียวกับในปัจจุบันผู้เขียนบทบรรณาธิการของสยามรัฐเป็นบุคคล

⁵ สมัคร สุนทรเวช, นักหนังสือพิมพ์คึกฤทธิ์ เนื่องในวันเกิดครบรอบปีที่ 79 ,โครงการหนังสือสยามรัฐ 40, 2533

⁶ สละ ลิขิตกุล, เรื่องเดิม

ในระดับบรรณาธิการอาวุโสเท่านั้น เพราะข้อเขียนในส่วนของบรรณาธิการจะต้องอาศัยประสบการณ์ของผู้เขียน และเป็นข้อเขียนที่แสดงจุดยืนตามแนวนโยบายของหนังสือพิมพ์ด้วย⁷

คอลัมน์จดหมาย

คอลัมน์จดหมายในช่วงยุคเริ่มต้นมีชื่อว่า “ปัญหาประจำวัน” ที่มีลักษณะเป็นถาม-ตอบ และเป็นเสมือนเวทีที่เปิดโอกาสให้กับผู้อ่านได้แสดงความคิดเห็นและสอบถามเรื่องต่างๆที่สนใจ โดยการเขียนจดหมายมายังหนังสือพิมพ์ รวมทั้งเป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์ และจุดเด่นที่สำคัญของคอลัมน์นี้ในสมัยนั้น ก็คือ การสอดแทรกความเป็นประชาธิปไตยให้กับผู้อ่านในยุคประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการในสมัยของจอมพลสฤษดิ์ เพราะชาวบ้านในสมัยนั้นไม่ค่อยรู้เรื่องการเมือง รัฐบาลจะเอาอย่างไรก็เอากัน สยามรัฐก็พยายามจูงใจประชาชนว่าระบอบประชาธิปไตยควรจะเป็นอย่างไร สยามรัฐก็ตอบ “ปัญหาประจำวัน” โดย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นคนตอบและสอดใส่ความรู้เรื่องประชาธิปไตยเข้าไปด้วยและขณะเดียวกันก็แฉนตีระบบเผด็จการ⁸ เช่น

ถาม

ตามที่ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เดินทางไปประเทศคอมมิวนิสต์ในต่างประเทศ รัฐบาลไทยให้ช่วยเหลือในเรื่องของค่าเดินทางบ้าง หรือเปล่า หรือหม่อมต้องควักกระเป๋าออกชำระเองหรือไม่
ยังสงสัยอยู่ ถ้ารัฐบาลได้ช่วยการที่ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชไปในครั้งนี้จะได้ผลประโยชน์อะไรบ้าง

ประพาศ บริฤทธิ

406 ถ.สายกลาง ลำปาง

ตอบ

ม.ร.ว.เสนีย์ ได้ถูกเชิญเป็นการส่วนตัว โดยไม่ผ่านรัฐบาล จึงไม่มีเหตุที่รัฐบาลจะมาช่วยเหลือค่าเดินทางนั้นได้ทราบมาว่าผู้เชิญเขาออกให้ แต่ก็มีกรควักกระเป๋าส่วนตัวธรรมดา เมื่อเป็นเรื่องส่วนตัวเช่นนี้ กล่าวคือ ม.ร.ว.เสนีย์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย โดยบริสุทธิ์เป็นส่วนตัว ไม่มีที่ท่าว่าจะกลายเป็นคอมมิวนิสต์ เป็นส่วนตัวไปได้เลย
ความเห็นทั้งหมดนี้ก็เป็นความเห็นส่วนตัวของกระผมอีกนั่นแหละ

คึกฤทธิ์ ปราโมช

จากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันเสาร์ที่ 20 ธันวาคม 2495

⁷ วิชัย อภามงคล, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2542

⁸ สละ ลิขิตกุล, เรื่องเดิม

สำหรับการนำเสนอคอลัมน์ “ปัญหาประจำวัน” ไม่ได้มีการเสนอเป็นประจำทุกวัน จะสลับหมุนเวียนกับส่วนของบทความ แต่ความถี่ในการนำเสนอของ “ปัญหาประจำวัน” จะมากกว่าบทความประมาณ 4 ครั้งต่อสัปดาห์

จนกระทั่งในช่วงปี 2520-2529 คอลัมน์จดหมาย “ปัญหาประจำวัน” เปลี่ยนมาเป็นคอลัมน์ “จดหมายถึงบก.” ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิม กล่าวคือ “ปัญหาประจำวัน” มีลักษณะเป็นการถามมาตอบไป แต่ “จดหมายถึงบรรณาธิการ” จะเป็นลักษณะของการแสดงความคิดเห็น และส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง เช่น

เปื้อนเปรม..ให้ลงมติ

กทม.

ผมติดตามอ่านสยามรัฐทั้งข่าว,บทวิจารณ์
และจดหมายรวมทั้งนสพ.ฉบับอื่นๆด้วยมันสุดที่จะ
บรรยายถึงสภาพการบริหารประเทศของพลเอกเปรม
เต็มที่แล้ว

อยากให้ประชาชนทำหน้าที่แทน ส.ส.สักครั้ง
โดยขอประขามติเสนอให้พลเอกเปรมปรับกรม.เพื่อต้อนรับ
รับแผนพัฒนาฉบับที่ 5จะขัดข้องไหม

ถ้าไม่ขัดข้อง ผมจะช่วยอีกแรงหนึ่ง

“สยาม สยามรัฐ”

สยามรัฐ ฉบับวันที่ 21 ตุลาคม 2524

ค่านายกฯอย่าคิดแบบเผด็จการ

กทม.

ผมเห็นท่านนายกรัฐมนตรีได้พูดถึงการที่จะออกกฎหมาย
มาบังคับให้คนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งครั้งที่แล้วแสดงว่าท่าน
คงเอาจริงแน่

แต่ผมไม่เห็นด้วยกับท่านเลย ในฐานะประชาชนคนไทย
คนหนึ่ง ผมขอแสดงความคิดเห็นค้านไว้ให้ปรากฏความจริงท่าน
นายกฯท่านได้พูดถึงเรื่องนี้มีมาตั้งแต่ปีกลาย...แต่ท่านนายกฯ
ท่านกลับย่ำว่าคนที่มิสิทธิออกเสียงเลือกตั้งต้องไปเลือกตั้ง เช่น
เดียวกับชายไทยอายุถึงเกณฑ์ก็ต้องไปเกณฑ์ทหาร

ผมฟังเหตุผลแล้วไม่เห็นด้วยครับ เพราะผมถือว่าการ
เกณฑ์ทหารนั้นเป็นหน้าที่ของชายไทยทุกคน แต่การเลือกตั้งนี้

เป็นสิทธิของเขาไม่ใช่หน้าที่....

“ 19104 ”

สยามรัฐ ฉบับวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2534

การ์ตูนล้อเลียนเสียดสี (Satire)

การ์ตูน เป็นการ์ตูนล้อเลียนช่องเดียว ล้อเลียนทั้งภาพและคำพูด โดยเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็น เรื่องการเมือง ในช่วงยุคเริ่มต้นสยามรัฐนำเสนอการ์ตูนจะสลับกับคอลัมน์สีกวา ในปริมาณความถี่ในการ นำเสนอการ์ตูนน้อยกว่าคอลัมน์สีกวา และในช่วงปี 2500-2509 การ์ตูนล้อเลียนจะหายไปจากหน้า บรรณาธิการของสยามรัฐ จากนั้นประมาณช่วงปี 2510-2519 ตัวการ์ตูนกลับมาสร้างสีสันให้กับหน้า บรรณาธิการอีกครั้ง โดยนักวาดการ์ตูนชื่อดัง ประยูร จรรย์วงษ์

ต่อมาในช่วงปี 2520-2529 ได้เปลี่ยนจากการ์ตูนช่องเดียวเป็นการ์ตูนสามช่อง วาดโดย “กระป๋อง” มีการนำเสนอเป็นลักษณะเน้นการล้อเลียนเสียดสีด้วยคำพูด โดยผ่านตัวการ์ตูนที่มีลักษณะ คล้ายกับตัว “SNOOPY” สำหรับเนื้อหาของการ์ตูนจะเน้นการล้อเลียนเสียดสีเกี่ยวกับการเมือง และมีความถี่ในการนำเสนอเป็นประจำทุกวัน จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

โคลงกลอนสีกวา

การเขียนสีกวากำเนิดขึ้นในหนังสือพิมพ์สมัยนั้น ริเริ่มมาจาก ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ก่อนใครๆทั้งสิ้น ซึ่งตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์ อยู่เป็นประจำ⁹

สำหรับสีกวาในสยามรัฐยุคแรก(2493- 2509) ชื่อว่า “คอลัมน์สีกวา” มีมาตั้งแต่ยุคแรกๆของ หนังสือพิมพ์ และเปิดโอกาสให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมได้เขียนมาลงพิมพ์ สีกวาแต่ละเรื่องก็จะสอดแทรกแง่คิด ความคิดเห็นเข้าไปด้วย ซึ่งคอลัมน์สีกวานี้จะสลับกับการ์ตูนล้อเลียน แต่สีกวาจะมีความถี่ในการนำเสนอ มากกว่า โดยในช่วงปี 2500-2509 เป็นความถี่ในการนำเสนอมากขึ้น ยกเว้นฉบับวันอาทิตย์ เนื่องจากไม่ต้องสลับหมุนเวียนกับการ์ตูนเหมือนปีก่อนๆ จากนั้นสีกวาก็หายไปจากหน้าบรรณาธิการของ สยามรัฐ จนกระทั่งในปีปัจจุบัน (2540) ปรากฏว่าสีกวาอีกครั้งในหน้าบรรณาธิการซึ่งมีลักษณะเป็นคอลัมน์ ประจำมีผู้เขียนเป็นประจำ คือ เสรี ชมภูมิ่ง, กุหลาบดำ, นายโหนดเมล์ ซึ่งมีชื่อคอลัมน์ว่า “สีกวาโลกาภิวัตน์” สำหรับเนื้อหาของสีกวาในช่วงปีปัจจุบันนี้จะเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับเศรษฐกิจ และรัฐธรรมนูญ เนื้อหาส่วนใหญ่มีความทันสมัยเข้ากับกระแสปัจจุบันที่ประเทศกำลังประสบอยู่ ทั้งวิกฤตเศรษฐกิจ และ กระแสร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ก่อนที่จะหายไปอีกครั้งในต้นปี 2541 เช่น

“คอลัมน์สีกวา”

สีกวากลกลวิดนตรีศิลป์

⁹ สละ ลิขิตกุล, หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน, อดีต, ฉบับวันที่ 25 มิถุนายน 2523

ใครลยนิยอมเคลิมเพิ่มหรรษา
 แต่ดนตรีกวีไทยไปประชา
 จึ่งระอาออกโอบรัฐไม่โปรดปราน
 หลงนิยมเยี่ยงอย่างของต่างชาติ
 ห่อนาคไม่ชอบถึงแก่นสาร
 ศิลปไทยแท้แต่ก่อนกาล
 ยิ่งเนิ่นนานนับวันห่างจางหาย”

จาก นุริม รัตนวิจิตร
 สยามรัฐ ฉบับวันที่ 20 มีนาคม 2495

สักรวชาข้าราชการงานของชาติ
 รัฐมุ่งมาตรฐานปรารถนาหาทางช่วย
 จะเพิ่มเงินเดือนให้ไม่เียงชวย
 เป็นการช่วยค่าครองชีพถีบราคา
 อันที่จริงจะช่วยอำนวยความสะดวก
 ให้เปลืองทุกซ์จริงไซร้ไม่กังขา
 การควบคุมสินค้าของพารา
 ก่อนราคาขึ้นด้วยจะสวดยเอย

จาก บำรุง ราชทัณฑ์ราชบุรี
 สยามรัฐ ฉบับวันที่ 20 มีนาคม 2504

สักรวน่าอายคนขายชาติ
 มันสามารถมดเท็จไม่เช็ดขาม
 ขายได้รับเกียรติคุณอลู้งาม
 มันเอาความเสียหายมาป้ายทา
 จงอย่าอยู่เลยในเมืองไทยนี้
 ลงไปอยู่ในนรกอเวจีเสียดีกว่า
 จงรีบไปไทยหนักพสุธา
 มรณาสัยเกิดประเสริฐเอย

คนไทย
 สยามรัฐ ฉบับวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2504

“สัปดาห์โลกาภิวัตน์”

สัปดาห์ว่างๆข้างถูกเป้า
ที่ไม่เอาตำแหน่งแห่งส.ส.
นำลงไว้มิให้เป็น ร.ต.ม.
อย่าระย่อทำได้ดีมีคนวอน
ด้วยชื่อเสียงกันเข้ามาดั่งว่าเล่น
ลงทุนเห็นเป็นไปเพื่อไถ่ถอน
เหลือบฝูงใหญ่ไล่ล่าลาภภาพสะท้อน
ขอวิงวอนต้องตราไว้เพื่อไทยเอย

เสรี ชมภูมิ่ง

สยามรัฐ ฉบับวันที่ 22 กรกฎาคม 2540

สัปดาห์เมืองไทยป่วนด้วยเศรษฐกิจ
“พ่อบมอชวลิต” เจียมยามาหม้อใหญ่
จัดเตรียมพร้อมปรุงยาสมุนไพร
ยอดกรุงไทยใน “ทะนง” มาชงกิน
โรคไม่หายแก้ได้ไม่ชะงัด
เตรียมยานัตถุ์จัดยาเพิ่มเติม “ทักษิณ”
ทั้งดมทาสารพัดจัดยากิน
โรคหายสิ้น “โกร่ง” ก็มากวาดยาเอย

กุลลาบดำ

สยามรัฐ ฉบับวันที่ 21 สิงหาคม 2540

บทความประจำ

บทความของสยามรัฐที่ปรากฏในหน้าบรรณาธิการ มีชื่อว่า “เก็บเล็กผสมน้อย” โดย “คึกฤทธิ์ ปราโมช” เป็นข้อเขียนที่แสดงความคิดเห็นและให้แง่คิดในเรื่องต่างๆ เช่นการเมือง การต่างประเทศ การเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เป็นต้น และ “รู้ไว้ใช้ว่า” โดย “อ.กระแชง ทิพย์” เป็นการเสนอเกร็ดน่ารู้ในเรื่องราวและแง่มุมต่างๆ เช่น วันพระนเรศวรประกาศอิสรภาพ เป็นต้น ที่สลับหมุนเวียนกันมาเขียน และสลับกับคอลัมน์ “ปัญหาประจำวัน” เพราะว่า “ปัญหาประจำวัน” ไม่ได้มีการนำเสนอเป็นประจำทุกวัน ดังนั้นจึงเป็นพื้นที่ที่สลับกันได้ โดยมีความถี่ในการนำเสนอของ “ปัญหาประจำวัน” มากที่สุดประมาณ 4 ครั้งต่อสัปดาห์

ต่อมาในช่วงปีในช่วงปี 2500-2509 สยามรัฐได้เปิดกว้างโดยรับข้อเขียนจากบุคคลภายนอกในตำแหน่งเดียวกับ “ปัญหาประจำ” ที่มีชื่อว่า “แง่คิดจากข่าว” ซึ่งมีนักเขียน เช่น ตานมอหลอ, อัศเจรีย์, ศรี อักษร, สารินดี เป็นต้น และความปริมาณการนำเสนอบทความจากบุคคลภายนอกมากกว่า “ปัญหาประจำวัน”

คอลัมน์ปกิณกะและข่าวขัน

คอลัมน์ปกิณกะและข่าวขัน เริ่มในช่วงปีปัจจุบัน 2540-2541 ชื่อคอลัมน์ว่า “ครบเครื่องเรื่องการเมือง” โดย “การบูร” และ “เบียดไหล่ ส.ส.” โดย “ดิโน” ซึ่งเป็นข้อเขียนที่มีลักษณะหยิกแกมหยอก กระเช้าเหี้ยมเหยี้ย สังคมบุคคลในแวดวงการเมือง ข้าราชการ หรือบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น

ครบเครื่องเรื่องการเมือง

ไม่ใช่ฟ้าไม่ช่วย..แต่ที่รวยเพราะทำงานมีระบบ “เจ้าสัว” ธนินท์ เจียรวนนท์ แห่ค่าย ซีพี ถือว่าน่าคบ เฉพาะผู้ที่เป็น อาคันตุกะ ไปเยือนผู้บริหาร ที่ตึกยูทีวี ชั้น 31 ต่างประทับใจ จ๊อดไปตามๆกัน เพราะที่นี่..เหมือนกับกรยกบริการของโรงแรม เดอร์ลักซ์อำนวยความสะดวกให้ท่าน

แม้แต่ “บ๊อบบี้” พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์และ พล.อ.อ. สิทธิ เศวตศิลา ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ต่างแวะเวียนกันไปอยู่เสมอ โดยเฉพาะ, มี วุฒิชัยดุสิต ศิริวรรณเป็นที่ปรึกษามือทอง...การบริหารจึงไม่บกพร่องซีเธอ

* * *

แค้นนี้มันฝังใจ..นี่ก็ขึ้นมา เสียความรู้สึกทุกที่แค้นแสนแค้นของ “อภิมา เศรษฐีหมื่นล้าน” คุณพีรธรรมบุญ นิรันดร ไล่ละ คุณที่สุดเจ็บกระดองใจ ที่ “นายทวน หลีกภัย” ไปปลุกผี “คุณ ปูพิชัย รัตตกุล” ขึ้นมาจากหลุมเพราะ “หนุ่มอาณัฐชัย รัตตกุล” “เคยเลิกลาภกับลูกสาว และมีคดีฟ้องร้องกันมะรุมมะตุ้ม

ดังนั้นจึงให้คนหนุ่มอย่างเสียชิงชัย มงคลธรรม เปิดไม่ไว้ว่างใจรัฐบาลหมายเล่นงานเสียพิชัยให้จ้งหนับนี้กว่า “หนุ่มชิงชัย” ได้ที่เด็ดมาจากที่ไหน...ที่แท้ก็มี “ปูรธรรมบุญ” ผู้ยิ่งใหญ่หนุหลังนี้เองแหละครับ

เบียดไหล่ ส.ส.

กระทรวงมหาดไทยโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดผ่านไป แล้ว พล.ต.สนั่นขจรประศาสน์ รมต.มหาดไทยแทนที่จะถูกฝ่าย

ด้านตำหนิ หนอยแ่น อลงกรณั พลบุตร เลขาธิการส่วนตัว
 นายกรัฐมนตรีชะด้วย โวยลันไมพอใจเพราะผู้ว่าเมืองเพชรโดน
 ย้ายกับเขาด้วยเลยมีเสียงซุบซิบในพรรคว่า อดีตส.ส. กับพล.ต.สนัน
 ขจรประศาสน์ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ และร.ม.ต.มหาดไทย
 ใครใหญ่กว่าใครครับ

ทำดีขอต้องขอชมเชยกันหน่อย ชุมพล ศิลปอาชา ร.ม.ต.
 ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศดเก็บค่าเล่าเรียนกับเด็กนักเรียน
 ที่ผู้ปกครองป่วยเป็นโรคเอดส์ เอ..ถ้าป่วยเป็นโรคร้ายแรงอย่างอื่นน่า
 จะอยู่ในข่ายยกเว้นด้วยนะครับ

ส่วนแทรก

ในยุคแรก (2493-2499)หน้าบรรณาธิการของสยามรัฐจะมีส่วนแทรกในหน้าได้แก่
 โฆษณาสินค้า ซึ่งมีบ้างเป็นบางวัน แต่หลังจากนั้นไม่ปรากฏว่ามีโฆษณาเกิดขึ้นในหน้าบรรณาธิการอีก
 เลย จนกระทั่งช่วงปี 2530-2539 จะมีส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวและโฆษณา เข้ามียอยู่ในหน้าบรรณาธิการ เรื่อย
 มา แต่ในปัจจุบันหน้าบรรณาธิการมีส่วนแทรกมีเพียงข่าวต่อและข่าวสั้นเท่านั้น จะไม่โฆษณา

การจัดหน้า

การจัดหน้าของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐนั้น มีอยู่หลายแบบด้วย เนื่องจากสยาม
 รัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีอายุยาวนาน จึงผ่านการปรับเปลี่ยนรูปแบบของหน้าบรรณาธิการบ่อย ดังนั้นการจัด
 หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐจะขอแบ่งลักษณะในแต่ละช่วงยุค

กำเนิดหนังสือพิมพ์ (2493- 2499)

หน้าบรรณาธิการของสยามรัฐถูกวางไว้ในหน้าสาม และแบ่งออกเป็น 4 คอลัมน์ ซึ่งมีองค์ประกอบ
 ต่างๆ ดังนี้

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ จะถูกวางอยู่ในตำแหน่งซ้ายของหน้า ในส่วนของแนวคอลัมน์ 1-2 มีลักษณะเป็น
 คอลัมน์ในแนวตั้งจากบนล่าง มีเนื้อที่ประมาณเกือบ 1/2 ของหน้า

โครงสร้างของส่วนบทบรรณาธิการ เริ่มจากส่วนบนเป็นชื่อหนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" เป็นอักษรตัว
 ใหญ่เด่นที่สุดภายในหน้า พร้อมกับคำขวัญเป็นภาษาบาลี "นิคคณเห นิคคหารนั ปคณเห ปคคหารนั"

แปลว่า “ชมคนที่ควรชม ชมคนที่ควรชม” ซึ่ง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้คิดขึ้นและใช้เป็นคำขวัญมาจนถึงทุกวันนี้

จากนั้นลงมาด้านล่างเป็นส่วนของข้อมูลประจำวัน ได้แก่ วัน เดือน ปี และฉบับที่พิมพ์ มีเส้นคู่บางและหนา เป็นตัวแบ่งส่วนของข้อมูลออกจากชื่อหนังสือพิมพ์และส่วนของบทบรรณาธิการ

ถัดจากส่วนของข้อมูลประจำวันลงมา เป็นส่วนของบทบรรณาธิการ ซึ่งมีชื่อเรื่องพิมพ์ด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่กว่าตัวพิมพ์ปกติ

คอลงกลอนสี่กวาง

ตำแหน่งของคอลัมน์สี่กวางในหน้าบรรณาธิการในช่วงนี้จะอยู่ด้านบนสุดเหนือรอยพับครึ่งของหน้าในแนวคอลัมน์ที่ 3-4 ด้านซ้ายอยู่ติดกับบทบรรณาธิการมีเนื้อที่ 1/8 ของหน้า โดยมีเส้นล้อมกรอบไว้อย่างชัดเจน

การ์ตูน

การ์ตูนล้อเลียนจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกับ “คอลัมน์สี่กวาง” ภาพการ์ตูนจะมาแทนคอลัมน์สี่กวางเป็นบางวันในตำแหน่งเดียวกัน

คอลัมน์จดหมาย

คอลัมน์จดหมายชื่อว่า “ปัญหาประจำวัน” เป็นการแสดงความคิดเห็นและปัญหาต่างๆที่ผู้อ่านสงสัยใคร่รู้ โดยมีผู้ตอบจดหมาย คือ “ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช” ซึ่งอยู่ในตำแหน่งใต้ “คอลัมน์สี่กวาง” ในแนวคอลัมน์ที่ 3-4 จาก ยาวไปสุดหน้ากระดาษ ในกรณีที่มีโฆษณาจะอยู่ใต้คอลัมน์จดหมาย ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 3/8

บทความ

ตำแหน่งของบทความจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกับคอลัมน์ “ปัญหาประจำวัน” จะสลับหมุนเวียนกันมาเขียน ได้แก่ คอลัมน์ดังนี้

“เก็บเล็กผสมน้อย” โดย “ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช”

“รู้ไว้ใช้ว่า” โดย “อ.กระแช ทิพย์”

ส่วนแทรก

ส่วนแทรก ได้แก่ โฆษณา จะวางอยู่ใต้ส่วนของคอลัมน์จดหมาย ในตำแหน่งมุมล่างขวาของคอลัมน์ที่ 3-4 มีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 1/8 ของหน้า ซึ่งเป็นส่วนแทรกเข้ามาบ้างเป็นบางวัน

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ปี 2495

ชื่อนสพ.	สัปดาห์
ข้อมูลประจำวัน	
บทบก.	คอลัมน์จดหมาย หรือบทความประจำ
	โฆษณา

ภาพที่ 2

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ปี 2495

ชื่อ นสพ.	การ์ตูน
ข้อมูลประจำวัน	
บทปก.	คอลัมน์จดหมาย หรือบทความประจำ

ภาพที่ 3

ปี 2500-2509

หน้าบรรณาธิการของสยามรัฐมีโครงสร้างและรูปการจัดหน้าไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ มีเฉพาะการปรับเปลี่ยนในรายละเอียดของการ์ตูนและบทความเท่านั้น

บทความ

ซึ่งยังอยู่ในตำแหน่งเดิม ให้มีความถี่ในการนำเสนอมากขึ้นจากเดิมที่มีความถี่ในการนำเสนอ คอลัมน์ “ปัญหาประจำวัน” มากกว่า และมีประจำชื่อว่า “แง่คิดจากข่าว” โดยมีนักเขียนหลายคนหมุนเวียนกันมาเขียน เช่น “ตาทมอหลอ”, “อัศเจรีย์”, “ศรีอักษร”, “สาวนิตี”, “บันลือเมืองสั้น” เป็นต้น มีปริมาณเนื้อที่ประมาณเกือบ 1/2 หน้า เช่นเดิม

การ์ตูนและสัปดาห์

ในช่วงนี้จะไม่มีการนำเสนอภาพการ์ตูนล้อเลียน แต่จะนำเสนอเฉพาะคอลัมน์สัปดาห์เป็นประจำทุกวัน ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 1/8 ของหน้า

ปี 2510-2519

ประมาณในช่วงเดือนพฤษภาคม 2514 สยามรัฐได้ปรับเปลี่ยนหน้าโยกย้ายหน้าบรรณาธิการไปอยู่จากหน้าสาม ไปอยู่ในหน้าหก และมีการจัดหน้าในรูปแบบใหม่ แต่ในส่วนขององค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในหน้าบรรณาธิการในยุคนี้นี้ก็ยังคงมีองค์ประกอบไม่ต่างไปจากเดิม เป็นส่วนของบทความหรือคอลัมน์จดหมายสลับกันในแต่ละวัน และที่สำคัญสยามรัฐได้ออกแบบหน้าตรงข้าม(Op.Ed)ให้เป็นหน้าบทความอีกด้วย คล้ายกับหน้าบรรณาธิการมีอยู่สองหน้า ดังนั้นหน้าบรรณาธิการและหน้าตรงข้าม (Op.Ed) จึงมีรูปแบบการจัดหน้าดังนี้

ในส่วนของหน้าบรรณาธิการ (หน้าหก) จะแบ่งออกเป็น 4 คอลัมน์ และมีโครงสร้างองค์ประกอบดังนี้

บทความ

จะอยู่ในตำแหน่งซ้ายสุดในแนวคอลัมน์ที่หนึ่ง มีลักษณะเป็นคอลัมน์ยาวในแนวตั้ง โครงสร้างของบทความยังคงเหมือนเดิม มีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 1/4 ของหน้า มีเส้นหน้าที่ล้อมเป็นกรอบอย่างชัดเจน

การ์ตูน

การ์ตูนกลับมาโดดเด่นในหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐอีกครั้ง ซึ่งอยู่ในตำแหน่งด้านบนในแนวคอลัมน์ที่ 2-3 ด้านซ้ายอยู่ติดกับบทความ ด้านล่างจะอยู่ติดกับส่วนบทความหรือคอลัมน์จดหมาย

มีลักษณะเป็นคอลัมน์ในแนวอน มีเส้นหน้าที่บล็อมเป็นกรอบชัดเจน มีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 1/8 ของหน้า

บทความจากบุคคลภายนอก

บทความจากบุคคลภายนอก มีตำแหน่งอยู่ในแนวคอลัมน์ที่ 2-4 ทั้งหมดของหน้ายกเว้นส่วนของการ์ตูน มีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 5/8 ของหน้า

ซึ่งเป็นชื่อเขียนของนักเรียน อาทิ "นร.นรปก", "อนันต์ สายวิทย์", "เกษม ศิริสัมพันธ์", "ติก อัญชนา" เป็นต้น

คอลัมน์จดหมาย

คอลัมน์จดหมาย "ปัญหาประจำวัน" โดย "ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช" จะอยู่ในตำแหน่งเดียวกับ ส่วนของบทความจากบุคคลภายนอก เป็นคอลัมน์สลับ

ส่วนหน้าตรงข้าม (Op.Ed) ซึ่งอยู่หน้าเจ็ด และเป็นหน้าบทความส่วนใหญ่จะตีพิมพ์สองบทความเท่านั้น การจัดหน้านี้จะมีอยู่ด้วยกันสองรูปแบบกล่าวคือ หน้านี้จะแบ่งคอลัมน์ออกเป็น 4 คอลัมน์เช่นเดียวกับหน้าบรรณาธิการ ในรูปแบบแรกจะแบ่งหน้าบรรณาธิการออกเป็นลักษณะคอลัมน์ 1-2 เป็นหนึ่งบทความ และอีกหนึ่งจะอยู่ในตำแหน่งแนวคอลัมน์ที่ 3-4 ในรูปแบบที่สองแบ่งคอลัมน์ออกเป็นแนวอน ให้บทความแรกอยู่เหนือรอยพับครึ่งของจนสุดด้านบน ส่วนอีกหนึ่งบทความจะอยู่ในต่ำกว่ารอยพับครึ่งไปจนสุดหน้า โดยทั้งสองบทความจะมีเส้นหน้าที่บล็อมเป็นตัวกันแบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ซึ่งส่วนของหน้า นี้จะมีนักเขียนมากมายหมุนเวียนกันมาเขียน เช่น "รอบๆสยามรัฐ" โดย "กาแฟดำ", "ก่อนจะถึงวันจันทร์" โดยนเรศ นโรปกรณ์, "เสถียร จันทิมาธร" เป็นต้น

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ปี 2514

ชื่อ นสพ.	การตูน		บทความประจำ	บทความประจำ
ข้อมูลประจำวัน		คอลัมน์นี้จดหมาย/ บทความประจำ		
บทบก.				

ภาพที่ 4

ปี 2520-2529

ในยุคนี้หน้าบรรณาธิการของสยามรัฐ ได้ย้ายไปอยู่ในหน้าห้า ซึ่งมีองค์ประกอบหลากหลายมากขึ้น แต่ปริมาณเนื้อที่กลับลดลงเหลือเพียงหน้าเดียว เพราะหน้าตรงข้าม(Op.Ed)ไม่ได้เป็นหน้าบทความในช่วงที่ผ่านมา คือหน้าตรงข้ามเป็นหน้าข่าวสังคมแทน หน้าบรรณาธิการในช่วงนี้แบ่งออกเป็น 6 คอลัมน์รูปแบบการจัดหน้า ดังนี้

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ(Masthead)

ในการจัดหน้าได้จัดให้ส่วนข้อมูลผู้จัดทำบรรจุอยู่ในกรอบสี่เหลี่ยม อยู่ด้านบนของคอลัมน์ที่ 5-6 ด้านขวาบน ซึ่งอยู่เหนือส่วนที่เป็นบทบรรณาธิการ ภายในกรอบของส่วนข้อมูลผู้จัดทำ ด้านบนสุดจะเป็นชื่อหนังสือพิมพ์ “สยามรัฐ” ใช้อักษรตัวใหญ่เด่นสะดุดตา พร้อมคำขวัญ และรายชื่อของกองบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการจะย้ายมาอยู่หน้าขวาของหน้าขวา ในแนวคอลัมน์ที่ 5-6 ของหน้า และออกแบบในส่วนของบทบรรณาธิการ คือมีส่วนข้อมูลผู้จัดทำอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับบทบรรณาธิการอยู่ในกรอบขนาดเล็ก จากนั้นพื้นที่ที่เหลือก็คือส่วนของชื่อเรื่องและเนื้อหาของบทบรรณาธิการ ในส่วนของชื่อเรื่องบทบรรณาธิการนิยมใช้ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่และแตกต่างจากอักษรปกติ เพื่อดึงดูดความน่าสนใจจากผู้อ่าน และใช้เส้นบางเดี่ยวล้อมเป็นกรอบในส่วนของพื้นที่ของบทบรรณาธิการ รวมทั้งส่วนข้อมูลผู้จัดทำด้วย ทำให้คอลัมน์มีความเป็นระเบียบดูสะอาดขึ้น ซึ่งในส่วนของพื้นที่บทบรรณาธิการรวมทั้งส่วนข้อมูลผู้จัดทำ มีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 1/3 ของหน้า

การ์ตูน

ยุคนี้การ์ตูนเริ่มเข้ามาบทบาทมากขึ้นในหน้าบรรณาธิการ โดยสังเกตจากความถี่ที่ปรากฏอยู่ในหน้าบรรณาธิการแทบทุกวัน ยกเว้นวันอาทิตย์เช่นเดียวกับส่วนของบทบรรณาธิการ ซึ่งถูกวางไว้ได้ส่วนบทบรรณาธิการ คือมุมล่างขวา มีลักษณะเป็นการ์ตูนสามช่อง มีชื่อว่า “ปองตูน” เป็นตัวอักษรสีขาวขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรข่าวปกติ บนพื้นรองสีดำที่คาดเป็นแถบยาวตลอดส่วนบนของคอลัมน์ และใช้เส้นหนาที่บิล้อมเป็นกรอบคอลัมน์ ให้นำสะดุดตามากขึ้น ถึงแม้ว่าจะเป็นคอลัมน์ขนาดเล็กที่มีเนื้อที่ประมาณ 1/8

คอลัมน์จดหมาย

คอลัมน์จดหมาย ชื่อ “จดหมายถึงบรรณาธิการ” ในยุคนี้มีขนาดปริมาณของเนื้อที่

ไม่คงที่ขึ้นอยู่กับปริมาณเนื้อหาของบทความ “จดหมายถึงบรรณาธิการ” จะถูกวางอยู่ด้านล่างของรอยพับครึ่งลงมาในแนวคอลัมน์ที่ 1-4 เป็นคอลัมน์ในลักษณะแนวตั้ง และมีปริมาณเนื้อที่ที่ไม่แน่นอน

บทความจากบุคคลภายนอก

ซึ่งเนื้อที่ส่วนใหญ่ของหน้าบรรณาธิการในยุคนี้ ได้ให้ความสำคัญกับส่วนที่เรียกว่าบทความจากบุคคลภายนอก ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่ประมาณมากกว่า บทความจะถูกวางในตำแหน่งแนวคอลัมน์ที่ 1-4 บนซ้ายเหนือรอยพับครึ่งของหน้า ซึ่งเป็นข้อเขียนของบุคคลหลากหลายวงการ เช่น “**คณิน บุญสุวรรณ**”, “**หมอ พญาไท**”, “**เจ้าดอกลำดวน**”, “**อัมณฑ ฐุบำรุง**”, “**ดร.โกศล เพ็ชร์สุวรรณ**” เป็นต้น และมีปริมาณเนื้อที่ ซึ่งเป็นบทความทัศนะวิพากษ์วิจารณ์ที่เน้นเรื่องทางการเมือง และอื่นๆ มีปริมาณเนื้อที่ประมาณมากกว่า 1/3 เล็กน้อย

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ปี 2524

ภาพที่ 5

ปี 2530-2539

สยามรัฐได้ปรับปรุงเปลี่ยนหน้าบรรณาธิการไปอยู่ในหน้าแปด และมีหน้าตรงข้าม(Op.Ed)ในหน้าเก้า เป็นหน้าบทความ

หน้าบรรณาธิการ ในหน้าแปด จะแบ่งออกเป็น 6 คอลัมน์ และหน้าตรงข้ามจะออกเป็น 4 คอลัมน์ ซึ่งการมีจัดหน้า ดังนี้

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ (Masthead)

มีรายละเอียดไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก กล่าวคือ ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ ย้ายจากด้านบนของหน้าบรรณาธิการมืออยู่มุมล่างซ้ายสุดและอยู่ใต้บรรณาธิการ และไม่มีชื่อหนังสือพิมพ์ เพราะชื่อหนังสือพิมพ์ยังคงอยู่ในด้านบนสุดของส่วนบทบรรณาธิการ ภายในกรอบจึงเหลือเพียงรายชื่อทีมงาน พร้อมทั้งหมายเลขหมายเลขติดต่อเฉพาะส่วนของฝ่ายขายและฝ่ายจัดจำหน่ายเท่านั้น

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการมีรูปแบบเหมือนเดิม เพียงแต่ย้ายจากตำแหน่งขวามาอยู่ในตำแหน่งซ้ายแนวคอลัมน์ที่ 1-2 เป็นลักษณะในแนวตั้ง ยังคงมีส่วนของชื่อเรื่องและเนื้อหาของบรรณาธิการ มีเส้นหนาที่ล้อมเป็นกรอบสามารถมองเห็นได้ชัดเจน มีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 1/3 ส่วนใหญ่เนื้อหาที่นำเสนอของบทบรรณาธิการจะเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง และรัฐธรรมนูญ

การ์ตูน

การ์ตูนมีบทบาทมากขึ้นในหน้าบรรณาธิการในช่วงนี้ เพราะมีความถี่ในการนำเสนอเป็นประจำทุกวัน ซึ่งตำแหน่งของการ์ตูนอยู่ในคอลัมน์ที่ 3 - 5 ด้านบนสุดเหนือรอยพับครึ่งบนของหน้า มีเส้นหนาที่ล้อมกรอบอย่างชัดเจน มีปริมาณเนื้อที่ 1/8 ของหน้า

บทความประจำ

บทความประจำได้แก่คอลัมน์ชื่อ “ที่เล่น ที่จริง” โดย “ทหารเก่า” เป็นการหยิบประเด็นข่าวต่างๆที่เกิดขึ้น นำเอาประเด็นเหล่านั้นมาวิพากษ์วิจารณ์ทั้งเรื่องบุคคล และสถานการณ์ และส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง อยู่ใต้ส่วนของการ์ตูน ในแนวคอลัมน์ที่ 3-5 คือด้านบนติดกับการ์ตูน และมี

ลักษณะคอลัมน์เป็นแนวตั้งลงไปด้านล่างจะเจอคอลัมน์จดหมายถึงบรรณาธิการ และมีประมาณเนื้อที่ประมาณ 1/3

ส่วนหน้าตรงข้ามจะมีบทความประจำที่มีชื่อเสียงและโดดเด่นที่เป็นที่รู้จักของผู้อ่านสยามรัฐเป็นอย่างดี ก็คือคอลัมน์ “ชอยสวณพลู” โดย “ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช” เป็นแสดงทัศนะและวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ในประเด็นที่น่าสนใจโดยเฉพาะทางการเมือง ซึ่งถูกวางไว้ในส่วนครึ่งบนเหนือรอยพับครึ่ง มีเนื้อที่ประมาณ $\frac{3}{4}$ ของหน้า

บทความจากบุคคลภายนอก

บทความจากบุคคลภายนอกจะอยู่ในด้านขวาสุดเป็นคอลัมน์แนวตั้ง จากบนลงล่างตลอด คอลัมน์ มีชื่อว่า “ทรรศนะ” เป็นข้อเขียนหลากหลายหัวข้อเนื้อหา และมีผู้เขียนจากหลายสาขาอาชีพ เช่น “รศ.ดร.มนตรี ฐปฐวรณ”, “น.ช.ญานุตย์”, “ประภาส ปันตกแต่ง”, “ระพี สาคริก” เป็นต้น มีสัดส่วนเนื้อที่ประมาณร้อยละ 1/6

นอกจากนี้ยังมีบทความทั่วไป เป็นคอลัมน์จากบุคคลภายนอกอยู่ในหน้าตรงข้าม (Op.Ed) และอยู่ในตำแหน่งต่ำกว่าครึ่งของรอยพับครึ่งด้านล่างไปจนสุดกระดาษ แนวในแนวคอลัมน์ที่ 1-4 เป็นลักษณะคอลัมน์ในแนวนอน และอยู่ใต้คอลัมน์ “ชอยสวณพลู” เป็นข้อเขียนของบุคคลในวงการต่างๆที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เช่น “ดร.บุญเสริม บุญเจริญ”, “ชัยนันท์ นันทพันธ์” เป็นต้น มีเนื้อที่ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของหน้า

คอลัมน์จดหมาย

“จดหมายถึงบรรณาธิการ” เป็นคอลัมน์ที่ถูกล้อมล้อมกรอบด้วยเส้นบางเดี่ยวอยู่ด้านล่างสุดของหน้าใต้คอลัมน์ “ทีเล่น-ทีจริง” มีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 1/8

และหลังจากนั้นประมาณเดือนเดือนพฤษภาคม 2534 ได้ปรับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าบรรณาธิการจากหน้าแปด-เก้า ไปอยู่ในหน้าสามเพียงหน้าเดียว เหลือเพียงองค์ประกอบคือ

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการอยู่ในตำแหน่งเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง มีสัดส่วนเท่าเดิม

การ์ตูน

ตำแหน่งของการ์ตูน จะไม่มีตำแหน่งที่แน่นอนในการวาง แต่มีสัดส่วนของขนาดที่แน่นอนอนประมาณ 1/8 ของหน้า

บทความจากบุคคลภายนอก มีชื่อคอลัมน์ต่างๆ เช่น

"ช่วยคิดช่วยทำ" โดย "บุญชู โรจนเสถียร"

"โลกกว้างทางแคบ" โดย "เกษม ศิริสัมพันธ์"

ส่วนแทรก

หน้าบรรณาธิการเริ่มสัดส่วนเนื้อที่น้อยลงไม่เต็มหน้า เพราะปริมาณเนื้อที่ส่วนหนึ่งถูกใช้เป็นส่วนของข่าวต่อ และโฆษณา จึงทำให้ส่วนของบทความจึงมีสัดส่วนที่ไม่แน่นอน

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ปี 2534

ชื่อนสพ. บทบก.	การ์ตูน	บทความ จากบุคคล ภายนอก	บทความประจำ	
	บทความประจำ			
	คอลัมน์จดหมาย			
ส่วนข้อ มูลผู้จัด			บทความจากบุคคลภายนอก	โฆษณา

ภาพที่ 6

ปีปัจจุบัน (2540-2541)

หน้าบรรณาธิการของสยามรัฐในช่วง ปี 2540 อยู่ในหน้าแปด-เก้า และถูกย้ายไปอยู่ในหน้าสอง-สาม อีกครั้งในช่วงต้นปี 2541 ซึ่งมีองค์ประกอบของหน้าที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และมีจัดหน้าโดยแบ่งออกเป็น 4 คอลัมน์ ซึ่งมีการจัดหน้าดังนี้

ปี2540 หน้าบรรณาธิการของสยามรัฐอยู่ในหน้าแปด-เก้า ซึ่งในหน้าแปดเป็นหน้าทบรรณาธิการและการจัดหน้าคือ

บทบรรณาธิการ

บรรณาธิการอยู่ในตำแหน่งซ้ายสุดของหน้า มีรูปแบบไม่แตกต่างจากเดิม

ส่วนของผู้จัดทำ

ส่วนของผู้จัดทำ ก็ยังคงมีรูปแบบเดิมอยู่ในใต้บทบรรณาธิการ

บทความประจำ

บทความประจำตำแหน่งบนสุดส่วนบนในแนวคอลัมน์ที่ 1-3 ลงมาประมาณครึ่งของส่วนเหนือรอยพับครึ่งชื่อว่า “ราชดำเนินกลาง” เป็นบทความที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง โดยบรรณาธิการอาวุโสของสยามรัฐ ได้แก่ “อัศศิริ ธรรมโชติ”, “เกษม อัญญาสัย”, “นิยาม ทองใหญ่”, “ทองแถม นาถจำนง” และด้านล่างต่ำกว่ารอยพับครึ่ง เป็นส่วนของคอลัมน์ “พระยาเลี้ยว” โดย “นิติตะวันฉาย” เนื้อหาส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องราวที่น่าสนใจอยู่ในขณะนั้น แต่จะเน้นหนักไปทางด้านการเมืองรวมเนื้อที่ประมาณ 1/2 หน้า

การ์ตูนและสัปดาห์

การ์ตูนและสัปดาห์ มีตำแหน่งประจำอยู่กลางหน้าบริเวณรอยพับครึ่งในแนวคอลัมน์ที่2-4 ซึ่งทั้งสองส่วนคือ การ์ตูน และสัปดาห์ มีลักษณะเป็นคอลัมน์ในแนวนอน โดยแนวคอลัมน์ที่ 2-3 เป็นการ์ตูน มีเส้นล้อมเป็นกรอบเอาไว้ชัดเจน ส่วนสัปดาห์จะอยู่ในแนวคอลัมน์ที่ 4 มีชื่อว่า “สัปดาห์ โลกาวัดน์” โดย “เสรีชมภูมิ่ง”, “นายโหนรถเมล์”, “กุหลาบดำ” ด้านบนจะติดกับ “ราชดำเนิน” ส่วนด้านล่างติดกับ “พระยาเลี้ยว” โดยส่วนของการ์ตูนจะอยู่ด้านกับบทบรรณาธิการ และถัดมาด้านขวาจึงเป็นคอลัมน์สัปดาห์ มีเนื้อที่ประมาณ 1/4 ของหน้า

ต่อมาประมาณเดือนพฤศจิกายน 2540 หน้าบรรณาธิการมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของหน้าบรรณาธิการในหน้าแปด กล่าวคือ มีส่วนที่หายไป ได้แก่ ส่วนของบทความ "พระยาเลี้ยง" และ คอลัมน์ สักวา และส่วนองค์ประกอบที่เพิ่มเข้ามา คือคอลัมน์จดหมายชื่อ "ร้องทุกข์" ซึ่งจะอยู่ใต้คอลัมน์ "ราชดำเนินกลาง" และส่วนแทรกเป็นสฎิปจากหน้าหนึ่ง ชื่อ "กระพุนไฟ..เจาะสยาม" นอกจากนี้ส่วนของการ์ตูนได้มีการปรับจากการ์ตูนช่องเดียวมาเป็นการ์ตูนสามช่อง โดย "กระป๋อง" อยู่ใต้คอลัมน์ "ร้องทุกข์"

ส่วนหน้าเก้าซึ่งเป็นหน้าตรงข้าม (Op.Ed) จะเป็นส่วนของบทความ 2 บทความ ได้แก่ "ไทยวิชั่น 2000 " เป็นบทความทั่วไป ซึ่งเป็นข้อเขียนของผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาผลึกเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาเขียน เช่น "สุชุม นवलสกุล", "มัน พัดในทัย", "ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์" เป็นต้น รวมทั้ง คอลัมน์ชื่อ "คึกฤทธิ วินิจฉัย" โดย "สุกัญญา สุดบรรทัด" วางอยู่ในตำแหน่งบนสุดของหน้าเหนือรอยพับครึ่ง ส่วนอีกบทความ ที่มีชื่อว่า "วงใน-วงนอก" จะอยู่ใต้ คอลัมน์ "ไทยวิชั่น 2000 " นอกจากนี้หน้านี้ยังมีส่วนของการ์ตูนสามช่อง โดย "กระป๋อง" อยู่ด้านล่างมุมซ้ายสุดของหน้า

ปี 2541

สำหรับโครงสร้างรูปและการจัดหน้าบรรณาธิการ ในช่วงปี 2541 หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐได้ปรับโยกย้ายหน้าบรรณาธิการจากหน้าแปด-เก้า ไปอยู่ในหน้าสอง-สาม ซึ่งมีองค์ประกอบและการจัดหน้าไม่แตกต่างไปจากเดิมนัก กล่าวคือหน้าบรรณาธิการ (หน้าสอง) ได้โยกคอลัมน์ "ไทยวิชั่น 2000 " และ "วินิจฉัย คึกฤทธิ" จากหน้าตรงกันข้าม มาอยู่ในหน้าบรรณาธิการ มีตำแหน่งอยู่ใต้ คอลัมน์ "ราชดำเนินกลาง" และส่วนการ์ตูนมีการสลับหน้ากันระหว่างการ์ตูนช่องเดียวกับสามช่อง คือการ์ตูนสามช่องย้ายมาอยู่ในเดียวกับบทบรรณาธิการ ส่วนการ์ตูนช่องเดียวกับไปอยู่ในหน้าตรงข้ามซึ่งเป็นหน้าสามแทน รวมทั้งส่วนแทรก ซึ่งเป็นสฎิปต่อจากหน้าหนึ่ง เปลี่ยนชื่อจาก "กระพุนไฟ..เจาะสยาม" มาเป็น "ปากพระร่วง..เจาะสยาม"

ส่วนหน้าตรงข้ามนี้ได้เปลี่ยนรูปลักษณะจากหน้าบทความ กลายเป็นหน้า การเมือง-บทความซึ่งมีองค์ประกอบ คือ

คอลัมน์ปิกนกะและข่าวขัน

คอลัมน์ปิกนกะและข่าวขัน มี 2 คอลัมน์ ชื่อว่า "ครบเครื่องเรื่องการเมือง" โดย "การบูร" "ฮ้องปากแตก" โดย "ไอริน" และ "เบียดไหล่ส.ส." โดย "ดิโน" ซึ่งเป็นคอลัมน์ข่าวซุบซิบกระเช้าเข้าแห่บรรดานักการเมืองและข้าราชการที่มีชื่อเสียง สำหรับคอลัมน์ ฮ้องปากแตก" โดย "ไอริน" และ "เบียดไหล่ส.ส." โดย "ดิโน" นี้ มีลักษณะการนำเสนอที่ใกล้เคียงกัน เช่น

"ครบเครื่องเรื่องการเมือง"

สนิทชิดเชื้อ ยิ่งกว่าใครๆ

ความสัมพันธ์แน่นเหนียว ระหว่าง"บิกเหวียง"
พล.อ.เชษฐา ฐานะจาโร กับ "เสียดาวเทียม"
คุณทักษิณ ชินวัตร ผู้ที่จะตั้งพรรคใหม่ ปรากฏว่า,
งานเลี้ยงอดีตประธานาธิบดีจอร์จ บุช ที่คฤหาสน์
500 ล้านบ้านจรัลฯ "บิกเหวียง" กลับจงดึกจนตื่น
เฉพาะพูดคุยกับหนุ่มอนาคตไกล มาดผมกระเซิง
หุ่นคีนูรีฟ "เสียบั้น" คุณพีบัณฑิต ล่ำซำชนิดสุดแสน
ขึ้นมึน "ไม่รู้ว้า" ผอบอทอบอ" จะชักชวน "นายธนาการ
น้ำดี"อย่าง "เสียบั้น คีนูรีฟ" ลงมาเล่นการเมือง เรอะ
เปล่าไม่รู้

ถ้า "เสียบั้น" ยอมเสียความบริสุทธิ์เมื่อไหร่..

โอกาสเป็นขุนคลังใหญ่ก็อยู่ใกล้แค่เอื้อมเท่านั้นแหละหนุ!!

"ส่องปากแตก"

"หน้าบางกันจัง รัฐบาลชุดนี้ แคนายยิ่งพันธ์ มนะสิการ
กลุ่มงูเห่าออกมาสนับสนุนให้เปิดรัฐบาลบ่อนคาสีใน
บ่อนคาสีในอย่างถูกต้องตามกฎหมาย บรรดาลิ่วล้อของ
นายชวณ หลีกภัย ออกมาคัดค้านกันเป็นขบวน โดยไม่ได้
ดูว่าขณะนี้ประชาชนอยู่กันอย่างไร"

สำหรับการวางตำแหน่งของคอลัมน์"ส่องปากแตก" อยู่ในตำแหน่งมุมบนซ้ายในแนวคอลัมน์ที่หนึ่ง
ซึ่งมีเส้นบางล้อมเป็นกรอบไว้ เช่นเดียวกับคอลัมน์ "เบียดไหล่ ส.ส." เพราะทั้งสองคอลัมน์จะสลับกันมาใน
ตำแหน่งเดียวกัน ส่วนคอลัมน์ "ครบเครื่องเรื่องการเมือง" จะอยู่ในตำแหน่งที่ดำรอยพับที่ไม่มีตำแหน่ง
ประจำ สามารถขยับตำแหน่งลงได้ตลอด

บทความประจำ

บทความประจำ มีชื่อว่า"วันต่อวัน" โดย "สำเริงพะอู" เป็นบทความเกี่ยวกับเรื่องการเมือง จะอยู่
ในตำแหน่งเหนือรอยพับครึ่งในแนวคอลัมน์ที่2-4 ส่วนด้านล่างติดกับส่วนแทรกและการตุ๋น อย่างไรก็ตาม
คอลัมน์นี้ มีเส้นหนาที่บล็อกล้อมเป็นกรอบไว้อย่างชัดเจน

การ์ตูน

การ์ตูน เป็นการ์ตูนช่องเดียว ใช้เส้นหนาที่บดบังเป็นกรอบ และถูกวางไว้ได้บทความ"วันต่อวัน" บริเวณกลางหน้าอยู่ติดกับรอยพับครึ่งก่อนไปทางด้านบน ในแนวคอลัมน์ที่2-3

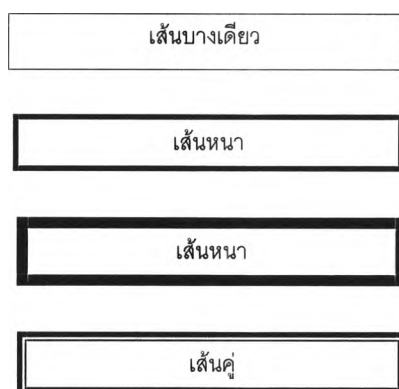
ส่วนแทรก

ส่วนแทรกในหน้านี้ ได้แก่ ข่าวในประเทศ ซึ่งมีเนื้อที่ส่วนใหญ่ของหน้า ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณต่ำกว่ารอยพับครึ่งลงไปจนถึงด้านล่างของหน้า

การแบ่งองค์ประกอบ

การแบ่งองค์ประกอบต่างๆภายในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐในยุคแรกสยามรัฐนิยมใช้ช่องว่างในการแบ่งองค์ประกอบขนาดใหญ่ และใช้เส้นที่บดบังในการแบ่งคอลัมน์ที่มีขนาดเล็กลงมา เช่นคอลัมน์สีกวา การ์ตูน หรือโฆษณา

จากนั้นสยามรัฐนิยมใช้เส้นในการแบ่งองค์ประกอบมากขึ้น โดยเฉพาะในปัจจุบันนิยมใช้เส้นในการแบ่งออกต่างออกจากกันอย่างชัดเจนเพื่อผู้อ่านจะได้ไม่สับสน เส้นที่นิยมใช้ในปัจจุบันมีดังนี้

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

ปัจจุบันโดยภาพรวมของการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐ จะนำเสนอเป็นประจำทุกวัน และในแต่ละวันนั้นจะมีองค์ประกอบที่ปรากฏอยู่เป็นประจำ ได้แก่ บทบรรณาธิการและบทความ (ประจำ และจากบุคคลภายนอก) ซึ่งในส่วนนี้คุณวิชัย อภามงคล¹⁰ หัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ได้กล่าวถึงความสำคัญและความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐว่า สยามรัฐให้ความสำคัญกับหน้าบรรณาธิการ เพราะถือว่าหน้านี้บ่งบอกถึงจุดยืนและทิศทางของหนังสือพิมพ์ที่ปรากฏออก

¹⁰ วิชัย อภามงคล,สัมภาษณ์,30 มีนาคม 2542

มาในรูปของบทบรรณาธิการ และจะต้องมีเป็นประจำทุกวัน แต่จุดเด่นของหน้าบรรณาธิการในปัจจุบันจะอยู่ในส่วนของบทความ ชื่อ “ไทยวิชั่น 2000 ” และ “คึกฤทธิ์วินิจฉัย”

โครงสร้าง หน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ปี 2540

บทบก.	บทความประจำ	
	คอลัมน์จดหมาย	
	การ์ตูน	
ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	คอลัมน์ปกิณกะสังคมและข่าวชั้น	

ข่าวและภาพข่าว	คอลัมน์ปกิณกะและข่าวชั้น	
	การ์ตูน	
สื่อบุคคลจากหน้าหนึ่ง	ข่าวและภาพข่าว	
	บทความประจำ	
คอลัมน์ปกิณกะและข่าวชั้น		

ภาพที่ 7

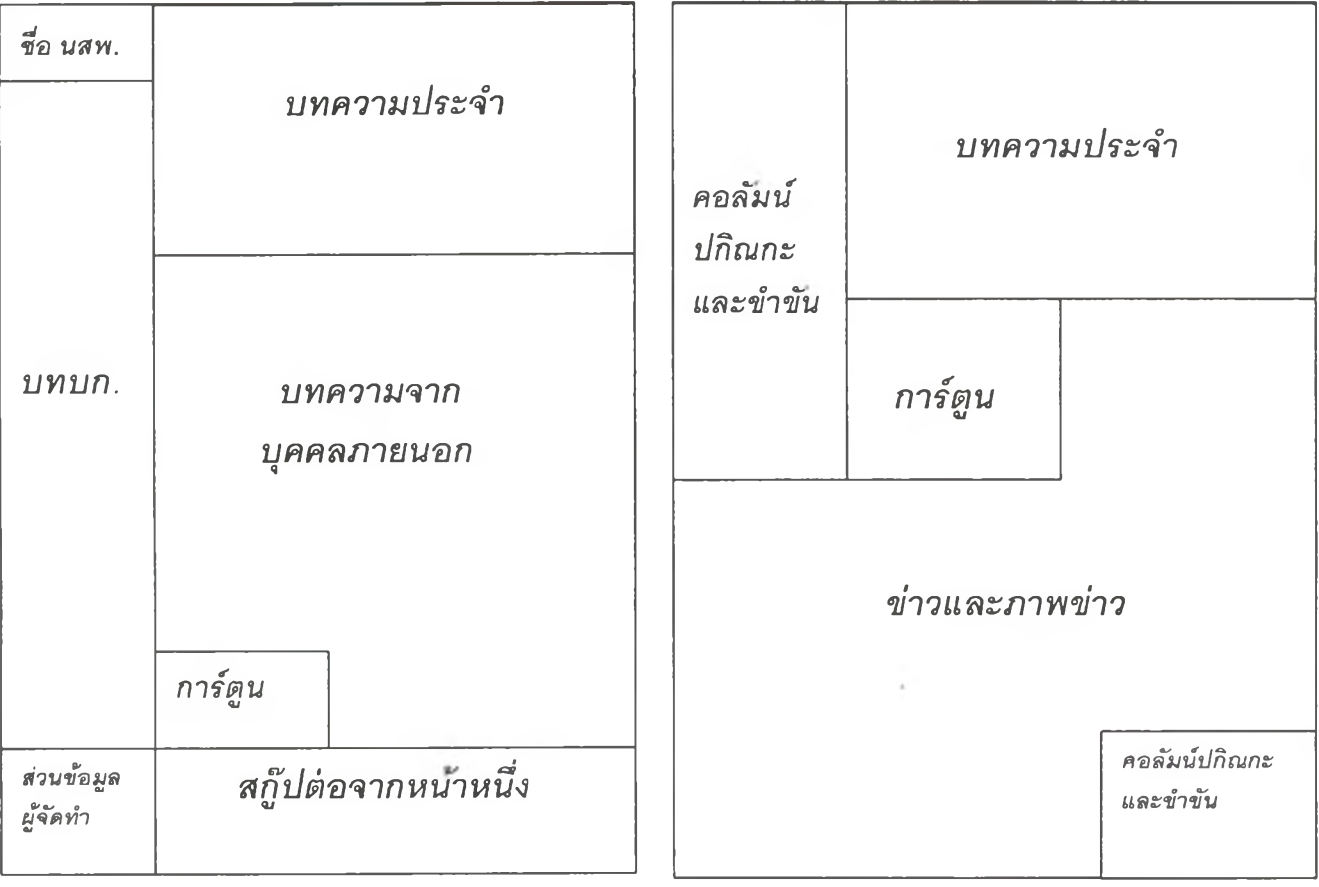
โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ปี2540

ชื่อนสพ.	บทความประจำ	
บทบก.	การ์ตูน	สัปดาห์
	บทความประจำ	
ส่วนข้อ มูลผู้จัด		

บทความ/ทัศนะจากบุคคล ภายนอก	
บทความ/ทัศนะจากบุคคล ภายนอก	
การ์ตูน	

ภาพที่ 8

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ปี 2541

ภาพที่ 9

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันอาทิตย์ ปี 2541

ชื่อสนพ.	บทปก.	
คอลัมน์ ปกิณกะ และข่าวสั้น		

ภาพที่ 10

2.เนื้อหา

ตารางที่ 6 เนื้อหา ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ จำแนกเป็นรายชั้นและ
ร้อยละ

ประเภทเนื้อหา	กำเนิด (2490-2499)	ปี2500-2509	ปี2510-2519	ปี2520-2529	ปี2530-2539	ปีปัจจุบัน (2540-2541)
การเมือง	11 (29.73%)	6 (18.18%)	22 (37.29%)	27 (56.25%)	23 (43.40%)	95 (42.60%)
รัฐธรรมนูญ	-	1 (3.03%)	-	2 (4.17%)	6 (11.32%)	20 (8.97%)
อาชญากรรม อุบัติเหตุ	2 (5.40%)	2 (6.06%)	7 (11.86%)	1 (2.05%)	3 (5.66%)	7 (3.14%)
ศึกษา/ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	10 (27.03%)	2 (6.06%)	7 (11.86%)	2 (4.17%)	3 (5.66%)	12 (5.38%)
เศรษฐกิจ	3 (8.10%)	6 (18.18%)	7 (11.86%)	5 (10.42%)	6 (11.32%)	27 (12.11%)
แพทย์ สาธารณสุข	1 (2.07%)	-	3 (5.08%)	3 (6.25%)	2 (3.77%)	5 (2.24%)
ต่างประเทศ	4 (10.81%)	5 (15.15%)	8 (5.08%)	-	3 (5.66%)	12 (5.38%)
ภัยพิบัติ	-	2 (6.06%)	-	-	-	-
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี	-	-	-	3 (6.25%)	1 (1.89)	2 (0.90%)
สิ่งแวดล้อม	-	1 (3.03%)	-	-	3 (5.66%)	9(4.04%)
สังคมล้อเลียน	-	1 (3.03%)	2 (3.39%)	-	1 (1.89)	18 (8.07%)
หนังสือพิมพ์	1 (2.70%)	-	1 (1.69%)	1 (2.05%)	-	3 (1.35%)
อื่นๆ	5 (13.57%)	7 (21.21%)	2 (3.39%)	4 (8.33%)	2 (3.77%)	13 (5.83%)
รวม (ขึ้น)	37 (100%)	33 (100%)	59 (100%)	48 (100%)	53 (100%)	223 (100%)

อื่นๆ ได้แก่ การครองคู่และการใช้ชีวิต, ราชสำนัก, คมนาคม, สาธารณูปโภค

ประเภทของเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ซึ่งมีแนวโน้มในการนำเสนอ ดังนี้

ยุคแรก ปี 2493-2509 หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ นิยมนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองมากที่สุด เป็นจำนวน 11 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 29.73 รองลงมาเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เป็นจำนวน 10 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 27.03 อันดับสาม ได้แก่ อื่นๆ มีจำนวน 5 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 13.57

ต่อมาปี 2500-2509 หัวข้อเนื้อหาที่ถูกตีพิมพ์บ่อยที่สุดในหน้าบรรณาธิการ ได้แก่ อื่นๆ มีจำนวน 7 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 21.21 อันดับสอง ได้แก่ เศรษฐกิจ และการเมือง มีจำนวน 6 ชั้นเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ส่วนอันดับสาม ได้แก่ หัวข้อเนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศ มีจำนวน 5 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 15.15

ส่วนในปี 2510-2519 เนื้อหาที่ถูกนำเสนอบ่อยที่สุด ได้แก่ การเมือง มีจำนวน 22 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 37.29 รองลงมาได้แก่เนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศ มีจำนวน 8 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 5.08 และอันดับสาม ได้แก่ เศรษฐกิจ, อาชญากรรมอุบัติเหตุ ,การศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ด้วยจำนวน 7 ชั้นเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.86

จากนั้นปี 2520-2529 หน้าบรรณาธิการของสยามรัฐก็ยังคงตีพิมพ์เนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองมากที่สุด จำนวน 27 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 56.25 อันดับที่สอง ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ จำนวน 5 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 10.42 และอันดับที่สามได้แก่ อื่นๆ จำนวน 4 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 8.33

ส่วนในช่วงปี 2530-2539 แนวโน้มเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐยังคงให้ความสำคัญกับเนื้อหาด้านการเมือง เป็นสำคัญ ด้วยจำนวน 23 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 43.40 อันดับที่สอง ได้แก่ รัฐธรรมนูญและเศรษฐกิจ ด้วยจำนวนเท่ากัน คือ 6 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 11.32

และสำหรับปีปัจจุบัน 2540-2541 เนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองยังคงมีความสำคัญในหน้าบรรณาธิการมาเป็นอันดับหนึ่งด้วยจำนวน 95 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 42.60 อันดับสอง ได้แก่ เศรษฐกิจ มีจำนวน 27 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 12.11 ส่วนอันดับที่สามได้แก่ รัฐธรรมนูญ มีจำนวน 20 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 8.97

สรุป

แนวโน้มของเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จะนิยมนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องการเมืองเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นดับสอง คือ เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจและอันดับสาม ได้แก่ รัฐธรรมนูญ ซึ่งทั้งสองเนื้อหานี้มีแนวโน้มจะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐ ส่วนหัวข้อเนื้อหาที่ได้รับความนิยมจากหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐน้อยที่สุดคือ เนื้อหาเกี่ยวกับภัยพิบัติ

3. การให้ความสำคัญ

ตารางที่ 7 การให้ความสำคัญ ศึกษาจากตำแหน่งและปริมาณเนื้อที่ ของหน้าบรรณาธิการ
ของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ

ช่วง(ปี)	ตำแหน่งหน้า บรรณาธิการ		ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ					
	หน้าคู่	หน้าคี่	น้อยกว่า ครึ่งหน้า	ครึ่งหน้า	มากกว่า ค่อนหน้า	เต็มหน้า	หน้าครึ่ง	สองหน้า
กำเนิดหนังสือ พิมพ์ (2493-2499)		*				*		
2500-2509		*				*		
2510-2519	*	*						*
2520-2529		*				*		
2530-2539	*							*
ปัจจุบัน (2540-2541)	*						*	

3.1 ตำแหน่งและปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐในอดีต นิยมวางหน้าบรรณาธิการไว้ในหน้าคี่ และหน้าตรงข้าม (Op.Ed) เป็นก็จะเป็นหน้าข่าว หรือหน้าสังคม ซึ่งมาถึงช่วงปัจจุบันหน้า บรรณาธิการจะอยู่ในหน้าคู่ และให้ความสำคัญกับหน้าตรงข้าม (Op.Ed) มากขึ้น ซึ่งเป็นหน้าของ บทความ

สำหรับปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันจะเน้นการให้ พื้นที่สำหรับองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการอย่างเต็ม กล่าวคืออย่างน้อยในหน้าบรรณาธิการจะ ไม่มีส่วนแทรกเลย เว้นเสียแต่ว่ามีกาขยายหน้าให้หน้าตรงข้ามเป็นหน้าบทความด้วย ก็จะมีส่วนทำ ให้พื้นที่ในหน้านั้นมีส่วนแทรกเข้ามาบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการของ หนังสือพิมพ์สยามรัฐมีอย่างน้อยหนึ่งหน้าเต็ม

3.2 ความโดดเด่นของข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียง

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ได้ชื่อว่าเป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่เก่าแก่ที่สุดในขณะนี้ ซึ่งอยู่มาเกือบห้าทศวรรษ เปรียบเสมือนเป็นโรงเรียนของนักเขียนหรือนักนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงอยู่ในปัจจุบันหลายต่อหลายคน

สำหรับปัจจุบันข้อเขียนที่โดดเด่นของหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐ ซึ่งเป็นข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียง จะปรากฏอยู่ในรูปของบทความ ได้แก่

บทความชื่อ “ราชดำเนินกลาง” เป็นบทความเกี่ยวกับการเมือง โดยบรรณาธิการอาวุโสของสยามรัฐ เช่น “อัศศิริ ธรรมโชติ”, “เกษม อัญญาสัย”, “นิยาม ทองใหญ่”, “ทองแถม นาถจำนง”

และบทความชื่อ “ไทยวิชั่น 2000” เป็นมุมมองทัศนะเข้านักวิชาการเกี่ยวกับโลกในอนาคตในหลากหลายแง่มุม เช่น “สุชุม นवलสกุล”, “มัน พัทธโนทัย”, “ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์” เป็นต้น รวมทั้งบทความชื่อ “คึกฤทธิ์ วิวินิจฉัย” โดย “สุกัญญา สุตบรรทัด”

4. การแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ

การแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐ ศึกษาจากองค์ประกอบ และปริมาณ เนื้อที่(ตารางนิ้ว)ขององค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในหน้า ดังตาราง

ตารางที่ 8 การแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ จำแนกตาม องค์ประกอบ และปริมาณเนื้อที่ (ตารางนิ้ว) ของแต่ละองค์ประกอบ ช่วง 1 กรกฎาคม 2540 – 30 มิถุนายน 2541

บทบาทหน้าที่ของหน้า บรรณาธิการ	โครงสร้างรูปแบบ	เนื้อที่ (ตารางนิ้ว)	รวม (ตารางนิ้ว)	ร้อยละ
ช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์	ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	231	231	2.08
	คอลัมน์จดหมาย			
ช่องทางบอกนโยบายและจุดยืน	บทบรรณาธิการ	1437.5	1437.5	12.93
เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	บทความ/ทัศนะจากบุคคลภายนอก	1751		19.63
	คอลัมน์จดหมาย	431.5	2182.5	
	เสียงจากนสพ.อื่น	-		
ผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็น	บทความประจำ	3656		58.19
	การ์ตูน	1247	6468.5	
	บทบรรณาธิการ	1437.5		
	โคลงกลอนสักวา	128		
ให้เนื้อหาเชิงเสียดสีล้อเลียน	การ์ตูน	1247		18.38
	ปกิณกะและข่าวขัน	668.5	2043.5	
	โคลงกลอนสักวา	128		
รวม			11116	100

สำหรับบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์จะเน้นบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็นเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุด ซึ่งปรากฏอยู่ในรูปแบบขององค์ประกอบ คือ บทความประจำ บทบรรณาธิการ การ์ตูน และโคลงกลอนสักวา ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่โดยรวม 6468.5 ตาราง

รางวัล คิดเป็นร้อยละ 58.19 รองลงมาเป็นอันดับ ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของการเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยน
ความคิด ซึ่งอยู่ในรูปแบบของบทความ/ ทัศนะจากบุคคลภายนอก
และคอลัมน์จดหมาย ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่โดยรวมเท่ากับ 2182.5 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 19.63 อันดับ
ที่สาม ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของการให้เนื้อหาเชิงเสียดสีล้อเลียน ในรูปของ โคลงกลอนสักวาและคอลัมน์
ปณิณกะและข่าว มีปริมาณเนื้อที่รวมประมาณ 2043.5 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 18.38 ส่วนอันดับ
ที่สี่ ได้แก่ การเป็นช่องทางบอกนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ มีปริมาณเนื้อที่โดยรวม 1437.5 ตาราง
นิ้ว คิดเป็นร้อยละ 12.93 ส่วนบทบาทหน้าที่ที่ได้รับความสำคัญน้อยที่สุดในหน้าบรรณาธิการของหนังสือ
พิมพ์สยามรัฐ ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของการเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์ มี
ปริมาณเนื้อที่เพียง 231 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 2.08

บางกอกโพสต์

บางกอกโพสต์¹¹ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษที่มีอายุเก่าแก่ และตีพิมพ์จำหน่ายจนถึงปัจจุบัน เริ่มพิมพ์ครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2489 โดยความร่วมมือของอดีตนายทหารชาวอเมริกัน ชื่อ อเล็กซานเดอร์ แมคโดนัลด์ กับผู้ก่อตั้งคนไทย 6 คน คือ ดร.ทวี ตะเวทิน ร.อ.วิลาส ไสถานนท์ นาย อา จินต์ อุณหนันท์ หลวงดำรงดุสิต นายชวลา สุขุมลันท์ และนายประสิทธิ์ ลูธิตานนท์ ดำเนินธุรกิจหนังสือพิมพ์ในนามของ The Post Publishing Company Limited ลอร์ดทอมสันได้ซื้อหุ้นใหญ่ในปี 2506 และเป็นผู้วางรากฐานให้กับหนังสือพิมพ์เป็นอย่างดี สำหรับบรรณาธิการคนล่าสุด คือ นายพิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์

เมื่อประมาณปลายปี 2537 จนกระทั่ง เดือนสิงหาคม 2539¹² ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่บางกอกโพสต์ ใช้เพื่อศึกษา เก็บข้อมูล และออกแบบ เพื่อปรับเปลี่ยนรูปโฉมใหม่ครั้งใหญ่ที่สุดในรอบนับสิบปีเลยทีเดียว ดังนั้นจึงมีการเก็บข้อมูลบุคคลหลายกลุ่ม ส่วนหนึ่งมาบรรณาธิการอาวุโสของกองบรรณาธิการ¹³ ที่กล่าวถึงเอกลักษณ์ของบางกอกโพสต์ว่าเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพที่มีความน่าเชื่อถือเป็นผู้นำ มีการพัฒนาตลอดเวลา ซึ่งการออกแบบปรับปรุงโฉมครั้งใหม่จะต้องคงบุคคลิกอันนี้เอาไว้อย่างครบถ้วน

ในการปรับรูปโฉมใหม่ครั้งนี้ไม่ได้เน้นเฉพาะส่วนของหน้าหนึ่งเท่านั้น แต่หมายถึงทุกส่วนของหนังสือ รวมทั้งหน้าบรรณาธิการก็มีการปรับรูปโฉมที่แตกต่างไปจากอดีตด้วยเช่นกัน

1. โครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

โครงสร้างรูปแบบและความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ จากอดีตถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลง ดังตาราง

¹¹ จ้านง วิบูลย์ศรี และดวงทิพย์ วรพันธุ์, ภาษากับมวลชน; วิวัฒนาการของภาษาเพื่อการเสนอข่าวสารในหนังสือพิมพ์ไทย, หน้า 45-46. 2535

¹² พิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์, บรรณาธิการหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์, วันที่ 1 เมษายน 2542

¹³ ประไพ ไกรสรโกวิท, "การปรับตัวของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เพื่อการแข่งขันในสังคมข่าวสาร" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540 หน้า 67-80

ตารางที่ 9 พัฒนาการโครงสร้างรูปแบบและความถี่(วัน)ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

โครงสร้างรูปแบบ	ความถี่ในการนำเสนอ																	
	กำเนิด (2489-2499)			ปี2500-2509			ปี2510-2519			ปี2520-2529			ปี2530-2539			ปีปัจจุบัน (2540-2541)		
	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี
	ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน	
ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ			-		*			*									*	
บทบก.		*				-		*						*			*	
บทความประจำ			-			-			-			-			-		*	-
บทความจากบุคคลภายนอก		*			*			*			*			/			*	
การ์ตูน		*			*						*			*			*	
เสียงจากนสพ.อื่น			-			-		*			*			*			*	
คอลัมน์จดหมาย			-			-		*						*			*	
คอลัมน์ปฏิกิริยาและข่าวชั้น			-		*						*			*			*	
โคลงกลอน			-			-			-						-			-
ส่วนแทรก (ข่าวและโฆษณา)			-			-			-		*							-

กำเนิดหนังสือพิมพ์ (2489-2499)

หน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์ ในยุคเริ่มต้น จะอยู่ในหน้าสี่ และมีองค์ประกอบของหน้าดังนี้
องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในหน้าบรรณาธิการ ได้แก่

- บทบรรณาธิการ
- บทความ/ทัศนะจากบุคคลภายนอก
- การ์ตูน

การจัดหน้า

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ จะแบ่งเป็นห้าคอลัมน์ และมีการจัดหน้า การวางองค์ประกอบ ดังนี้

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ จะถูกวางไว้ในด้านซ้ายของหน้า เป็นคอลัมน์แรกในแนวตั้ง มีด้านบน เป็น ส่วนของชื่อหนังสือพิมพ์มีคำว่า " The Bangkok" อยู่ด้านบนของคำว่า "Post" ซึ่งเป็นตัวอักษร ขนาดที่ใหญ่ที่สุดในหน้า ซึ่งอยู่บนพื้นรองลายจุดดำ ถัดลงมาเป็นส่วนของข้อมูลประจำ ได้แก่ วันเดือน และปีที่พิมพ์ พร้อมเส้นคู่ขีดได้ส่วนของข้อมูลประจำวันด้วย จากนั้นจึงเป็นส่วนของชื่อและเนื้อหาของบท บรรณาธิการ ซึ่งมีด้วยกันสองเรื่องสองสองส่วน คือด้านบทส่วนใหญ่จะเป็นบทบรรณาธิการเกี่ยวกับเรื่อง รวบรวมในประเทศ และด้านล่างก็มักจะเป็นบทบรรณาธิการที่มีเรื่องราวเนื้อหาเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ซึ่งมี เส้นบางเขียนคั่นระหว่างบทบรรณาธิการทั้งสองบท และมีปริมาณเนื้อที่ประมาณร้อยละ 30

บทความจากบุคคลภายนอก

บทความส่วนใหญ่ในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ เป็นบทความจาก บุคคลภายนอก มีที่มาจากสำนักข่าวต่างๆทั่วโลก เช่น AP, LES, UP เป็นต้น และเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ภายใน หน้า มีเนื้อที่ร้อยละประมาณ 65

การ์ตูน

การ์ตูนที่ปรากฏอยู่ในหน้าบรรณาธิการ มีอยู่สองรูปแบบด้วยได้แก่ การ์ตูนเนื้อเรื่อง ชุด "FLINT OF THE FLYING SQUAD " by Alan Stranks drawn by George David มีลักษณะเป็น การ์ตูนยาวสามช่อง และมีตำแหน่งอยู่ด้านขวามุมล่างสุด

อีกส่วนหนึ่งเป็นการ์ตูนชวนหัวชื่อว่า "POCKET CARTOON" by OSBERT LANCASTER เป็น การ์ตูนกรอบเล็กช่องเดียว ไม่มีตำแหน่งที่แน่นอน ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณตำแหน่งขวาของหน้า และมี ปริมาณเนื้อที่ของการ์ตูนประมาณร้อยละ 5

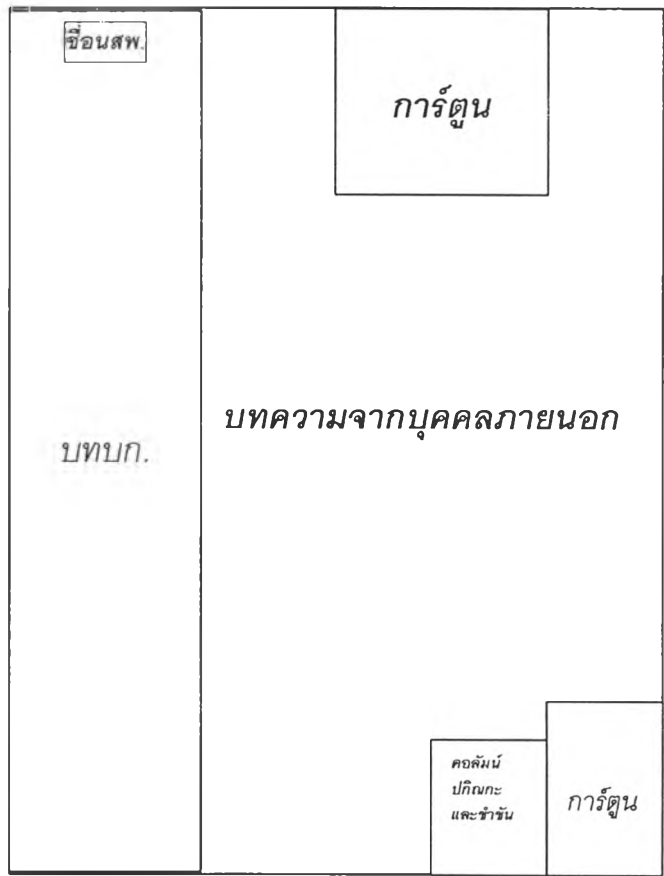
การแบ่งองค์ประกอบของหน้า

หน้าบรรณาธิการในช่วงแรกจะนิยมใช้ช่องว่างและพาดหัวหรือชื่อเรื่อง ที่ใช้อักษรตัวหนาแตกต่าง จากเนื้อหาโดยทั่วไป เป็นตัวแบ่งองค์ประกอบต่างๆ และใช้เส้นคู่ขีดเป็นเส้นใต้เมื่อจบเนื้อของแต่ละองค์ ประกอบ สำหรับส่วนของการ์ตูนซึ่งเป็นองค์ประกอบขนาดเล็กจะใช้เส้นหนาที่บดบังเป็นกรอบ

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์ มีเป็นประจำทุกวันยกเว้นวันอาทิตย์ ด้วยองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้น

โครงร่างหน้าบรรณวิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ปี 2495

ภาพที่ 11

ปี 2500-2509

ในช่วงปี 2500-2509 โครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการก็มีการเปลี่ยนแปลง โดยมีองค์ประกอบเพิ่มขึ้น ดังนี้

- คอลัมน์จดหมาย
- ส่วนของข้อมูลผู้จัดทำ
- การ์ตูนล้อเลียนเสียดสี (Satire)

คอลัมน์จดหมาย

ประมาณช่วงปี 2504 จะมีคอลัมน์จดหมายถึงบรรณาธิการ ชื่อว่า “Post Mailbag” มาแทนในตำแหน่งของบทบรรณาธิการ ซึ่งเชิญชวนให้ผู้อ่านแสดงความคิดเห็นต่างๆเข้ามาด้วย ซึ่งเป็นข้อความขนาดเล็กที่เขียนอยู่ใต้ชื่อคอลัมน์ “Post Mailbag”

“Editor’s Note: The Post welcomes Correspondence from readers, particularly comments on conditions of the times. Publication does not mean the Post endorses the writer’s views. All letters must be signed by the writer, but when published pen names will be used if requested.”

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ มีลักษณะเป็นกรอบสี่เหลี่ยมขนาดเล็กวางอยู่ใต้ คอลัมน์จดหมาย “Post Mailbag”

การ์ตูนล้อเลียนเสียดสี

การ์ตูนล้อเลียนเสียดสี มีลักษณะเป็นการ์ตูนช่องเดี่ยวและมีขนาดใหญ่กว่าการ์ตูนอื่นๆ และวางอยู่ในตำแหน่งด้านบน ซึ่งมีด้านซ้ายติดกับคอลัมน์จดหมาย “Post Mailbag” ยาวไปจนสุดหน้าด้านล่างยาวลงมาประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่เหนือรอยพับครึ่งด้านบน มีขนาดเนื้อที่ประมาณร้อยละ 10

คอลัมน์ปกิณฑกะและขำขัน ชื่อว่า “TALKING POINT” มีลักษณะเหมือนคำคม หรือ คำพูดขำขัน เช่น

“ Compassion is momentary love” - Bishop Butler

“ Woman submits to her fate, man makes his” - Gaboriau

“All Englishmen are born heretics” – Bernard Shaw

“Talking Point” เป็นคอลัมน์ที่มีขนาดเล็กและแทรกอยู่ในตำแหน่งต่างๆของพื้นที่ในส่วบทความ และมีปริมาณเนื้อที่ที่ไม่แน่นอน

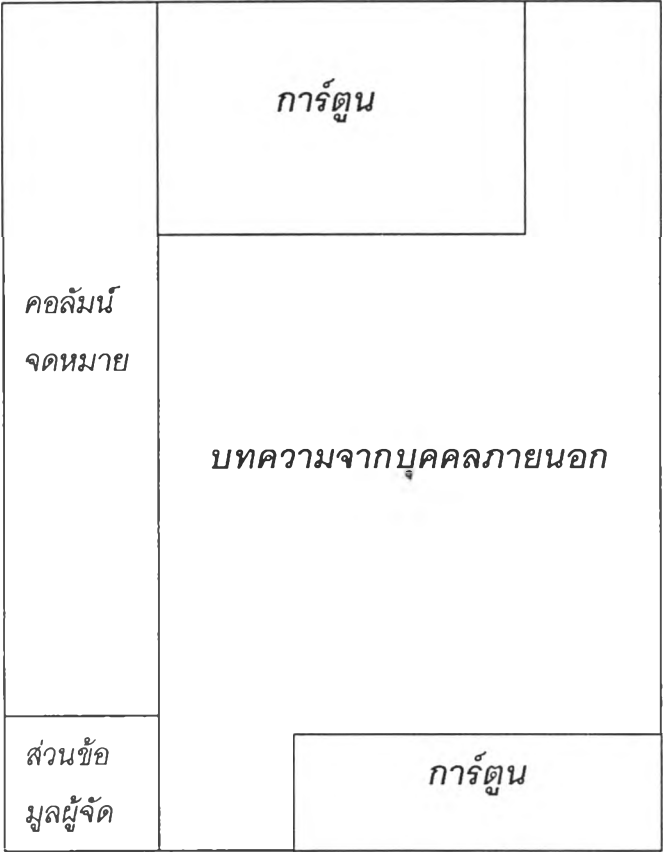
การแบ่งองค์ประกอบ

การแบ่งองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ยังคงใช้ในรูปแบบเดิม

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

ความถี่ของหน้าบรรณาธิการในช่วง ปี 2500-2509 มีเป็นประจำทุกวัน ยกเว้นวันอาทิตย์ ด้วยองค์ประกอบนำเสนอเป็นประจำ ได้แก่ บทบรรณาธิการพร้อมกับ ส่วนข้อมูลของผู้จัดทำ ที่มีลักษณะคล้ายโฆษณา

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ปี 2504

ภาพที่ 12

ปี 2510-2519

ประมาณปี 2514 หน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์ จะอยู่ในหน้าแปด และมืองค์ประกอบเพิ่มขึ้น ดังนั้นหน้าบรรณาธิการในช่วงนี้จึงมีองค์ประกอบ ดังนี้

- บทบรรณาธิการ
- เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น
- บทความจากบุคคลภายนอก
- คอลัมน์จดหมาย
- การ์ตูนล้อเลียน

การจัดหน้า

การจัดหน้า หน้าบรรณาธิการจะแบ่งเป็น 6 คอลัมน์ โดยการวางองค์ประกอบต่างๆไว้ ดังนี้

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ

ส่วนข้อมูลของผู้จัดทำ เป็นกรอบสี่เหลี่ยมที่บรรจุ ชื่อหนังสือพิมพ์ " The Bangkok Post" เป็นตัวอักษรขนาดใหญ่ ลงมาเป็นที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ของสำนักงาน พร้อมกับรายชื่อของกองบรรณาธิการ ซึ่งวางอยู่ในตำแหน่งบนสุด ด้านซ้าย ในคอลัมน์ที่ 1-2 จากนั้นรองลงมาเป็นส่วนของบทบรรณาธิการ มีปริมาณเนื้อที่ร้อยละ 5

บทบรรณาธิการ

ส่วนของบทบรรณาธิการ ประกอบด้วยชื่อเรื่อง ตามด้วยอักษรตัวหนาขนาดใหญ่ที่แตกต่างจากตัวอักษรข่าวปกติ จากนั้นจึงเป็นส่วนของเนื้อหาของบทบรรณาธิการ ซึ่งเรียงเป็นลักษณะเป็นคอลัมน์สองแถว

เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น

เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น มีอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นส่วนของเสียงจากหนังสือพิมพ์ไทย ที่มีชื่อว่า "What others say" และอีกส่วนหนึ่งเป็นเสียงจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ ชื่อว่า "From abroad" ซึ่งสองส่วนนี้จะอยู่ด้านล่างของบทบรรณาธิการยาวไปจนถึงด้านล่าง

บทความจากบุคคลภายนอก

บทความจากบุคคลภายนอก ส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นข้อเขียนของนักเขียนจากสำนักข่าวต่างๆทั่วโลก ซึ่งตำแหน่งอยู่ในบริเวณในคอลัมน์ที่ 3-6 มีเนื้อที่ประมาณ ร้อยละ 65

คอลัมน์จดหมาย

บางกอกโพสต์ จะเปิดเวทีแสดงความคิดเห็นให้กับผู้อ่าน โดยผ่านหน้าบรรณาธิการ ที่มีชื่อคอลัมน์ว่า “Post Mailbag” มีเฉพาะวันอาทิตย์เท่านั้นซึ่งจะมาแทนในส่วนของบทความ

การ์ตูน

การ์ตูนล้อเลียนเสียดสี มีบ้างในบางวัน ส่วนใหญ่จะอยู่ในตำแหน่งบนสุดในคอลัมน์ที่ 3-4 เนื้อหรือยัพพ์ครั้งด้านบน ซึ่งอยู่ติดกับส่วนข้อมูลผู้จัดทำ

การแบ่งองค์ประกอบ

บางกอกโพสต์ ยังคงนิยมแบ่งองค์ประกอบของหน้าด้วยการใช้ช่องว่าง และพาดหัวหรือชื่อคอลัมน์นั้นเป็นตัวแบ่งองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งการจัดหน้าในยุคนี้มีความเป็นระเบียบมากขึ้น

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการในช่วงนี้มีประจำวันทุกวัน ตั้งวันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ ซึ่งมีองค์ประกอบที่ถูกนำเสนอเป็นประจำทุกวัน ได้แก่ ส่วนข้อมูลจัดทำ บทบรรณาธิการ เสียงหนังสือพิมพ์ไทยและต่างประเทศ

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ปี 2514

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	การ์ตูน
บทปก.	บทความจากบุคคล ภายนอก
เสียงจากหนังสือ พิมพ์ไทย	

ภาพที่ 13

ปี 2520-2529

สำหรับหน้าบรรณาธิการยังคงถูกวางไว้ในหน้าสี่ และองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการยุคนี้ มีองค์ประกอบไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก กล่าวคือ จะไม่มีในส่วนของคุณข้อมูลผู้จัดทำ (Masthead) และมีส่วนแทรกเพิ่มเข้ามา ได้แก่ โฆษณา ดังนั้นองค์ประกอบของหน้า มีดังนี้

องค์ประกอบ ได้แก่

- บทบรรณาธิการ
- บทความจากบุคคลภายนอก
- การ์ตูน
- เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น
- ส่วนแทรก ได้แก่ โฆษณา

การจัดหน้า

การจัดหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ้าง ดังนี้ เริ่มจากส่วนของ

บทบรรณาธิการ ในส่วนของบทบรรณาธิการยังคงอยู่ในตำแหน่งซ้ายของหน้า ซึ่งมีลักษณะเป็นคอลัมน์ในแนวตั้ง ที่ใช้เส้นหนาที่ล้อมเป็นกรอบไว้ ทำให้พื้นที่ส่วนดูเด่น และยิ่งดูเด่นขึ้น ด้วยการออกแบบชื่อคอลัมน์บทบรรณาธิการ ว่า “*Post Opinion*” เป็นตัวอักษรตัวใหญ่สีขาวบนพื้นรองสีดำเป็นรูปทรงกลม มีเนื้อที่โดยประมาณร้อยละ 10-15

เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น

เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น มีชื่อว่า “*What Others say*” ส่วนใหญ่จะเป็นเสียงจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ เป็นคอลัมน์ที่อยู่ใต้บทบรรณาธิการ ต่อมาประมาณช่วงเดือน สิงหาคม 2524 ได้เปลี่ยนจากชื่อ “*What Others say*” มาเป็น “*DATELINE BANGKOK*” เป็นเสียงจากหนังสือพิมพ์ไทย และ “*AROUND THE WORLD*” เป็นเสียงจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ ซึ่งอยู่ใต้บทบรรณาธิการ มีปริมาณเนื้อที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับ ความยาวของบทบรรณาธิการในแต่ละวัน

การ์ตูน

การ์ตูนเป็นองค์ประกอบที่ปรากฏในหน้าบรรณาธิการค่อนข้างน้อย และถ้ามีจะถูกวางไว้ในมุมขวาบนสุด ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่ประมาณร้อยละ 5

คอลัมน์ปกิณฑกะ และข่าวสั้น

คอลัมน์ปกิณฑกะและข่าวสั้น ชื่อว่า "They Said It" มีลักษณะคล้ายกับ "Talking Point" ที่เคยมีมา จะอยู่ด้านขวาของหน้าเป็นคอลัมน์ในแนวตั้ง มีปริมาณเนื้อที่ประมาณร้อยละ 5 การนำเสนอมีบ้างเป็นบางวัน

คอลัมน์จดหมาย

จดหมายถึงบรรณาธิการ "Post bag" ก็มีปริมาณเนื้อที่น้อยลงกว่าช่วงที่ผ่านมา และมีตำแหน่งที่ไม่แน่นอน แต่ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณกลางหน้าต่อไปทางด้านล่างต่ำกว่ารอยพับครึ่ง

ส่วนแทรก

ส่วนแทรก ได้แก่ โฆษณา เริ่มเข้าอยู่ในหน้าบรรณาธิการบ้าง โดยมีตำแหน่งของภาพโฆษณาจะอยู่ในบริเวณหน้าต่ำกว่ารอยพับครึ่ง

การแบ่งองค์ประกอบ

การจัดองค์ประกอบของหน้า ยังคงรูปแบบเดิม กล่าวคือนิยมใช้เส้น และการพาดหัวหรือชื่อคอลัมน์ ด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่และแตกต่างอย่างชัดเจนในการแบ่งองค์ประกอบต่างๆภายในหน้า

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

หน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์ ไม่ได้ถูกนำเสนอเป็นประจำทุกวัน กล่าวคือฉบับวันอาทิตย์จะไม่มีหน้าบรรณาธิการ

โครงการหน้าบรรณารักษะ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ปี 2524

<p>ชื่อนสพ.</p>	<p>บทความจากบุคคลภายนอก</p>	
<p>บทปก.</p>	<p>บทความจากบุคคลภายนอก</p>	
<p>เสียงจาก นสพ. ต่างประเทศ</p>	<p>โฆษณา</p>	<p>คอลัมน์จดหมาย</p>

ภาพที่ 1 4

ปี 2530-2539

หน้าบรรณาธิการในปี 2530-2539 คงอยู่ในหน้าหน้าสี่เช่นเดิม แต่ขยายพื้นที่ของการแสดงความ
คิดความเห็นเพิ่มขึ้นในหน้าตรงข้าม (Op.Ed) ในหน้าห้า ซึ่งเป็นส่วนของบทความ และคอลัมน์จดหมาย
องค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ได้แก่

- บทบรรณาธิการ
- เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น
- การ์ตูนล้อเลียนเสียดสี
- บทความจากบุคคลภายนอก
- คอลัมน์จดหมาย

การจัดหน้า

การจัดหน้าหรือโครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการมีความชัดเจนแน่นอนของรูปแบบ
การนำเสนอขององค์ประกอบต่างๆ องค์ประกอบที่ยังคงรูปแบบและโครงสร้างเดิมไว้ ได้แก่
บทบรรณาธิการ ,เสียงจากหนังสือพิมพ์ และบทความจากบุคคลภายนอก ซึ่งเป็นอีกส่วนที่คงเดิม และ
ขยายเนื้อที่ในส่วนนี้ไปอยู่อีกหน้าหนึ่ง ก็คือ หน้าตรงข้าม (Op.Ed) ส่วนการ์ตูนก็มีตำแหน่งประจำ คือ
อยู่บริเวณด้านบนขวาของหน้า คือด้านซ้ายติดกับบทบรรณาธิการ ด้านขวาคือริมกระดาษ ส่วนด้านล่าง
จะติดกับบทความ ซึ่งปริมาณเนื้อที่ประมาณร้อยละ 10 นอกจากนี้หน้าในหน้าตรงข้ามก็จะเป็นส่วนของ
บทความ คอลัมน์จดหมาย "Post Mailbag" และส่วนแทรกได้แก่ โฆษณา ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่โดยประมาณ
ครึ่งหรือเกือบครึ่งหน้า

การแบ่งองค์ประกอบ

การแบ่งองค์ประกอบของหน้า ก็ยังคงใช้รูปแบบเดิมและไม่เปลี่ยนแปลงมากมายนัก ใช้
เส้นบางล้อมเป็นกรอบให้บทบรรณาธิการ และเสียงจากหนังสือพิมพ์ อยู่ในพื้นที่เดียว ซึ่งภายในกรอบนั้น
ก็ใช้ชื่อคอลัมน์ที่เป็นอักษรตัวหนาขนาดใหญ่ เป็นตัวแบ่งโครงสร้างภายในกรอบบทบรรณาธิการ และใช้
เส้นหนาทึบเป็นตัวแบ่งกันระหว่างคอลัมน์ขององค์ประกอบด้วย เช่น

เส้นหนาทึบ

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์ มีเป็นประจำทุกวัน ยกเว้นฉบับวัน
อาทิตย์

โครงการหน้าบรรณวิชาการ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ปี 2534

<p>ชื่อนสพ.</p> <p>บทนำ</p>	<p>การ์ตูน</p>	<p>บทความจากบุคคลภายนอก</p>
<p>เสียงจาก นสพ.ไทย</p>	<p>บทความจากบุคคลภายนอก</p>	
<p>เสียงจาก นสพ. ต่างประเทศ</p>	<p>บทความจากบุคคลภายนอก</p>	<p>คอลัมน์จดหมาย</p> <p>โฆษณา</p>

ภาพที่ 15

ปีปัจจุบัน (2540-2541)

หน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์ในปัจจุบัน ถือเป็นรูปลักษณะใหม่ ที่ได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ไปเมื่อไม่นานนี้ พร้อมกับการปรับปรุงโฉมใหม่ของบางกอกโพสต์ทั้งฉบับ

ซึ่งการปรับเปลี่ยนรูปแบบ บางกอกโพสต์ได้การทำวิจัยแบบสนทนา¹⁴ (Group discussion) โดยการคัดเลือกจากกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ 8 กลุ่ม กลุ่มผู้อ่านเดอะเนชั่น 1 กลุ่ม ผู้อ่านบางกอกโพสต์ และกลุ่มนักท่องเที่ยว 1 กลุ่ม และทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth interview) เจ้าหน้าที่ระดับสูงของบริษัทโฆษณา และลูกค้าขายตรงระดับผู้บริหาร จำนวน 12 คน ได้แก่เจ้าหน้าที่ซื้ออาวุโส 4 คน เจ้าหน้าที่อาวุโสฝ่ายโฆษณา (Senior Media Buyers) 4 คน และหัวหน้าผู้บริหารระดับสูงและกรรมการผู้จัดการ (CEO/Managing Directors) 4 คน

และผลการวิจัย ครั้งนี้พบว่า ผู้อ่านส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ด้วยจุดประสงค์ที่แตกต่างกันตามสถานะและอาชีพ และเลือกอ่านบางกอกโพสต์ เพราะเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีความน่าเชื่อถือ ข่าวที่น่าเสนอถูกต้องในส่วนของของภาพลักษณ์นั้น เห็นว่าบางกอกโพสต์มีลักษณะอนุรักษนิยม (Conservative) แต่มีความคิดเป็นอิสระในการนำเสนอข่าว (Independent) และมีความเป็นสากล (International) ซึ่งมีจุดอ่อนและจุดแข็ง ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths) ของบางกอกโพสต์ ได้แก่

เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีความมั่นคง (ตั้งมานานและเป็นที่ยอมรับ)

มีชื่อเสียง เป็นที่นิยม

เป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

รายงานข่าวที่เป็นเรื่องจริง

มีความเป็นกลาง

มีข่าวต่างประเทศที่ดี

จุดอ่อน(Weaknesses) ของบางกอกโพสต์ ได้แก่

อ่านเข้าใจยาก เพราะใช้ศัพท์ยาก ประโยคยาว และวางหน้ากระดาษกระจาย

มีรูปสีและงานกราฟิกน้อย

การเลือกรูปตีพิมพ์ไม่ดี

ขาดบทวิเคราะห์

มีโฆษณามากไป

¹⁴ ประไพ ไกรสรโกวิท, เรื่องเดิม

คุณพิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์¹⁵ บรรณาธิการของบางกอกโพสต์ ได้ให้ความเพิ่มเติมถึงการปรับปรุงหน้า บรรณาธิการของบางกอกโพสต์ ซึ่งเป็นส่วนมากจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้อ่านว่าบางกอกโพสต์ ขาดส่วนของการวิเคราะห์ และมองว่าส่วนนี้คือสิ่งสำคัญ เพราะปกติบางกอกโพสต์จะมีส่วนของการแสดง ความคิดเห็นอยู่แล้ว จึงออกแบบหน้าบรรณาธิการเป็นหน้าคู่จะได้เนื้อที่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ วิจัยและแสดงความคิดเห็น ซึ่งเรียกว่า “*opinion & analysis*” หลังการปรับตัวมีองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ

หน้าบรรณาธิการมีองค์ประกอบ ดังนี้

- ชื่อประจำหน้า
- บทบรรณาธิการ
- ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ
- การ์ตูนล้อเลียนเสียดสี
- บทความประจำ
- บทความจากบุคคลภายนอก
- คอลัมน์จดหมาย

การจัดหน้าบรรณาธิการ

หน้าบรรณาธิการ กับรูปโฉมใหม่มีการออกแบบการจัดหน้าที่แปลกออกไป โดยให้ความสำคัญขององค์ประกอบ

หน้าบรรณาธิการ มีองค์ประกอบดังนี้

ชื่อประจำหน้า

ในส่วนของหน้าบรรณาธิการ หรือที่เรียกว่า “*opinion & analysis*” เป็นตัวอักษรขนาดใหญ่ ประมาณ 1 นิ้ว อยู่ด้านบนสุดของหน้า โดยมีส่วนของข้อมูลประจำวัน อยู่เหนือส่วนของ “*opinion & analysis*” และมีเส้นคู่เป็นแนวยาวเพื่อแยกให้เห็นชัดเจน

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ

จะเป็นส่วนรายชื่อคณะทำงานพร้อมหมายเลขโทรศัพท์ของส่วนต่างๆของหนังสือพิมพ์ ในส่วนนี้ คุณพิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์ บรรณาธิการ กล่าวว่า สาเหตุที่ให้ความสำคัญกับส่วนข้อมูลผู้จัดทำ เป็นเพราะว่า อยากให้เป็นช่องทางที่ผู้อ่านสามารถติดต่อสื่อสารกับส่วนต่างๆของหนังสือพิมพ์ได้โดยตรง

¹⁵ พิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์,สัมภาษณ์,1 เมษายน 2542

สำหรับส่วนอื่นๆในหน้าบรรณาธิการ ได้แก่ บทบรรณาธิการ การ์ตูน และบทความ ไว้ในตำแหน่งเดิม

หน้าตรงข้าม (Op.Ed) จะมีองค์ประกอบ ดังนี้

ชื่อประจำหน้า “opinion & analysis” จะมีขนาดเล็กกว่าหน้าบรรณาธิการ คือมีขนาดประมาณ 1/2 นิ้ว เท่านั้น

บทความหรือบทวิเคราะห์จากบุคคลภายนอก

บทความและบทวิเคราะห์จะอยู่ในด้านบนเหนือรอยพับครึ่ง ยกเว้นในส่วนของคอลัมน์ซ้ายสุด

บทความหรือบทวิเคราะห์ประจำ

บทความหรือบทวิเคราะห์ประจำ ชื่อว่า “Commentary” เป็นข้อเขียนของบรรณาธิการของบางกอกในแต่ส่วน จะหมุนเวียนกันมาเขียน จะเป็นอยู่ในคอลัมน์ขวาสุดของหน้า มีลักษณะเป็นคอลัมน์ในแนวตั้ง ประกอบด้วยชื่อ “Commentary” ถัดลงมาเป็นรูป และชื่อของผู้เขียนประจำวัน จากนั้นส่วนของชื่อเรื่องและบทวิเคราะห์

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ปี 2540-2541

opinion & analysis	
ชื่อนสพ.	การ์ตูน
บทบก.	บทความจากบุคคล ภายนอก
ส่วนข้อมูล ผู้จัดทำ	

opinion & analysis	
บทความจากบุคคล ภายนอก	บท ความ ประจำ
คอลัมน์จดหมาย	

ภาพที่ 16

2.เนื้อหา

ตารางที่ 10 เนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์จัดจำแนกเป็นรายชิ้น และร้อยละ

ประเภท เนื้อหา	ปีกำเนิด (2489-2499)	ปี2500-2509	ปี2510-2519	ปี2520-2529	ปี2530-2539	ปีปัจจุบัน (2540-2541)
การเมือง	5 (9.80%)	2 (4.08%)	7 (6.25%)	12 (12.9%)	26 (19.85%)	62 (19.87%)
รัฐธรรมนูญ	-	-	-	-	6 (4.58%)	4 (1.28%)
อาชญากรรม อุบัติเหตุ	1 (1.96%)	-	3 (2.68%)	3 (3.22%)	2 (1.53%)	15 (4.81%)
ศึกษา/ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	1 (1.96%)	3 (6.12%)	4 (3.57%)	2 (2.15%)	2 (1.53%)	12 (3.85%)
เศรษฐกิจ	1 (1.96%)	3 (6.12%)	11 (9.87%)	1 (1.08%)	11 (8.40%)	63 (31.41%)
แพทย์/ สาธารณสุข	4 (7.84%)	1 (2.04%)	4 (3.57%)		1 (0.76%)	
ต่างประเทศ	35 (68.63%)	30 (61.22%)	67 (59.82%)	60 (64.52%)	65 (49.62%)	98 (31.41%)
ภัยพิบัติ						
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี						1 (0.32)
สิ่งแวดล้อม		1 (2.04%)	5 (4.46%)			11 (3.53%)
สังคมล้อเลียน		4 (8.16%)	2 (1.79%)	1 (1.08%)	1 (0.76%)	12 (3.85%)
หนังสือพิมพ์			1 (0.89%)	3 (3.22%)		11 (3.53%)
อื่นๆ	4 (7.84%)	5 (10.20%)	8 (7.14%)	11 (11.83%)		23 (7.37%)
รวม(ชิ้น)	51 (100%)	49 (100%)	112 (100%)	93 (100%)	131 (100%)	312 (100%)

อื่นๆ ได้แก่การจรรยา ที่อยู่อาศัย บ้านเทิง และท่องเที่ยว

สำหรับประเภทของเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ มีแนวโน้มในการนำเสนอ ดังนี้

อดีต หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ เนื้อหาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศ เพราะข้อเขียนส่วนใหญ่เป็นข้อเขียนของนักเขียนจากต่างประเทศ หรือจากสำนักข่าวทั่วโลก เช่น AP FNS LES เป็นต้น รองลงมา ได้แก่ การเมือง และอันดับสาม ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

สำหรับปัจจุบัน หน้าบรรณาธิการหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์นิยมเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศมากที่สุด มีจำนวน 98 ชิ้น คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 31.41 อันดับที่สอง ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ มีจำนวน 63 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 20.19 ซึ่งใกล้เคียงกับเนื้อหาการเมือง มีจำนวน 62 ชิ้น คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 19.85 ซึ่งในสองหัวข้อหลังนี้มีแนวโน้มเพิ่มอย่างมาก นำมีสาเหตุจากภาวะเศรษฐกิจ และการปรับเปลี่ยนแปลงการเมืองกับการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

สำหรับหัวข้อเนื้อหาที่ไม่เคยได้รับการนำเสนอในหน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์เลยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือเนื้อหาเกี่ยวกับ ภัยพิบัติ

3.การให้ความสำคัญ

ตารางที่ 11 การให้ความสำคัญศึกษาจากตำแหน่งหน้าและปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

ช่วง(ปี)	ตำแหน่งหน้าบรรณาธิการ		ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ					
	หน้าคู่	หน้าคี่	น้อยกว่าครึ่งหน้า	ครึ่งหน้า	มากกว่าค่อนหน้า	เต็มหน้า	หน้าครึ่ง	สองหน้า
กำเนิดหนังสือพิมพ์ (2489-2490)	*					*		
2500-2009	*					*		
2510-2519	*					*		
2520-2529	*					*		
2530-2539	*	*					*	
ปีปัจจุบัน (2540-2541)	*	*						*

3.1 ตำแหน่งและปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกจะอยู่ในหน้าคู่มาโดยตลอด มีเพียงช่วงปี 2520-2529 เท่านั้นที่เนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการมีส่วนแทรก คือ โฆษณา เข้ามามีส่วนภายในหน้าบรรณาธิการ จากนั้นในช่วง ปี 2530 เรื่อยมาหน้าบรรณาธิการเริ่มขยายเนื้อที่ในส่วนขอบบทความในหน้ามากขึ้น จากหน้าหนึ่งเป็นหน้าครึ่ง และเป็นสองหน้าอย่างในปัจจุบัน

คุณพิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์ บรรณาธิการบางกอกโพสต์ ได้กล่าวว่า ถึงนโยบายของหน้าบรรณาธิการหรือหน้า “*opinion analysis*” ของบางกอกโพสต์ ว่าเพื่อให้หน้านี้เป็นหน้าของการแสดงความคิดเห็นความเห็น จึงมีนโยบายปิดการขายโฆษณาในหน้านี้ เพื่อจะได้ใช้พื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นและการวิเคราะห์ได้อย่างเต็มที่

3.2 ความโดดเด่นของข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียง

ข้อเขียนส่วนใหญ่ที่ตีพิมพ์ในหน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์ส่วนใหญ่จะเป็นข้อเขียนของนักเขียนจากต่างประเทศ หรือมีแหล่งที่มา มาจากสำนักข่าวต่างๆทั่วโลก เช่น Reuters, AP เป็นต้น

4. บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ

การแสดงผลบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ จะศึกษาจากองค์ประกอบและปริมาณเนื้อหา (ตารางนี้) ขององค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในหน้า

ตารางที่ 12 การแสดงผลบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์
จำแนกตามองค์ประกอบและปริมาณเนื้อหา(ตารางนี้)ของแต่ละองค์ประกอบ
ช่วง 1 กรกฎาคม 2540 – 30 มิถุนายน 2541

บทบาทหน้าที่ของหน้า บรรณาธิการ	โครงสร้างรูปแบบ	เนื้อหา (ตารางนี้)	รวม (ตารางนี้)	ร้อยละ
ช่องทางสื่อสารระหว่าง ผู้อ่านและหนังสือพิมพ์	ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	650	2835.5	13.15
	จดหมายถึงบก.	2185.5		
ช่องทางบอกนโยบาย และจุดยืน	บทบรรณาธิการ	1638	1638	7.60
เวทีแลกเปลี่ยนความคิด	บทความ/ทัศนะจาก บุคคลภายนอก	7621	10292.5	47.73
	จดหมายถึงบก.	2185		
	เสียงจากนสพ.อื่น	486.5		
ผู้นำทางความคิด และเปิดประเด็น	บทความประจำ	1300	4714	21.86
	การ์ตูน	1776		
	บทบรรณาธิการ	1638		
	โคลงกลอนสัทวา	-		
ให้เนื้อหาเชิงเสียดสี ล้อเลียน	การ์ตูน	1776	2082	9.66
	ปกิณกะ และข่าวขัน	306		
	โคลงกลอนสัทวา	-	21562	100

บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์จะเน้นบทบาทหน้าที่เปรียบเสมือนการเป็นเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนความคิด เป็นอันดับแรกด้วยปริมาณเนื้อที่รวม 10292.5 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 47.73 ในรูปของบทความหรือทัศนะจากบุคคลภายนอก คอลัมน์จะจดหมายถึงบรรณาธิการ และเสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น

อันดับรองลงมา คือ การเป็นผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็น มีปริมาณเนื้อที่โดยประมาณรวม 4714 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 21.86 ปรากฏอยู่ในองค์ประกอบของ บทความประจำ บทบรรณาธิการ และการ์ตูน

อันดับที่สาม คือบทบาทหน้าที่ของการเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์ มีปริมาณเนื้อที่รวม 2835.5 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 13.15 ปรากฏอยู่ในองค์ประกอบของ ส่วนของข้อมูลของผู้จัดทำ และคอลัมน์จดหมายถึงบรรณาธิการ

อันดับที่สี่ คือ บทบาทหน้าที่ในการให้เนื้อหาเชิงเสียดสีล้อเลียนในรูปองค์ประกอบของ การ์ตูน และคอลัมน์ปิกนกะและขำขัน มีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 2082 คิดเป็นร้อยละ 9.66

ส่วนอันดับสุดท้าย คือบทบาทหน้าที่ของการเป็นช่องทางบอกนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ จะปรากฏอยู่ในหน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์ซึ่งปริมาณเนื้อที่น้อยที่สุด ประมาณ 1638 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 7.60 อยู่ในรูปของ บทบรรณาธิการ

มติชน

หนังสือพิมพ์มติชน ออกฉบับปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2521 พิมพ์เพียง 8 หน้าใน ราคา 1.50 บาท หนังสือพิมพ์มติชนแท้จริงแล้วหาใช่หนังสือพิมพ์ใหม่ในวงการหนังสือพิมพ์บ้านเราไม่ เพราะ คณะบุคคลทำงานของมติชนล้วนแล้วแต่เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านวิชาชีพมาอย่างมากมาย เพราะก่อนหน้านั้นคณะผู้จัดทำได้ทำหนังสือพิมพ์ “รวมประชาชาติ” มาก่อน แต่ถูกปิดไปสมัยของรัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร เมื่อสองปีก่อนจะออกมติชน จากนั้นเมื่อรัฐบาลกรัยวิเชียรถูกโค่นล้มโดยพลเรือเอกสงัด ชลออยู่จึงยื่นขออนุญาตการพิมพ์ภายใต้ชื่อหัวหนังสือใหม่ว่า “มติชน” เพื่อไม่ให้เกิดความเกิดความกระอักกระอ่วนใจของคณะปฏิรูป การปกครองแผ่นดิน และเป็นผู้สั่งปิดหนังสือพิมพ์เอง กับชื่อเดิม “รวมประชาชาติ” ซึ่งคณะผู้ทำงานของมติชนได้ประกาศแนวทางและเจตนารมณ์ของหนังสือพิมพ์ “มติชน” ไว้ในบทบรรณาธิการฉบับแรก ดังนี้

*“คำประกาศแนวทางหนังสือพิมพ์ของเราซึ่งรวมตัวกันเป็นองค์กร
สื่อมวลชนของคี่สื่อมวลชนของคี่กรหนึ่งนั่นคือคำปฏิญาณขอเป็นนักหนังสือ
พิมพ์ที่ดี ไม่ถือตัวเป็นสัพพัญญูรู้แจ้งแทงตลอดทุกเรื่อง แต่เป็นผู้ที่พร้อม
จะศึกษาพากเพียรเรียนรู้ด้วยการทำงานหนักว่า มีความตั้งใจจริงที่จะพูด
ความจริง รายงานความจริง คิดถึงความจริงและทำความจริงนั้นให้ปรากฏ
ด้วยการยึดความถูกต้องเป็นจุดยืน”*

โดย พงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร

รักษาการบรรณาธิการ

หนังสือพิมพ์มติชนเติบโตมาภายใต้การบริหารงานของ บริษัท มติชน จำกัด มาโดยตลอดและยึดมั่นในการเป็น “หนังสือพิมพ์คุณภาพ เพื่อคุณภาพของประเทศ” ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นคำขวัญของมติชน ซึ่งในบทบรรณาธิการฉบับแรกเรื่อง “แนวทางของเรา” ยังได้พูดถึงส่วนที่เรียกว่าคุณภาพของหนังสือพิมพ์ไว้ดังนี้

“ทฤษฎีของวิชาการหนังสือพิมพ์เป็นสากลนั้น ระบุหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไว้เป็น 4 ประการ คือ ทำหน้าที่ในการเสนอข่าวข่าวสารที่เกิดขึ้นต่อสาธารณชน ทำหน้าที่ในการเสนอความคิดเห็น ให้ความรู้และชี้แนะแนวทางการตัดสินใจต่อผู้อ่าน ทำหน้าที่ให้ความบันเทิง ให้บริการสาธารณชนและสื่อของการโฆษณา หน้าที่ 4 ประการดังกล่าวนี้หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ทุกยุค ทุกสมัยต่างก็กล่าวอ้างว่าได้ปฏิบัติมาทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตามสิ่งที่จะชี้ถึงความแตกต่าง คุณภาพ และความสำเร็จของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนั้นไม่ได้หมายถึงการทำหน้าที่ดังกล่าวแค่นั้น แต่ขึ้นอยู่กับว่าได้ทำอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างไร การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพนั้น จะไม่เพียงแต่ เสนอข่าวเพียงอย่างเดียว แต่รวมทั้งการทำให้สิ่งที่ไม่ได้เป็นข่าวให้เป็นข่าว ทำสิ่งที่ถูกปกปิดให้ถูกเปิดเผย ทำความจริงอันเป็นสัจธรรม และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนให้ปรากฏ ขณะเดียวกัน การแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ หรือข้อเสนอแนะใดๆ ก็จะต้องไม่เพียงแต่การวิพากษ์วิจารณ์ตามข่าว หรือแสดงความคิดเห็นเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัว หรือเฉพาะกลุ่มคณะของตน แต่จะต้องเป็นความคิดเห็นที่ที่เรียนรู้สร้างสรรค์เพื่อประชาชนที่ประกอบกันเป็นชาติ เพื่อความเป็นธรรมที่ถูกต้อง การวิจารณ์วิพากษ์จะต้องใช้ข้อมูล ข้อเสนอแนะและแนวคิดที่ผู้อ่านจะตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง”

จากข้อเขียนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามติชนเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพที่ไม่มุ่งเน้นเพียงแค่การเสนอข่าวอย่างเดียว แต่ให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อการสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นบทบาทหน้าที่เหล่านี้ปรากฏชัดเจนในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชนนับตั้งแต่ฉบับแรก

1. โครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน

หนังสือพิมพ์มติชน เป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพที่เน้นการแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประเทศ โดยมติชนได้อุทิศเนื้อที่ของกระดาษเพื่อให้เกิดการแสดงความคิดเห็นโดยผ่านหน้าบรรณาธิการมาตั้งแต่ในอดีต จนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งมีพัฒนาการโครงสร้างรูปแบบและองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ดังตาราง

ตารางที่ 13 พัฒนาการโครงสร้างรูปแบบ และความถี่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือ
พิมพ์มิติน

โครงสร้างรูปแบบ	ความถี่ในการนำเสนอ								
	ปีกำเนิด(2521)			ปี 2530-2539			ปีปัจจุบัน(2540-2541)		
	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี
	ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน	
ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	*					-			-
บทบก.	*				*			*	
บทความประจำ	*				*		*		
บทความจากบุคคล ภายนอก			-		*			*	
การ์ตูน			-		*		*		
เสียงจากหนังสือ พิมพ์อื่น		*							-
คอลัมน์จดหมาย			-		*				-
ปกิณกะ และข่าวสั้น					*		*		
โคลงกลอน, สักวา			-			-		*	
ส่วนแทรก (ข่าว และโฆษณา)		*			*		*		

กำเนิดหนังสือพิมพ์ (2521)

หน้าบรรณาธิการของมิตินในช่วงแรก หมายถึงหน้าบรรณาธิการในหน้าสาม และบางส่วนของหน้าตรงข้าม(Op.Ed) ในหน้าสองด้วย ซึ่งมีโครงสร้างองค์ประกอบดังนี้

- ส่วนของผู้จัดทำ (Masthead)
- บทบรรณาธิการ
- บทความประจำ
- เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น
- ส่วนแทรก

การจัดหน้า

หน้าบรรณาธิการของมติชนในปีเริ่มต้น มีโครงสร้างการจัดหน้าและการวางองค์ประกอบไม่สวยงาม เพราะความเป็นระเบียบของการวางองค์ประกอบ และมีส่วนของหน้าบรรณาธิการด้วยกันสองส่วน คือหน้าบรรณาธิการและหน้าตรงข้าม (Op.Ed)

หน้าบรรณาธิการ มีองค์ประกอบดังนี้

- ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ
- บทบรรณาธิการ
- บทความประจำ
- เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น
- ส่วนแทรก ได้แก่ ข่าว และโฆษณา

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ(Masthead)

เป็นรายชื่อของคณะผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ และหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อกับสำนักงานได้ โดยมีเส้นหนาที่บดล้อมเป็นกรอบ และมีชื่อหนังสือพิมพ์"มติชน" ซึ่งใช้อักษรตัวหนาขนาดใหญ่มองเห็นชัดเจน ซึ่งวางอยู่ในตำแหน่งซ้ายและส่วนบนสุดของหน้า อยู่ในส่วนเดียวอยู่ในบริเวณเดียวกับบทบรรณาธิการ มีปริมาณเนื้อที่ประมาณร้อยละ 5 ของหน้า

บทบรรณาธิการ

อยู่ในตำแหน่งคอลัมน์ซ้ายของหน้า ซึ่งมีส่วนของผู้จัดทำอยู่ด้านบนของบทบรรณาธิการ จากส่วนข้อมูลผู้จัดทำ ลงมาเป็นส่วนของชื่อเรื่องบทบรรณาธิการใช้ตัวอักษรตัวหนาและใหญ่กว่าตัวอักษรข่าวปกติ และตามมาด้วยส่วนของเนื้อหาของบทบรรณาธิการ ซึ่งมีลักษณะเป็นคอลัมน์แนวตั้งจนถึงส่วนของโฆษณา และใช้ช่องว่างเป็นตัวแบ่งแยกบทบรรณาธิการออกจากคอลัมน์อื่นๆ มีปริมาณเนื้อที่ประมาณร้อยละ 15 ของหน้า

บทความ

เป็นบทความประจำมีชื่อว่า "เจ้าจักรเมือง" โดย "ไชยันต์ ปรักติกุล" อยู่ในตำแหน่งต่ำกว่ารอยพับครึ่ง และได้ส่วนแทรก คือ ข่าว เป็นคอลัมน์ที่มีเส้นหนาที่บดล้อมเป็นกรอบทำให้บทความมีความโดดเด่นมากขึ้น มีปริมาณเนื้อที่สัดส่วนโดยรวมประมาณร้อยละ 35 ของหน้า

ส่วนแทรก ได้แก่

ข่าวและภาพประกอบข่าว มีลักษณะเป็นข่าวสั้นในประเทศ มีตำแหน่งในบริเวณเหนือรอยพับครึ่งของหน้าด้านซ้ายติดกับบทบรรณาธิการ ด้านล่างติดกับบทความ

โฆษณา จะอยู่ในตำแหน่งล่างสุดของหน้าเป็นคอลัมน์ยาวจากซ้ายไปขวา

ซึ่งมีสัดส่วนปริมาณเนื้อที่โดยรวมประมาณร้อยละ 45

ส่วนหน้าตรงข้าม (Op.Ed) มีองค์ประกอบ ดังนี้

- เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น
- บทความ ได้แก่ บทสัมภาษณ์ หรือการรายงาน
- ส่วนแทรก ได้แก่ ข่าว (ชื่อว่าหน้าในประเทศ)

เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น มีชื่อคอลัมน์ว่า “จากเพื่อนหนังสือพิมพ์” จะอยู่ในตำแหน่งขวาเหนือรอยพับครึ่งของหน้าใกล้กับหน้าบรรณาธิการ มีปริมาณเนื้อที่ประมาณร้อยละ 10 ของหน้า ตัวอย่าง

ดาวสยาม/บุกตัดเศียรพระทั้งโบสถ์/คนสาปแข่ง/ร่ำให้ทั้งเมือง

ข่าวรองนศ.สาวผูกคอตายหนีโรคภัย

ร้อยตำรวจโทการุณ กลิ่นประยูร นายร้อยเวรสถานีตำรวจชนะสงคราม ได้รับแจ้งจากนางสุปราณี ตูลารักษ์ณี อยู่บ้านเลขที่ 159 ถนนพายัพ แขวงวัดสามพระยาว่าบุตรสาวคือนางสาวอรทัย อายุ 25 ปี นักศึกษารามคำแหงคณะนิติศาสตร์ปีที่๑ ผูกคอตายอยู่บนห้องนอนชั้นสามทางเจ้าหน้าที่พบจดหมายลาตายว่าเพราะมีโรคหลายอย่างคุกคาม รักษาไม่หาย เป็นอุปสรรคต่อการเรียนไม่ยอมอยู่ต่อไป ทางเจ้าหน้าที่นำศพส่งโรงพยาบาลตำรวจเพื่อพิสูจน์ต่อไป

เสียงปวงชน/เสนอรัฐบาลจัดการเด็ดขาดพวกทำลายป่า/ให้ไหม.27/นายทุน10 ราย

ข่าวรอง รัฐบาลต้องกุมขมับเลือกทางออก

นายโฆษะ อารียา คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้สัมภาษณ์เสียงปวงชนเกี่ยวกับสภาวะการณ์ข่าวในประเทศว่า ความหวังที่จะส่งออกขึ้นอยู่กับข่าวนาปรังที่เก็บเกี่ยวกลางปีนี้เป็นสำคัญ ถ้าข่าวนาปรังไม่ได้ผลการส่ง

ข้าวออกนอกต้องมีปัญหาแน่ และแนวโน้มราคาข้าวในปีนี้จะสูงขึ้น แต่จะสูงในระดับไหนขึ้นอยู่กับราคาตลาดโลก และการควบคุมการส่งออกของรัฐบาลเป็นสำคัญ เพราะถ้าราคาตลาดโลกสูงขึ้นพ่อค้าต้องการส่งออกมาก รัฐบาลจำเป็นต้องควบคุมการส่งออกให้สำเร็จ รวมทั้งการลักลอบส่งข้าวออกนอกด้วย

บทความ ไม่มีชื่อประจำคอลัมน์แต่จะเป็นคอลัมน์ที่ลงชื่อผู้เขียนด้วย จะอยู่ในตำแหน่งมุมล่างสุดด้านขวา ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 20

ส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวในประเทศ ซึ่งเป็นส่วนที่มีเนื้อที่มากที่สุดของหน้าตรงข้าม กล่าวคือมีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 75 ของหน้า

การแบ่งคอลัมน์

นิยมใช้เส้นเป็นตัวแบ่งแยกคอลัมน์ต่างๆ ออกจากกันอย่างชัดเจน และเส้นที่นิยมใช้กับหน้าบรรณาธิการของมติชน ได้แก่ เส้นบางเดี่ยว ใช้แบ่งคอลัมน์ข่าว และเส้นหนา ใช้กับส่วนของบทความ และส่วนของผู้จัดทำ ทำให้ดูมีสัดส่วนและเด่นมากขึ้น นอกจากนี้ยังนิยมใช้พื้นดำกับ หัวข้อข่าว ชื่อคอลัมน์ และชื่อผู้เขียน เช่น

เส้นบางเดี่ยว

เส้นหนา

ชื่อคอลัมน์

การนำเสนอหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน

หน้าบรรณาธิการของมติชนในช่วงแรก มีหน้าบรรณาธิการเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะองค์ประกอบที่มีอยู่เป็นประจำทุกวัน คือ ส่วนของข้อมูลผู้จัดทำ บทบรรณาธิการ บทความประจำ

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์มติชน ปี 2521

ชื่อนสพ.	การ์ตูน	บท ความ จาก บุคคล ภาย นอก	ข่าวและภาพข่าว
ส่วนผู้จัดทำ			
บทปก.	คอลัมน์จดหมาย	บท ความ ประจำ	บทความประจำ
	บทความประจำ		

ภาพที่ 17

ปี 2530-2539

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชนในช่วงนี้มีปริมาณเนื้อที่สองหน้า คือหน้าบรรณาธิการซึ่งจะอยู่ในหน้าแปด และหน้าตรงกันข้าม (Op.Ed) หน้าเก้า ซึ่งเป็นหน้าบทความ

หน้าบรรณาธิการ มีองค์ประกอบ คือ

- บทบรรณาธิการ
- การ์ตูน
- บทความจากบุคคลภายนอก
- จดหมายถึงบรรณาธิการ
- ปกิณกะและข่าวสั้น

บทบรรณาธิการ

ยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิม คือตำแหน่งซ้ายของหน้าเป็นคอลัมน์ยาวจากบนลงล่าง มีเส้นบางและเส้นหนาหลายจุดล้อมเป็นกรอบ โดยมีโครงสร้างของส่วนบทบรรณาธิการ ดังนี้ ด้านบนจะเป็นส่วนของชื่อหนังสือพิมพ์ “มติชน” ล้อมกรอบด้วยเส้นทึบหนา จากนั้นลงมาเป็นส่วนของชื่อเรื่องด้วยอักษรตัวหนาขนาดใหญ่กว่าอักษรข่าวปกติ มีเนื้อที่โดยประมาณร้อยละ 20 ของหน้า

บทความประจำ

บทความประจำจะอยู่ในหน้าตรงข้าม ซึ่งอยู่ต่ำกว่ารอยพับครึ่ง มีชื่อว่า “สนทนา” เป็นบทความเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป มีปริมาณเนื้อที่ประมาณร้อยละ 30

บทความจากบุคคลภายนอก

จะอยู่ในตำแหน่งต่ำกว่ารอยพับครึ่งลงมาด้านล่างในคอลัมน์ที่ 2-3 และมีปริมาณเนื้อที่ประมาณร้อยละ 25 ของหน้า มีชื่อคอลัมน์ว่า “จดป้ายประชาชน” เป็นข้อเขียนแสดงทัศนะของบุคคลภายนอกหลากหลายสาขาอาชีพ เช่น สมพันธ์ เตชะอธิก, อดิศร เพียงเกษ, พระมหาสมัยจินตโมสก, ประยุทธ์ ศิริพานิช, พ.ต.ท.รุ่งโรจน์ เรืองฤทธิ์, วานิช จรุงกิจอนันต์, ปิติ เทพศาสนันต์ เป็นต้น

การ์ตูน

การ์ตูนล้อเลียน เสียดสี จะอยู่ในตำแหน่งคอลัมน์ที่ 2-3 บริเวณส่วนบนสุดของหน้า มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 10 ของหน้า

จดหมายถึงบรรณาธิการ

จดหมายถึงบรรณาธิการจะอยู่ในตำแหน่งขวาสุดของหน้าในคอลัมน์ที่ 4 ลงมา มีเนื้อที่โดยประมาณร้อยละ 20 ของหน้า

ปกิณกะและข่าวสั้น ได้แก่

“คำคม” เป็นหยิบคำพูดคำสัมภาษณ์ของบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม โดยเฉพาะบุคคลในแวดวงการเมืองและข้าราชการ คอลัมน์นี้มีขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายเป็นการตอกย้ำคำพูดคำจาของบรรดาผู้ใหญ่ในบ้านในเมืองผู้มีอำนาจให้ได้คิดว่าตนเองนั้นเคยพูดอะไรไว้¹⁶ เช่น

“*รสช.คือพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง การเลือกตั้ง
จะมีครั้งใหม่จะเป็นการแข่งขันระหว่างพรรคความ
หวังใหม่ พรรครสช.และพรรคการเมืองเก่าๆที่เหลืออยู่*”

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ

หัวหน้าพรรคความหวังใหม่

23 เมษายน 2534

“*ผมเป็นคนโชคดี อยู่ที่ไหนใครก็รัก จึงถูกโจมตีบ่อย*”

พล.อ.อ.สมบุญ ระหงษ์

ผู้ว่าการการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย

23 สิงหาคม 2534

“ลั่นไก” เป็นคอลัมน์ภาพประกอบคำบรรยายล้อเลียนเสียดสี เช่น

ลั่น...ลั่นที่หรือยังเล่าน้อง จ.ม.ที่เคยไล่ของ... (ฮา)

ภาพที่ 18 ตัวอย่างภาพคอลัมน์ “ลั่นไก”

¹⁶ สมหมาย ปาโรจฉัตต์, บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2542

“นอกประเด็น” เป็นข้อเขียนที่หยิบเอาประเด็นเกี่ยวกับบุคคลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในสังคม มาเขียนในลักษณะเขียนแบบสนุกๆ เบาๆ เช่น

ตอน “สวัสดิ์”

“ชมรมไปกษาแห่งประเทศไทยในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าเรียกประชุมสมัชชาปกติ นัยว่าเป็นการต้อนรับการประชุมเขมร 4 ฝ่าย อีกครั้ง และจะอีกก็ครั้งก็ยอมได้ กัมพูชา กัมพูจีย กัมโบเดีย คือญาติสนิทมิตรสหายของเรา เป็นตัวอย่าง เป็นตัวอย่างอันยิ่งใหญ่ของเรา ที่ตราบไคการเมืองคือการชกได้เข้มชัดกัดข้างหลังระหว่างคนในชาติ ตราบนั่นงล้อแห่งประวัติศาสตร์ทุกส่วนในโลก ยังตกหล่นซ้ำที่เดิมได้เสมอ

สยามก๊ก อย่าประมาทไป (ฮา)

คืนวันเสาร์ก่อนนั้น ชูเปอร์เล็ก ยอดมวยดาวรุ่งพุ่งแรงเจอกับ สานิตย์ วิชิตเกรียงไกรมวยเก่าที่ลุ่มพินี้ ปรากฏว่าสิงห์ใหม่กลับพ่ายคะแนน เลือดเฝ้านั้นใด มีชัย ฤชุพันธ์ ก็อย่าไปประมาท สำราญ ถาวรยุศน์ อดีตเลขา.พ.ฉันนั้น

จะไปอ้างโน่นอ้างนี้ ไม่เข้างานทั้งนั้น ตอบเขาไปเลยว่าใครมีอำนาจ ศักดิ์ ถนนก็ไปถึง ไช้บหรือแรงงานพัฒนาคนละจังหวัดก็ยงได้ ความถูกต้อง ความยุติธรรมกำปั้นใหญ่อ่อนได้เปรียบไม่รู้ว่าจะมาชุดคู่ยให้เสียเชิงปลา กรายไปทำไม

มือปราบ ชลอ ก็เป็นอีกรายหนึ่งที่กำลังปราบมือปราบคือความจริง ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย คนพูดความจริงก็มีตายมีเกิดอยู่ตลอดเวลา ลองพูดความจริงแล้วได้ตาย โดยไม่เกิดก็วิเศษ ฉะนั้น อย่าไปกลัวไม่เกิด ใครรู้ความจริงพูดเข้าไป...และแล้วกาลเวลาก็เปลี่ยนแปลงอยู่ชั่ววินิจนิจันดรสุภาพบุรุษผู้พูดน้อย กินนอนเป็นเวลา ทำงานหนัก นามกร เภา สารสิน ก็ถูกกาลเวลากะชากกลับมาให้เป็นผู้รับผิดชอบในหลายเรื่อง และทุกเรื่องมิได้มีเสีย

สมาชิกกระโทหนึ่งของชมรมฯแถลงเบาๆว่า “วันหนึ่ง เพชรซาอุฯ 30 ล้านก็ไปโผล่ที่ตลาดนิวยอร์กวะ”

- “ตำรวจไทยตามเก่งอย่างนั้นเขี้ยวเระ” บางคนกังขาไม่ใช่กังขา “เปล่า” เขาถอดเครื่องแบบตอบ “ซาอุฯ” วางซ้ายวางคนติดตามเอง แล้วแจ้งมาให้ไทยร่วมมือ ลองรองฯเกายื่นมือเข้าไปร่วม คดีไหนคดี สวัสดิ์ทุกคดี (ฮา)

คอลัมน์ปกิณกะ และข่าวสั้น จะเป็นมีปริมาณเนื้อที่ร้อยละประมาณ 15 ของหน้า

หน้าตรงข้าม (Op.Ed) เป็นหน้า "บทความ" ดั่งนี้องค์ประกอบหลักของหน้าได้แก่

- บทความประจำและบทความจากบุคคลภายนอก มีสัดส่วนปริมาณเนื้อที่เกือบเต็มหน้า ประมาณร้อยละ 95 ของหน้า

และมี โฆษณา เป็นส่วนแทรกอยู่ในหน้าด้วย มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 5 เท่านั้น

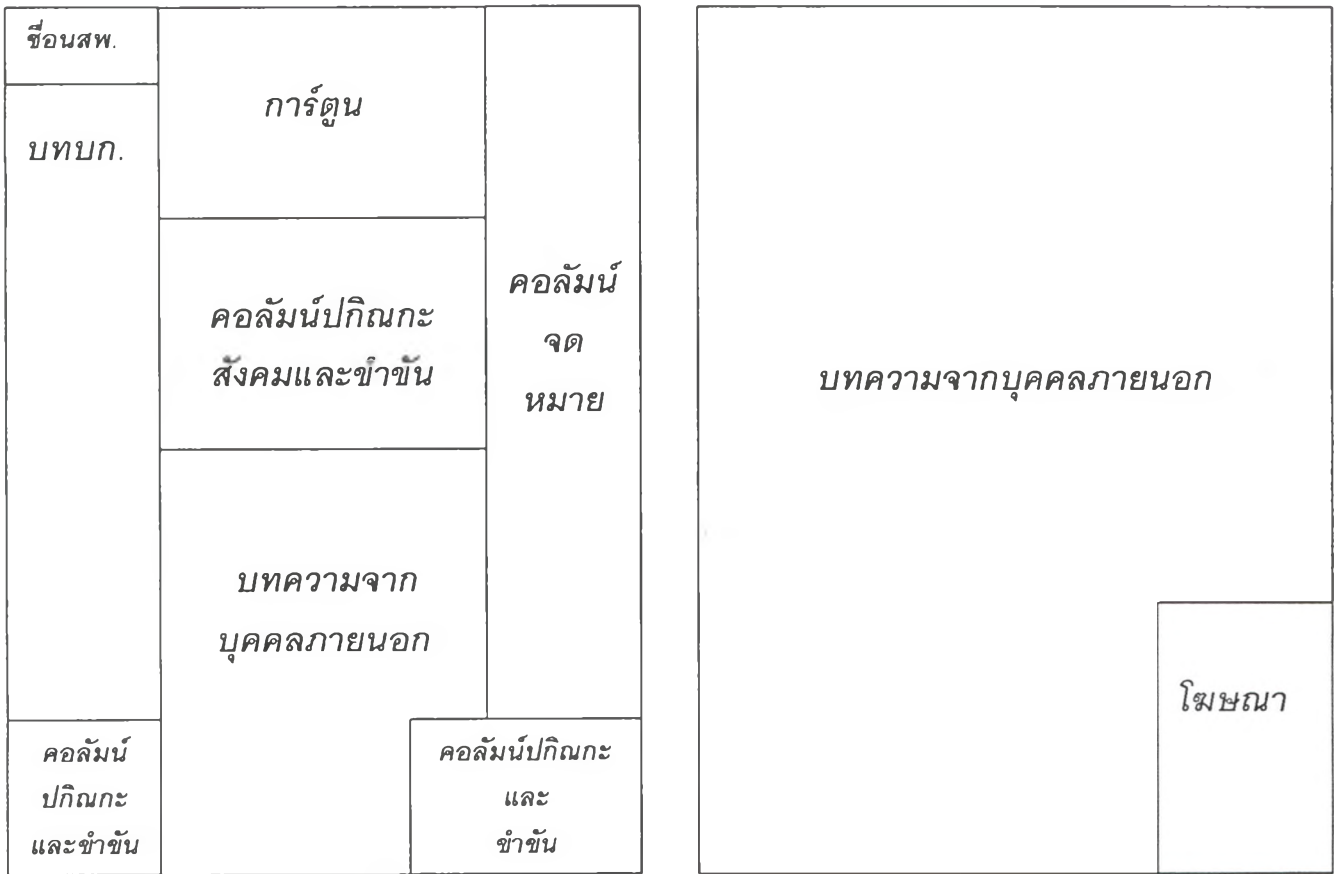
การแบ่งคอลัมน์

นิยมใช้เส้นแบ่งคอลัมน์ ทำให้เส้นแบ่งคอลัมน์ทำให้น้ำดูมีระเบียบมากขึ้น

ความถี่ในการนำเสนอ

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน มีเป็นประจำทุกวัน ยกเว้นฉบับวันอาทิตย์จะไม่มีหน้าบรรณาธิการ

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์มติชน ปี 2534

ภาพที่ 19

ปีปัจจุบัน (2540-2541)

ปีปัจจุบันหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน มีโครงสร้างและองค์ประกอบดังนี้

- บทบรรณาธิการ
- บทความประจำ
- บทความทั่วไป
- การตุ๋นล้อเลียนเสียดสี
- ปกิณกะและข่าวสั้น
- โคลงกลอน
- ส่วนแทรก ได้แก่ โฆษณา

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน มีจำนวนสองหน้าเช่นเดิม กล่าวคือในส่วนหน้าตรงข้าม (Op.Ed) เป็นหน้า “บทความ” จึงถือว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ

การจัดหน้าหน้าบรรณาธิการ มีโครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการ ดังนี้

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการในปัจจุบันยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิมของหน้าไม่มีการเปลี่ยนแปลง และมีเส้นหนาที่ขนาดใหญ่อ้อมเป็นกรอบอย่างเด่นชัด

บทความ

ในปี 2540 บทความประจำ จะอยู่ด้านบนสุดของหน้าติดกับส่วนของบทบรรณาธิการ มีลักษณะเป็นคอลัมน์แนวนอน ซึ่งเป็นข้อเขียนของคอลัมนิสต์ประจำหนังสือพิมพ์มติชนหมุนเวียนกันมาเขียนเรื่องราวต่างๆ อาทิ เสนีย์ เสาวพงศ์ , ทวีป วรดิลก, เรื่องซัย ทรัพย์นิรันดร์, วลีษฐ์ เดชกุญชร, เป็นต้น ซึ่งมีเส้นบางล้อมเป็นกรอบเพื่อแยกออกจากส่วนหนึ่ง

ต่อมา ปี2541 ตำแหน่งของบทความทั่วไปในส่วนนี้ ได้กลายเป็นบทความประจำในชื่อคอลัมน์ว่า “มองโลกจากมุมไทย” โดย “พิเชียร คุระทอง”

ส่วนบทความในหน้าตรงข้าม ชื่อว่า “เบื้องหลังคนคือข่าว” เป็นการวิเคราะห์เหตุการณ์และสถานการณ์เด่นในขณะนั้น พร้อมภาพประกอบที่น่าสนใจ ส่วนใหญ่จะเป็นภาพวาดล้อเลียนซึ่งตำแหน่งของภาพจะอยู่กลางคอลัมน์ ซึ่งตำแหน่งของ “เบื้องหลังคนคือข่าว” จะอยู่ด้านซ้าย ส่วนบนของหน้าเหนือรอย

พบครั้งแรกในตำแหน่งคอลัมน์ที่ 1-3 ต่อมาประมาณเดือนพฤศจิกายน 2540 ได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อคอลัมน์เป็น“เชิงอรรถสถานการณ์” และยังคงรูปแบบของการนำเสนอเหมือนเดิม

บทความหรือทัศนะจากบุคคลภายนอก

บทความหรือทัศนะจากบุคคลภายนอก หมายถึง ข้อเขียนที่มีลักษณะเป็นบทความพิเศษ ได้แก่ การรายงานพิเศษบทสัมภาษณ์ทัศนะของบุคคลต่างๆ คำปราศรัย หรือคำแถลงการณ์ของบุคคลสำคัญที่น่าสนใจ เพราะเป็นส่วนของการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ อาทิ บทสุนทรพจน์ของ ชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีไทย, โทนี แบลร์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษ, ริวทาโร ฮาชิโมโตะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ในพิธีเปิดการประชุมผู้นำกลุ่มประเทศเอเชีย-ยุโรป ครั้งที่ 2 ณ กรุงลอนดอน วันที่ 3 เมษายน 2541 เป็นต้น (ตัวอย่างหน้า) ซึ่งอยู่ในบริเวณส่วนกลางของหน้า ด้านบนติดกับบทความทั่วไป ส่วนด้านล่างติดกับคอลัมน์ปกิณกะและข่าวสั้น

การ์ตูน

การ์ตูน โดย “MUEN” จะอยู่ในตำแหน่งใต้บทบรรณาธิการ ซึ่งมีเส้นคู่ล้อมเป็นกรอบ คือเส้นบางอยู่ด้านในแล้วเส้นหนาล้อมเป็นกรอบอยู่ด้านนอก

ปกิณกะและข่าวสั้น

ในหน้าบรรณาธิการจะมีคอลัมน์ข่าวสั้น ชื่อว่า “หมูขี้ขอรรมณดี” อยู่ในตำแหน่งเดียวกับคอลัมน์ “มองโลกจากมุมไทย” ซึ่งเป็นคอลัมน์เฉพาะฉบับวันจันทร์เท่านั้น

ส่วนในหน้าตรงข้าม (Op.Ed) มีคอลัมน์ปกิณกะและข่าวสั้น 2 คอลัมน์ คือ

- “มาดเฉลา” เป็นคอลัมน์หยิบเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยของบุคคลทางการเมืองและข้าราชการชั้นมากระเช้าเข้าเหยงด้วยลีลาการเขียนแบบสนุกๆ และมีเส้นเส้นทึบเป็นกรอบเพื่อแยกออกจากส่วนอื่นอย่างชัดเจน
- “ก้างตำคอ” เป็นคอลัมน์ที่มีลักษณะไม่แตกต่างจากเดิม และมีเส้นประล้อมเป็นกรอบอย่างชัดเจน
- ส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวต่อ และโฆษณา อยู่ในตำแหน่งต่ำกว่ารอยพับครึ่ง ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่ปริมาณครึ่งของหน้าตรงข้าม

การใช้สีสัน

ในปัจจุบัน มติชนเน้นการใช้สีกับ หน้าตรงข้าม(Op.Ed) และเป็นหน้าที่มีความโดดเด่นมาก การใช้สีสันในหน้าตรงข้ามนี้ไม่ได้เฉพาะในส่วนของโฆษณาที่มีเนื้อที่อยู่ประมาณครึ่งหน้า ซึ่งต่ำกว่ารอยพับครึ่ง

ส่วนในคอลัมน์ต่างๆของหน้า มีการใช้สีสันระบายละเอียดอย่างเต็มที่ อย่างแตกต่างกับหน้าบรรณาธิการโดยสิ้นเชิง กล่าวคือหน้าบรรณาธิการจะมีความเรียบง่ายมีบุคลิกภาพเรียบร้อยเป็นผู้ใหญ่ ในทางกลับกันหน้าตรงข้ามจะมีความหวือหวาของการใช้สีอย่างเต็มที่เลยทีเดียว สีสันที่นำมาส่วนใหญ่จะนำมาใช้กับโลโก้หรือชื่อคอลัมน์ และการพาดหัวข่าว

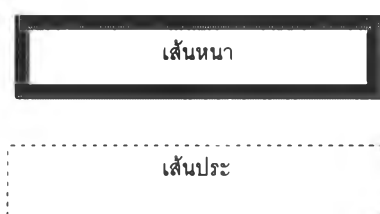
ในส่วนของคอลัมน์ “เบื้องหลังคนคือข่าว” “เชิงอรรถสถานการณ์” จะมีการพาดหัวข่าว แบบ Flush Left คือการพาดหัวมีความยาวประมาณ 4 บรรทัด แต่ละบรรทัดมีความยาวไม่เท่ากัน แต่จัดให้ด้านซ้ายเสมอกัน ซึ่งมีขนาดของตัวอักษรพาดหัวที่ใช้พาดหัว ขนาด 90 ปอยท์ โดยเฉพาะในส่วนของการพาดหัวข่าว มักจะใช้สีสลับกันในแต่ละบรรทัด เช่น บรรทัดที่หนึ่งสีส้ม บรรทัดที่สอง ม่วง บรรทัดต่อมาเป็นส้ม สลับกันไป เช่นเดียวกับในส่วนของภาพประกอบของคอลัมน์เป็นภาพสีด้วยเช่นกันสีด้วยเช่นกัน มีทั้งภาพวาดและภาพถ่ายและงานกราฟิก

นอกจากนี้ในส่วนตัวอักษรตัวแรกของแต่ละย่อหน้าของคอลัมน์นี้ จะมีการออกแบบให้เป็นอักษรตัวหนาใหญ่ประมาณ 48 ปอยท์ แตกต่างจากคอลัมน์อื่นๆ¹⁷ กล่าวคือการใช้ขนาดตัวอักษรที่แตกต่างจะทำให้หน้าหนังสือพิมพ์ไม่จืดชืด กลับมีชีวิตชีวาและการจัดหน้าดูน่าสนใจมากขึ้น หวือหวาด้วยสีสัน แต่ส่วนของเนื้อหายังคงความหนักแน่นและเข้มข้นอย่างมาก¹⁸ ซึ่งเป็นจุดขายของหน้านี้อีกด้วย

นอกจากนี้คอลัมน์ปกิณกะอีก 2 คอลัมน์ที่อยู่ในหน้าตรงข้าม คือ “มาดเจลา” และ “ก้างตำคอ” ก็นำสีสันมาใช้กับโลโก้และและการพาดหัวเรื่อง และสีที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ม่วง ฟ้ำ เขียว ส้ม แดง

การแบ่งองค์ประกอบ

มติชนนิยมใช้เส้นลวดลายหลายประเภทในการแบ่งองค์ประกอบ เช่น

¹⁷ มาลี บุญศิริพันธ์, หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 3, สำนักพิมพ์ประกายพิริภักดิ์ กรุงเทพฯ, หน้า 76

¹⁸ สมหมาย ปาริจฉัตต์, บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2542

เส้นคู่

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

อดีตหนังสือพิมพ์มติชน มีการนำเสนอหน้าบรรณาธิการเกือบทุกวัน ส่วนใหญ่จะนำเสนอทุกวันจันทร์ ถึง วันเสาร์ ส่วนฉบับวันอาทิตย์จะไม่มีหน้าบรรณาธิการ เพราะหน้าบรรณาธิการจะกลายเป็น หน้าข่าวภูมิภาค หรือหน้าสิ่งแวดล้อม แทนหน้าบรรณาธิการ

แต่ในปัจจุบันการนำเสนอหน้าบรรณาธิการมีเป็นประจำทุกวัน โดยมีฉบับพิเศษวันอาทิตย์หน้าบรรณาธิการซึ่งมีองค์ประกอบต่างจากวันธรรมดา คือ

หน้าบรรณาธิการ (หน้าสอง) นั้นจะเปลี่ยนเป็นหน้ารายงาน มีองค์ประกอบ คือ

- บทความพิเศษ ได้แก่ รายงานพิเศษ บทสัมภาษณ์
- การตุลื้อเลียนเสียดสี มีเป็นลักษณะการ์ตูนชุดเป็นเรื่องราว โดย "แอ๊ด มติชน" มีเส้นล่อมเป็นกรอบชัดเจน
- ปกิณกะและข่าวสั้น จากเดิม "สังคมผู้แทน" เป็น "ปิดไม่ลับ" มีเส้นล่อมเป็นกรอบแยกออกจากส่วนอื่นชัดเจน

ส่วนหน้าตรงข้าม (หน้าสาม) ยังคงเป็นหน้าบทวิเคราะห์เหตุการณ์เด่นในรอบสัปดาห์ ซึ่งประกอบไปด้วยคอลัมน์ต่างๆ ดังนี้

- "วิเคราะห์" บทวิเคราะห์เหตุการณ์เด่นทางการเมืองในรอบสัปดาห์
- บทความประจำวันอาทิตย์ ชื่อ "บทความธรรมดา" โดย "หลวงเมือง" และ "สวัสดิ์ประเทศไทย"
- โคลงกลอนสัควา โดย "สุจิตร์ วงษ์เทศ" อยู่มุมล่างสุดด้านขวาของหน้า เป็นกรอบสี่เหลี่ยมมีได้บทความ "สวัสดิ์ประเทศไทย" ซึ่งทั้งสามคอลัมน์นี้จะมีเส้นเป็นกรอบเอาไว้ และยังคงเป็นหน้าที่เต็มไปด้วยสีสันเช่นเดิม

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์มติชน ปี 2540-2541

ชื่อสห.	บทความประจำ
บทบก.	
	บทความ/ทัศนะ จากบุคคลภายนอก หรือ บทความประจำ
การ์ตูน	คอลัมน์ปกิณกะสังคม และข่าวสั้น

บทความจากบุคคลภายนอก	คอลัมน์ ปกิณกะ สังคมและ ข่าวสั้น
	คอลัมน์ ข่าวสั้น
โฆษณา	

ภาพที่ 20

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันอาทิตย์ปี 2540-2541

ภาพที่ 21

2.เนื้อหา

ตารางที่ 14 เนื้อหาในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน จำแนกเป็นรายชั้น และร้อยละ

ประเภทเนื้อหา	ปีกำเนิด (2521)	ปี 2530-2539	ปีปัจจุบัน (2540-2541)
การเมือง	7 (20.59%)	28 (37.33%)	75 (42.86%)
รัฐธรรมนูญ	5 (14.71%)	5 (6.67%)	10 (5.72%)
อาชญากรรม อุบัติเหตุ	5 (14.71%)	3 (4.00%)	5 (2.48%)
ศึกษา/ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	2 (5.88%)	2 (2.67%)	4 (2.27%)
เศรษฐกิจ	3 (8.82%)	1 (1.33%)	43 (24.57%)
แพทย์/สาธารณสุข	1 (2.94%)	2 (2.67%)	2 (1.16%)
ต่างประเทศ	1 (2.94%)	4 (5.33%)	7 (2.22%)
ภัยพิบัติ	-	-	-
วิทยาศาสตร์/ เทคโนโลยี	-	-	-
สิ่งแวดล้อม	-	2 (2.67%)	1 (0.39%)
สังคมล้อเลียน	7 (20.59)	24 (32.00)	25 (14.28%)
หนังสือพิมพ์	1 (2.94%)	-	3 (1.97%)
อื่นๆ	2 (5.88%)	4 (5.33%)	1 (1.74%)
รวม (ชั้น)	34 (100%)	75 (100%)	175** (100%)

อื่นๆ ได้แก่การจรรยาจร การกีฬา การครองเรือนและชีวิตครอบครัว

สำหรับประเภทของเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ

กำเนิดหนังสือพิมพ์ (ปี 2521)

ในช่วงกำเนิดหนังสือพิมพ์มติชนให้ความสำคัญกับประเภทเนื้อหา เกี่ยวกับการเมือง และสังคมล้อเลียนมากเป็นอันดับหนึ่ง คือมีจำนวน 7 ชั้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 20.59 อันดับสองเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมบุคคล รัฐธรรมนูญและอาชญากรรมอุบัติเหตุ มีจำนวน 5 ชั้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 14.71

ต่อมาปี 2530-2539 มติชนก็ยังคงให้ความสำคัญกับเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง มาเป็นอันดับหนึ่ง มีจำนวน 28 ชั้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 37.35 อันดับสอง ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับสังคมล้อเลียน มีจำนวน 24 ชั้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 32.00 อันดับสาม ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 5 ชั้น คิดเป็นร้อยละโดยประมาณ 6.67

และปัจจุบัน ปี 2540-2541 เนื้อหาที่ได้รับความนิยมในการนำเสนอในหน้าบรรณาธิการมากเป็นอันดับแรก คือ การเมือง มีจำนวน 102 ชั้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 40.16 รองลงมาเป็นอันดับได้แก่ สังคมล้อเลียน มีจำนวน 49 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 19.29 อันดับ และอันดับที่สามได้แก่ประเภทเนื้อหาเกี่ยวกับ เศรษฐกิจ จำนวน 32 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 12.06

สรุป

โดยภาพรวมแล้วหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอประเภทเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการค่อนข้างหลากหลายมาที่เดียว ซึ่งเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน นิยมนำเสนอประเภทเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการเป็นเรื่องการเมืองมากที่สุด ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และประเภทเนื้อหาที่เพิ่มจากอดีตอย่างชัดเจน ได้แก่ หัวข้อเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

สำหรับเนื้อหาที่ไม่ได้รับการนำเสนอในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชนเลย ได้แก่ ภัยพิบัติ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.การให้ความสำคัญ

ตารางที่ 15 การให้ความสำคัญกับหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน โดยศึกษาจาก ตำแหน่งหน้า และปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน

ช่วง(ปี)	ตำแหน่งหน้า บรรณาธิการ		ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ					
	หน้าคู่	หน้าคี่	น้อยกว่า ครึ่งหน้า	ครึ่งหน้า	มากกว่าก่อน หน้า	เต็มหน้า	หน้าครึ่ง	สองหน้า
ปีเริ่มต้น 2521	*	*			*			
2530-2539		*						*
2540-2541	*	*					*	

3.1 ตำแหน่งหน้าและปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ

การวางตำแหน่งหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชนในช่วงแรก มีจำนวนหน้าเพียงแปดหน้า ต่อฉบับ และมีหน้าบรรณาธิการอยู่ในหน้าคู่ คือหน้าสอง ประมาณหนึ่งเดือนต่อมาย้ายไปอยู่ในหน้าคี่ คือหน้าสาม แต่มีบางองค์ประกอบอยู่ในหน้าสอง ซึ่งมีสัดส่วนปริมาณเนื้อที่ขององค์ประกอบโดยรวมของหน้าบรรณาธิการ มากกว่าก่อนหน้า ซึ่งการจัดหน้าในช่วงนี้สับสนไม่เป็นระเบียบ

จากนั้นในทศวรรษที่ 2 (2530-2539) ถือเป็นยุคเฟื่องฟูของธุรกิจวงการหนังสือพิมพ์ เลย์ที่เดียว เพราะเป็นช่วงที่มีหนังสือพิมพ์เกิดขึ้นอีกหลายฉบับ เช่น ข่าวสด ไทยโพสต์ เป็นต้น และมีจำนวนหน้าเพิ่มขึ้นโดยบางฉบับมีจำนวนหน้าเกือบ 40 หน้าก็มี สำหรับหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ในยุคเฟื่องฟูนี้ จะอยู่ในหน้าแปด และมีปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ เต็มสองหน้า คือหน้าบรรณาธิการ และหน้าตรงข้ามซึ่งเป็นหน้าบทความ

สำหรับปีปัจจุบัน (2540-2541) หน้าบรรณาธิการได้จากเดิมมาอยู่ในหน้าสอง ซึ่งเป็นหน้าคู่และมีหน้าบทความอยู่ในหน้าสาม ซึ่งมีปริมาณสัดส่วนเนื้อที่ เพียงหน้าครึ่งเท่านั้น

คุณสมหมาย ปาวิจจัตต์¹⁹ บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชนได้กล่าวถึงการเลือกวางตำแหน่งของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชนไว้ในหน้าสอง เป็นเพราะว่าต้องการให้หน้าบรรณาธิการเป็นหน้าที่มีความสามารถปรับเปลี่ยนได้ง่าย แต่ถ้าอยู่ในหน้าอื่นจะปรับเปลี่ยนได้ยาก โดยเฉพาะข้อเขียนในส่วนของบทบรรณาธิการ และพื้นที่ในส่วนของกรายงานจะได้มีความทันสมัยสอดคล้องกับกระแสของเหตุการณ์ในขณะนั้นมากที่สุด

3.2 ความโดดเด่นของข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียง

ปีเริ่มต้น (2521)

ช่วงแรกหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน มีข้อเขียนที่โดดเด่น ซึ่งเป็นบทความประจำ ชื่อว่า “เจ้าจักรเมือง” โดย “ไชยันต์ ปรักติกุล” เท่านั้น

ปี 2530-2531

หน้าบรรณาธิการของมติชนในช่วงนี้ ได้รองรับข้อเขียนของบุคคลมากมายหลายวงการ เสมือนเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิด กับคอลัมน์ชื่อว่า “จุดป้ายประชาชื่น” เช่น สมพันธ์ เตชะอธิก, อติศร เพียงเกต, พระมหาสมัยจิตโสมสก, ประยูรค์ ศิริพานิช, พ.ต.ท.รุ่งโรจน์ เรืองฤทธิ์, วานิช จรุงกิจ อนันต์, ปิติ เทพศาสนานต์ เป็นต้น

ปีปัจจุบัน (2540-2541)

สำหรับหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ มีข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียงไม่มากเหมือนในอดีต กล่าวคือ ส่วนของบทความประจำ “มองโลกจากมุมไทย” โดย “พิเชียร คุระทอง” นอกจากนั้นเป็นลักษณะการรายงานพิเศษ บทสัมภาษณ์ หรือ สุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญๆ และมีชื่อเสียง เช่น

- “ชวน หลีกภัย” นายกรัฐมนตรี สุนทรพจน์ “ในพิธีเปิดการประชุมผู้นำกลุ่มอาเซียน-ยุโรป ครั้งที่ 2”
- “ระพีพรรณ เหลืองอร่ามรัตน์” “Exclusive” บันทึกถกถันจากใจ “จิ้งหรีด” ถึง “น้ำชาติ”
- “พิชัย รัตตกุล” รองนายกรัฐมนตรี “มองสองอดีต ส.ส. ประชาธิปัตย์”
- “สุเมธ ตันติเวชกุล” เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) “แจแหล่งผลประโยชน์ธุรกิจการเมืองในศต.”

¹⁹ สมหมาย ปาวิจจัตต์, บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2542

4. บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ

การแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน ศึกษาจากการองค์ประกอบของหน้าและปริมาณเนื้อที่ของแต่ละองค์ประกอบ (ตารางนี้) ดังตาราง

ตารางที่ 16 การแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน จำแนกตามองค์ประกอบของหน้า และปริมาณเนื้อที่ (ตารางนี้) ของแต่ละองค์ประกอบ ช่วง 1 กรกฎาคม 2540 – 30 มิถุนายน 2541

บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ	โครงสร้างรูปแบบ	ปริมาณเนื้อที่ (ตารางนี้)	รวม (ตารางนี้)	รวม (ตารางนี้)
ช่องทางสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์	ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	-	-	-
	จดหมายถึงบก.	-		
ช่องทางบอกนโยบายและจุดยืน	บทบรรณาธิการ	1207.5	1207	9.19
เวทีแลกเปลี่ยนความคิด	บทความ/ทัศนะจากบุคคลภายนอก	2144.5	2144.5	16.33
ผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็น	บทความประจำ	5433.5	7466	56.85
	การ์ตูน	783		
	บทบรรณาธิการ	1207.5		
	โคลงกลอนสัทวา	42		
ให้เนื้อหาเชิงเสียดสีล้อเลียน	การ์ตูน	783	2315	17.62
	ปกิณกะและข่าวขัน	1535		
	โคลงกลอนสัทวา	42		
รวม			13132.5	100

ในแต่ละองค์ประกอบที่ปรากฏขึ้นในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน ก็จะสะท้อนให้เห็นแต่ละบทบาทหน้าที่ รวมทั้งการให้ความสำคัญในแต่ละบทบาทหน้าที่ ตามปริมาณเนื้อที่ขององค์ประกอบนั้นด้วย สำหรับบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน ได้แสดงถึงบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็นมากที่สุดเป็นอันดับแรก ด้วยปริมาณเนื้อที่ 7466 ตา

รางวัล คิดเป็นร้อยละ 56.85 ปรากฏอยู่ในรูปของบทความประจำ การ์ตูน บทบรรณาธิการ และโคลงกลอนสั้นกว่า

อันดับสอง ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของการให้เนื้อหาเชิงเสียดสีล้อเลียน มีปริมาณเนื้อที่ 2315 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 17.62 และปรากฏอยู่ในรูปของ การ์ตูน คอลัมน์ปกิณฑกะและชำชัน และโคลงกลอนสั้นกว่า

อันดับสาม ได้แก่ บทบาทหน้าที่ในการเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิด มีปริมาณเนื้อที่ 2144.5 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 16.33 ซึ่งอยู่ในรูปของบทความหรือทัศนะจากบุคคลภายนอก

อันดับสี่ ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของการเป็นช่องทางบอกนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ มีปริมาณเนื้อที่ 1207 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 9.19

สำหรับบทบาทหน้าที่ที่ไม่ได้รับการนำเสนอในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชนเลย ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของการเป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์

กรุงเทพธุรกิจ

กรุงเทพธุรกิจ เป็นหนังสือพิมพ์ธุรกิจรายวันฉบับแรกของประเทศ และเป็นผลผลิตของกลุ่มเดอะเนชั่น ที่มีแนวความคิดและจุดมุ่งหมายที่ได้กล่าวไว้ในบทบรรณาธิการฉบับแรก เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2530 ว่า

“วงการหนังสือพิมพ์ภาษาไทยทุกวันนี้ ยังขาดหนังสือพิมพ์รายวัน เศรษฐกิจ ที่รายงานข่าววันต่อวันทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประเทศ และทั่วโลกอย่างรวดเร็วและฉับพลัน

เราจึงได้อาสาถนอมช่องว่าง และเติมความสมบูรณ์ของเนื้อหาข่าวสาร ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ ให้กับนักธุรกิจ ด้วยการตระหนักถึงความสำคัญ ในการนำเสนอข่าวสารทางด้านธุรกิจให้มีความสมบูรณ์ รวดเร็ว ถูกต้อง เที่ยงธรรม เพื่อสนองต่อนักธุรกิจ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ คือสื่อใหม่ที่จะเป็นแหล่งข่าวข้อมูลทางธุรกิจที่จะช่วยเสริมความสมบูรณ์ ของข่าวสาร ให้แก่นักธุรกิจไทยอีกแหล่งหนึ่ง

...ได้ผนึกกำลังกับนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ที่ร่วมแนวคิดและมีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการสร้างหนังสือพิมพ์รายวันธุรกิจให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถเป็นแหล่งข้อมูลประกอบการตัดสินใจของนักธุรกิจไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ...

และในฐานะของผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสื่อมวลชน เราตระหนัก เป็นอย่างดีว่าเราเป็นคนกลางที่จะสะท้อนความเป็นจริงอย่างซื่อสัตย์ต่อ สาธารณชน เรามีอาจกระทำตนเป็นผู้พิพากษาชี้ขาดปัญหาต่างๆได้โดย ใช้อัตวิสัยเป็นบรรทัดฐานเสียงสะท้อนความเป็นจริงของท่านผู้อ่านย่อม มีคุณค่าแห่งการรับฟัง และสิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่เราทุ่มเทให้ความสำคัญเป็น อย่างมาก

เราจะเป็นกระจกที่สะท้อนด้วยความเป็นกลาง เที่ยงธรรมและซื่อตรง เราจะยึดถือผลประโยชน์ของประเทศเหนือผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และเราคือสื่อของท่านผู้อ่านทุกท่าน เพราะเราต่างก็เป็นเจ้าของประเทศร่วมกัน”

ปัจจุบันหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ดำเนินงานภายใต้ บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) และกรุงเทพธุรกิจในทุกวันนี้ก็ได้ปรับแนวการนำเสนอข่าว โดยไม่มุ่งเน้นเฉพาะข่าวเศรษฐกิจเท่านั้น แต่จะมีความเป็นลักษณะเหมือนหนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป คุณจักรกฤษ เพิ่มพูน²⁰ บรรณาธิการฝ่ายผลิต กล่าวที่ไม่อยากให้ผู้อ่านยึดติดกับชื่อหนังสือพิมพ์ ว่าเมื่อมีคำว่า "ธุรกิจ" จะต้องนำเสนอเฉพาะข่าวเศรษฐกิจธุรกิจเท่านั้น กล่าวคือมีความหลากหลายของข่าวสารมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามกระแสของการปรับเปลี่ยนของสังคมด้วยเช่นกัน แต่จะคงการนำเสนอข่าวที่ถูกต้องเที่ยงตรงตามหลักวิชาชีพ

1. โครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ มักจะอยู่คู่กับหนังสือพิมพ์มาโดยตลอด หนังสือพิมพ์ธุรกิจอย่างกรุงเทพธุรกิจ ก็ให้ความสำคัญกับหน้าบรรณาธิการด้วยเช่นกัน ซึ่งมีโครงสร้างรูปแบบ องค์ประกอบ หลากหลาย ดังตาราง

²⁰ จักรกฤษ เพิ่มพูน, บรรณาธิการฝ่ายการผลิตหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2542

ตารางที่ 17 พัฒนาการโครงสร้างรูปแบบ และความถี่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์
กรุงเทพมหานคร

โครงสร้างรูปแบบ	ความถี่ในการนำเสนอ					
	กำเนิดหนังสือพิมพ์ (2530-2539)			ปีปัจจุบัน (2540-2541)		
	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี
	ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน	
ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ			-	*		
บทบก.	*				*	
บทความประจำ	*				*	
บทความจาก บุคคลภายนอก			-		*	
การ์ตูน		*			*	
เสียงจากนสพ.		*			*	
คอลัมน์จดหมาย			-		*	
ปกิณกะ และข่าวสั้น			-		*	
โครงกลอนสัควา			-			-
ส่วนแทรก (ข่าว, โฆษณา)			-		*	

กำเนิดหนังสือพิมพ์ (2530-2539)

ในช่วงกำเนิดหนังสือพิมพ์ มีองค์ประกอบภายในหน้าบรรณาธิการ เพียง 4 องค์ประกอบเท่านั้น คือ

- บทบรรณาธิการ
- บทความ/ทัศนะ
- การ์ตูน
- เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น

การจัดหน้าบรรณาธิการ

องค์ประกอบเหล่านี้ถูกนำเสนอเป็นประจำทุกวันในช่วงระยะครึ่งปีแรกของการพิมพ์ คือเวลาตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2530 – มิถุนายน 2531 หลังจากนั้นจึงปรับหน้าบรรณาธิการมาเป็นหน้าการรายงานและวิเคราะห์การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี 2534 จนกระทั่งประมาณเดือนพฤศจิกายน 2531 หน้าบรรณาธิการจึงกลับมาอีกครั้ง ด้วยโครงสร้างองค์ประกอบที่ไม่แตกต่างไปจากเดิมนัก กล่าวคือมีเพียงบางองค์ประกอบที่

มีการเปลี่ยนแปลง คือ เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น ในช่วงแรกก่อนการเลือกตั้งจะอยู่ในส่วนของบทบรรณาธิการ ในรูปของบทบรรณาธิการต่างประเทศ ในระหว่างที่หน้าบรรณาธิการได้กลายเป็นหน้ารายงานและวิเคราะห์การเลือกตั้งเสียงจากหนังสือพิมพ์ก็ได้หายไป และกลับมาอีกครั้งหลังการเลือกตั้ง ในรูปของคอลัมน์เฉพาะ

สำหรับการจัดหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ มีการวางโครงสร้างขององค์ประกอบ ดังนี้

บทบรรณาธิการ

ในส่วนของบทบรรณาธิการจะมีอยู่ด้วยกัน สองบท ได้แก่บทบรรณาธิการของกรุงเทพธุรกิจและบทบรรณาธิการจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ ซึ่งคอลัมน์บทบรรณาธิการนี้จะอยู่ในตำแหน่งด้านซ้ายของหน้า ซึ่งบริเวณส่วนที่เป็นบทบรรณาธิการจะถูกล้อมกรอบด้วยเส้นทึบตามแนวดิ่งของหน้า และภายในส่วนของบทบรรณาธิการจะมีชื่อหนังสือพิมพ์ “กรุงเทพธุรกิจ” ด้วยอักษรตัวหนาขนาดใหญ่ พร้อมกับคำขวัญ “เสียงสะท้อนของนักธุรกิจ-ข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ” จะเป็นตัวอักษรปกติสีขาวบนพื้นสีดำอยู่ใต้ชื่อหนังสือพิมพ์ และต่อจากนั้นเป็นชื่อเรื่องบทบรรณาธิการเป็นตัวอักษรขนาดใหญ่แตกต่างจากตัวอักษรข่าวปกติ จากนั้นจึงเป็นส่วนของเนื้อหาของบทบรรณาธิการในประเทศ ลงมาเป็นส่วนบทบรรณาธิการต่างประเทศจากนั้นตามด้วยชื่อหนังสือพิมพ์ต่างประเทศใช้อักษรตัวหนาขนาดใหญ่เป็นตัวแบ่งแยกบทบรรณาธิการทั้งออกจากกัน และมีข้อมูลประจำวัน(วัน/เดือน/ปีของฉบับที่นำมาลง) จากนั้นเป็นชื่อเรื่องบทบรรณาธิการ และเนื้อหาของบทบรรณาธิการต่างประเทศ และข้อความประกาศจากหนังสือพิมพ์ให้ผู้อ่านสามารถติดต่อกับหนังสือพิมพ์ในการแจ้งข่าวสารต่างๆ ซึ่งเป็นกรอบขนาดเล็กอยู่ใต้คอลัมน์เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น

บทความประจำ

บทความประจำ ซึ่งเป็นส่วนที่มีเนื้อที่มากที่สุด ของหน้ากล่าวคือส่วนของพื้นที่ที่เหลือจากบทบรรณาธิการ และการ์ตูน และเนื้อที่ทั้งหมดของหน้าตรงข้าม ในหน้าตรงข้ามนี้มีเอกลักษณ์เด่นชัดว่า เป็นหน้า “วิเคราะห์วิจารณ์”

การ์ตูน

ตำแหน่งการวางการ์ตูนของหน้าบรรณาธิการของกรุงเทพธุรกิจมีอยู่สองตำแหน่งด้วยกัน คือ ตำแหน่งด้านบนสุดของหน้าและอยู่กลางหน้า หรือ ตำแหน่งล่างสุดของหน้าและอยู่บริเวณกลางหน้า ซึ่งมีตำแหน่งที่ไม่แน่นอน และมีเส้นเดี่ยวทึบขนาดเล็กกว่าเส้นล้อมกรอบของบทบรรณาธิการ ล้อมกรอบเพื่อแยกออกจากส่วนอื่นๆ ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่ประมาณร้อยละ 5

เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น

ในช่วงครึ่งปีแรกของการพิมพ์จะอยู่ในรูปของบทบรรณาธิการ จากนั้นจึงปรับเปลี่ยนมาอยู่ในรูปของคอลัมน์เฉพาะ วางอยู่ในด้านขวาของหน้าในพื้นที่บริเวณกลางหน้าในคอลัมน์ที่ 4 มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 3 อยู่ติดกับการ์ตูน

การแบ่งองค์ประกอบ

หน้าบรรณาธิการในช่วงนี้ นิยมใช้ช่องว่าง และเส้นบางเดี่ยวในการแบ่งองค์ประกอบต่างๆ เช่นเส้นบางเดี่ยว

เส้นบางเดี่ยว

การนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

หน้าบรรณาธิการถูกนำเสนอเป็นประจำทุกวัน ซึ่งมีองค์ประกอบหลักที่ถูกต้องพิมพ์เป็นประจำ ได้แก่ บทบรรณาธิการ และบทความประจำ

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ปี 2530

ชื่อนสพ.	การ์ตูน	บทวิเคราะห์
บทบก.		
บทบก. นสพ.ต่าง ประเทศ	บทความ	

ภาพที่ 22

ปัจจุบัน (2540-2541)

ในปีปัจจุบันหน้าบรรณาธิการของกรุงเทพมหานคร มีองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ดังนี้

- ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ
- บทบรรณาธิการ
- บทความ
- การ์ตูน
- เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น
- ส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวและโฆษณา

การจัดหน้าหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพมหานคร จะวางองค์ประกอบ ดังนี้

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ

ในพื้นที่ของด้านบนสุดของหน้ามีเส้นที่บิดนาลากยาวจากซ้ายไปขวาตลอดทั้งหน้า เพื่อแยกส่วนนี้ออกจากส่วนที่เป็นข้อเขียน ซึ่งเป็นส่วนข้อมูลผู้จัดทำ (Masthead) เริ่มจากตำแหน่งซ้ายมือเป็นชื่อหนังสือพิมพ์ "กรุงเทพมหานคร" ใช้อักษรตัวหนาเด่นชัดที่สุดของหน้า พร้อมกับข้อมูลประจำวัน (ปีที่พิมพ์, ฉบับที่, วัน/เดือน/ปี) ซึ่งใช้ตัวอักษรตัวปกติอยู่ใต้ชื่อหนังสือพิมพ์ ถัดมาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้จัดทำ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ ที่สามารถติดต่อในแต่ละส่วนของบริษัทโดยตรง

บทบรรณาธิการ

มีลักษณะเป็นคอลัมน์แนวนอนอยู่ก่อนไปทางด้านซ้ายของหน้าตั้งแต่คอลัมน์ที่ 2 ไปจนถึงคอลัมน์ที่ 4 เหนือรอยพับครึ่ง ภายในคอลัมน์ จะมีชื่อคอลัมน์ "บทบรรณาธิการ" ใช้อักษรตัวหนาขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรข่าวทั่วไป และมีชื่อเรื่องจะอยู่กลางคอลัมน์ ใช้อักษรตัวหนาขนาดใหญ่กว่าชื่อคอลัมน์

บทความ

ตำแหน่งของบทความมีอยู่ 2 ส่วน คือตำแหน่งซ้ายเป็นแนวตั้งยาว เป็นบทความประจำที่มีชื่อเสียงคือ "กาแฟดำ" และส่วนที่สอง อยู่ในตำแหน่งต่ำกว่ารอยพับครึ่งอยู่ใต้การ์ตูนและคอลัมน์เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น เป็นบุคคลจากบุคคลภายนอก

การ์ตูน

การวางตำแหน่งการ์ตูนจะอยู่บริเวณกลางหน้าด้านบนติดกับขอบหนังสือพิมพ์ ซึ่งอยู่ในบริเวณเหนือรอยพับครึ่ง

เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่นๆ

จะอยู่ในตำแหน่งด้านขวาสุด บริเวณกลางหน้า เหนือรอยพับครึ่งซึ่งอยู่ติดกับการ์ตูน

การแบ่งองค์ประกอบ

เพื่อความชัดเจนและไม่สร้างความสับสนขององค์ประกอบต่างๆให้กับผู้อ่าน กรุงเทพมหานครจึงนิยมใช้เส้นบางและเส้นหนาเป็นตัวแบ่ง กล่าวคือ จะใช้เส้นบางในการแบ่งคอลัมน์ในแนวตั้ง ส่วนเส้นทึบจะใช้เป็นเส้นแบ่งคอลัมน์ในแนวนอน

เส้นบาง

เส้นหนาทึบ

โครงร่างหน้าบรรณนิตการ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ปี2540-2541

ชื่อนสพ.	ส่วนผู้จัดทำ	ข้อมูลเศรษฐกิจ
บ ท ค ว ม	บ ท บ ก.	
	ก าร ร ู น	เส ี ง จ า ก น ส พ. อ ื่น
	บ ท ค ว ม จ า ก บ ุ ค ค ล ภ า ย น อ ก	

ภาพที่ 23

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันอาทิตย์ ปี 2540-2541

ชื่อสนพ.	ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ
<p>คอลัมน์ ปกิณกะ สังคม และข่าว สั้น</p>	<p>คอลัมน์จดหมาย</p>

<p>บทความประจำ</p>
<p>ข่าวต่างประเทศ</p>

ภาพที่ 24

2.เนื้อหา

ตารางที่18 ประเภทเนื้อหาในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพมหานคร จำกัด เป็นรายชิ้น และร้อยละ

ประเภทเนื้อหา	ปีกำเนิด (2530-2531)	ปีปัจจุบัน (2540-2541)
การเมือง	13 (29.55%)	49 (42.98%)
รัฐธรรมนูญ	-	12 (10.53%)
อาชญากรรม อุบัติเหตุ	1 (2.27%)	3 (2.63%)
ศึกษา/ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	-	1 (0.88%)
เศรษฐกิจ	23 (52.27%)	30 (26.32%)
แพทย์/สาธารณสุข	-	-
ต่างประเทศ	5 (11.36%)	14 (12.28%)
ภัยพิบัติ	-	-
วิทยาศาสตร์/ เทคโนโลยี	-	-
สิ่งแวดล้อม	4 (9.09%)	-
สังคมล้อเลียน	-	3 (2.63%)
หนังสือพิมพ์	-	-
อื่นๆ	-	2 (1.75%)
รวม(ชิ้น)	44 (100%)	114 (100%)

อื่นๆ ได้แก่ การจรรยา การกีฬา

สำหรับประเภทเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ในอดีตจะให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาข่าวเศรษฐกิจมากเป็นอันดับแรก มีจำนวน 23 ชิ้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 52.27 รองลงมาเป็นเนื้อหาประเภทการเมือง มีจำนวน 13 ชิ้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 29.55 และอันดับสามเป็นข้อหัวเนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศ มีจำนวน 5 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 11.36 และการนำเสนอข้อเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจที่เน้นเนื้อหาประเภทเศรษฐกิจ ก็เป็นไปตามแนวโน้มนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่กล่าวในบทบรรณาธิการฉบับแรกว่า

“หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ” จะอาสาถมช่องว่างของการเป็นหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจรายวันที่ยังขาดอยู่ในวงการหนังสือพิมพ์ภาษาไทยทุกวันนี้ และเป็นสื่อใหม่ที่จะเป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลสิ่งธุรกิจที่จะช่วยส่งเสริมความสมบูรณ์ของข่าวสารให้แก่ธุรกิจไทยอีกแหล่งหนึ่ง”

ส่วนในปัจจุบันแนวโน้มของเนื้อหาที่กรุงเทพธุรกิจให้ความสำคัญมากขึ้นและมาเป็นอันดับหนึ่งเป็นเนื้อหาประเภทการเมือง มีจำนวน 49 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 42.98 รองลงเป็น ข้อหัวเนื้อหาประเภทเศรษฐกิจ มีจำนวน 30 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 26.32 และอันดับสาม คือข้อหัวเนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศ มีจำนวน 14 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 12.28 ส่วนอันดับที่สี่เป็นเนื้อหาที่ไม่เคยนำเสนอในอดีต แต่ปัจจุบันหน้าบรรณาธิการนำเสนอค่อนข้างเพิ่มมากขึ้น คือเนื้อหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ถึง 12 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 10.53 น่าจะมาจากกระแสสังคมกับการตื่นตัวเรื่องปฏิรูปทางการเมืองและการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ฉบับประชาชน ทำให้กรุงเทพธุรกิจพลิกโฉมการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองและรัฐธรรมนูญมากเพิ่มขึ้น

3.การให้ความสำคัญ

ตารางที่19 การให้ความสำคัญศึกษาจากการวางตำแหน่งหน้า และปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

ช่วง	ตำแหน่งหน้าบรรณาธิการ		ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ					
	หน้าคู่	หน้าคี่	น้อยกว่าครึ่งหน้า	ครึ่งหน้า	มากกว่าครึ่งหน้า	เต็มหน้า	หน้าครึ่ง	สองหน้า
ปีกำเนิด (2530-2531)	*							*
ปัจจุบัน (2540-2541)	*					*		

การวางตำแหน่งหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ จะอยู่หน้าในมาโดยตลอด กล่าวคือ ในอดีตจะวางอยู่ในหน้าสิบสี่ และปีปัจจุบันจะอยู่ในหน้าสอง ซึ่งเป็นหน้าคู่ และการเลือกวางหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจนั้น จะมีผลต่อหน้าต่อข้าม (Op.Ed) ด้วย และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน้าบรรณาธิการด้วย เพราะว่าหน้าตรงข้ามนี้จะเป็นหน้าที่มีข้อเขียนเชิงวิเคราะห์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็น ในอดีตหน้าตรงข้ามจะเป็นมีชื่อประจำหน้าว่า "วิเคราะห์วิจารณ์"

แต่ในปีปัจจุบันหน้าบรรณาธิการ อยู่ในหน้าสองของฉบับ ก็ยังคงให้ความสำคัญกับหน้าบรรณาธิการในสัดส่วนเต็มหน้าเช่นกัน แต่สำหรับหน้าตรงข้าม (Op.Ed) กลับไม่ได้รับความสำคัญในการเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์วิจารณ์ จะกลายเป็นข่าวในประเทศและเศรษฐกิจ หรือข่าวต่อ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามหน้าบรรณาธิการของกรุงเทพธุรกิจ จะไม่ปรากฏว่ามีส่วนแทรกหมายถึงข่าวและโฆษณา เลย ตั้งอดีตจนปัจจุบัน แต่ส่วนแทรกเหล่านี้จะปรากฏอยู่ในหน้าตรงข้ามมากกว่า

3.1ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ

ในอดีตปริมาณเนื้อที่โดยเฉลี่ยของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ จะมีปริมาณเนื้อที่**เต็มสองหน้า**

ส่วนในปัจจุบันหน้าบรรณาธิการมีปริมาณเนื้อที่ลดลงเหลือ**ครึ่งหน้า** ส่วนหน้าตรงข้ามกลายเป็นหน้า ข่าว (ในประเทศ,ต่างประเทศและ เศรษฐกิจ) และโฆษณา

3.2 ความโดดเด่นของข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียง

ปีกำเนิดหนังสือพิมพ์ (2530-2531)

หน้าบรรณาธิการของหนังสือกรุงเทพธุรกิจ จะไม่มีข้อเขียนของคอลัมนิสต์ที่โดดเด่น ส่วนใหญ่จะเป็นบทวิเคราะห์ หรือบทสัมภาษณ์บุคคลในข่าวสำคัญทั่วไป แต่มีโดดเด่นที่ปรากฏในรูปลักษณะของการ์ตูนล้อเลียน ซึ่งเป็นฝีมือการวาดของนักวาดที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของผู้อ่าน คือ อรุณ วัชรสวัสดิ์

ปัจจุบัน

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจได้ให้ความสำคัญกับหน้าบรรณาธิการในการเป็นเวทีแห่งความคิดที่หลากหลาย และเป็นข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียงมากมาย ดังนี้

บทความประจำ โดยบุคคลในกองบรรณาธิการ ได้แก่

“กาแฟดำ” โดย “สุทธิชัย หยุ่น” (บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ) เป็นข้อเขียนประจำที่โดดเด่นมากที่สุดของหน้าบรรณาธิการและเป็นจุดขายของหน้า²¹ เป็นข้อเขียนเชิงวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์เหตุการณ์ในต่างประเทศภูมิภาคเอเชีย ส่วนเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง และเศรษฐกิจ เช่นกัน

“มุมที่เลือกมอง” โดย “ชวลิต เผ่าหม” (บรรณาธิการฉบับภูมิภาค) จะมาแทน “กาแฟดำ” ในฉบับวันเสาร์

บทความทั่วไป โดยบุคคลภายนอก และนักวิชาการ ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านที่หมิ่นเวียนกันมาเขียน ได้แก่

- “พาราประชาธิปไตย” โดย “อมร รักษาสัตย์”
- “วิสัยทัศน์ไร้พรมแดน” โดย “อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์” (จากสถาบันจักรวาลวิทยา เชียงดอย)
- “ตามทัศนะสิทธิ” โดย “ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ”
- “เศรษฐกิจการเมือง” โดย “สมชาย ภาภาสณีวิวัฒน์”
- “ทศวรรษการกระจายอำนาจ” โดย “วรพล พรหมกบุตร”
- “มุมมองประชาธิปไตย” โดย “กลม ทองธรรมชาติ”
- “กระแสกฎหมาย” โดย “ยีนหยัด ใจสมุท”
- “บทความพิเศษ” โดย “เลสเตอร์ ซี ทู” (ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจเอเชีย)

และนอกเหนือจากบทความทั่วไปเหล่านี้แล้ว ในพื้นที่เดียวกันนี้ บางวันเป็นบททัศนะจากการสัมภาษณ์หรือแถลงการณ์ของบุคคลสำคัญในงานต่างๆที่น่าสนใจ

²¹ คุณจักรกฤษ เพิ่มพูน, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2542

4. การแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

การแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ อยู่ในรูปของโครงสร้างองค์ประกอบ และการให้ความสำคัญของแต่ละบทบาทหน้าที่ที่จะแสดงออกตามจำนวนเนื้อที่ (ตารางนิ้ว) ขององค์ประกอบ

ตารางที่ 20 การแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ จำแนกตามองค์ประกอบของหน้า และปริมาณเนื้อที่ของแต่ละองค์ประกอบ (ตารางนิ้ว) ช่วง 1 กรกฎาคม 2540 – 30 มิถุนายน 2541

บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ	โครงสร้างรูปแบบ	ปริมาณเนื้อที่ (ตารางนิ้ว)	รวม (ตารางนิ้ว)	ร้อยละ
ช่องทางสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์	ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	645	854	9.32
	จดหมายถึงบก.	209		
ช่องทางบอกนโยบายและจุดยืน	บทบรรณาธิการ	1012	1012	11.04
เวทีแลกเปลี่ยนความคิด	บทความ/ทัศนะจากบุคคลภายนอก	2024	2569	28.03
	จดหมายถึงบก.	209		
	เสียงจากนสพ.อื่น	336		
ผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็น	บทความประจำ	1449	3496	38.14
	การ์ตูน	1035		
	บทบรรณาธิการ	1012		
ให้เนื้อหาเชิงเสียดสีล้อเลียน	การ์ตูน	1035	1234.5	13.47
	ปกิณกะและข่าวสั้น	199.5		
รวม			9165.5	100

ในช่วง 1 กรกฎาคม 2540 - 30 มิถุนายน 2541 หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ได้แสดงถึงบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็นมากที่สุด ซึ่งมีเนื้อที่รวม 3496 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 38.14 ในรูปแบบขององค์ประกอบ คือ บทความประจำ การ์ตูนและบทบรรณาธิการ

บทบาทหน้าที่อันดับรองลงมา เป็นบทบาทหน้าที่ของการเป็นเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรากฏอยู่ในรูปของบทความจากบุคคลภายนอก คอลัมน์จดหมายถึงบรรณาธิการ และคอลัมน์เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น มีปริมาณเนื้อที่รวม 2569 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 28.03

อันดับที่สาม คือบทบาทหน้าที่ของการให้ความบันเทิง ในรูปขององค์ประกอบการ์ตูน ปกิณกะ และข่าวขัน มีปริมาณเนื้อที่โดยรวม 1234.5 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 13.48 ในส่วนของการเป็นช่องทางในการบอกนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ และการเป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้อ่านและหนังสือพิมพ์ ในลำดับรองลงมา ด้วยปริมาณเนื้อที่รวมเรียงลำดับดังนี้ 1012 และ 854 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 11.04 และ 9.32

ไทยรัฐ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ถือกำเนิดแรกภายใต้การบริหารของนายกำพล วัชรพล²² โดยเริ่มขึ้นเมื่อปลายปี 2592 และต่อมาวันที่ 1 มกราคม 2593 ได้พิมพ์หนังสือพิมพ์ชื่อว่า “ข่าวภาพรายวัน” หลังจากนั้น วันที่ 20 ตุลาคม 2501 หนังสือพิมพ์ “ข่าวภาพรายวัน” ถูกสั่งปิดไม่มีกำหนดด้วยอำนาจทางการเมือง ต่อมา วันที่ 1 พฤษภาคม 2502 คณะผู้บริหารได้เช่าหัวหนังสือพิมพ์ “เสียงอ่างทอง” เพื่อนำมาดำเนินการพิมพ์เป็นหนังสือพิมพ์รายวันในกรุงเทพฯ ไม่นานก็มียอดจำหน่ายสูงสุดในขณะนั้น และในปี 2504 ได้ซื้อหัวหนังสือพิมพ์ “ไทยรัฐ” และเริ่มออกตีพิมพ์เป็นกรอบเข้าป้ายคู่กับเสียงอ่างทอง ในนามของบริษัทเฉลิมเกียรติ จำกัด ซึ่งต่อมาเจ้าของ “เสียงอ่างทอง” ขอหัวคืน จึงได้ตีพิมพ์เฉพาะหัว “ไทยรัฐ” ตั้งแต่ปี 2505 เป็นต้นมา ซึ่งในปัจจุบันไทยรัฐดำเนินงานภายใต้ บริษัท วัชรพล จำกัด และเป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในประเทศ

1. โครงสร้างรูปแบบหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีโครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว กล่าวคือมีความคงที่ของการวางหน้าและตำแหน่งของบทบรรณาธิการมาตั้งแต่ปีกำเนิดเลยทีเดียว

²² เอกสาร “หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ...หนังสือพิมพ์สำหรับคนไทย” จัดทำโดย แผนกประชาสัมพันธ์ กองอำนวยการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ตารางที่ 21 พัฒนาการโครงสร้างรูปแบบ และความถี่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

โครงสร้างรูปแบบ	ความถี่ในการนำเสนอ														
	ปีกำเนิด(2504)			ปี 2510-2519			ปี 2520-2529			ปี 2530-2539			ปีปัจจุบัน(2540-2541)		
	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี
	ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน	
ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	*														
บกบก.	*			*			*			*			*		
บทความ/ทัศนะ		*			*		*			*			*		
การ์ตูน					*		*			*			*		
เสียงจากนสพ.อื่น															
จดหมายถึงบก.		*					*								
ปกิณฑกะและข่าวสั้น							*			*			*		
ส่วนแทรก (ข่าว, โฆษณา)	*				*		*			*			*		

เมื่อปี 2504 วงการหนังสือพิมพ์ไทย กำหนดสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งราย ภายใต้ชื่อว่า “ไทยรัฐ” พร้อมกับคำขวัญของหนังสือพิมพ์ “ฉบับชีวิตใหม่” และ “หนังสือพิมพ์ข่าวสดวางตลาดเช้าตรู่” เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาข่าวทั่วไป โดยส่วนใหญ่จะเป็นประเภทข่าวเบา (Soft News) ข่าวเร้าอารมณ์ และข่าวอาชญากรรมเป็นหลัก อย่างไรก็ตามบทบาทหน้าทีในการแสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะจุดยืนของไทยรัฐก็มีมาตั้งแต่เริ่มต้นของการกำเนิดหนังสือพิมพ์ โดยออกมาในรูปของหน้าบรรณาธิการ ซึ่งมีโครงสร้างรูปแบบ และองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ได้แก่ ส่วนของผู้จัดทำ บทบรรณาธิการ และส่วนแทรก(ข่าว, โฆษณาและอื่นๆ)

ต่อมาในกลางปีเดียวกันนี้ไทยรัฐได้ขึ้นราคาหนังสือพิมพ์จากราคา 50 สตางค์ เป็น 1.00 บาท พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ใหม่ทั้งฉบับ ซึ่งหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ก็เกิดการเปลี่ยนด้วยเช่นกัน ซึ่งมีองค์ประกอบภายในหน้าเพิ่มขึ้นมา คือ

- บทความ ชื่อ “อนุภูมิภาคการเมือง” โดย “ไชยยงค์ ปรีกติกุล”
- คอลัมน์ปกิณฑกะ ชื่อ “ตัดเชือก” โดย ยอดตรง ทับทิวไม้ และ “แต่ละบทบาท”

ซึ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอหน้าบรรณาธิการเป็นประจำทุกวันตั้งแต่จันทร์ถึงอาทิตย์ ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ บทบรรณาธิการ บทความ และคอลัมน์ปกิณฑกะ

ต่อมาในช่วงปี 2510-2519 ไทยรัฐก็ยังคงยึดพื้นที่ในหน้าสามเป็นหน้าบรรณาธิการมาโดยตลอด ซึ่งรูปแบบองค์ประกอบมีสัดส่วนชัดเจนและหลายหลากมากขึ้น ได้แก่

- บทบรรณาธิการ
- บทความ ชื่อ “งาแซง”
- ปกิณฑกะสังคมการเมืองและข่าวชั้น ชื่อ “ขลุ่ยขลุ่ย”
- การ์ตูนล้อเลียน (Satire)

จากนั้น ปี2520-2529 มีข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียงตีพิมพ์เป็นประจำในหน้าบรรณาธิการ คอลัมน์ชื่อว่า “มังกรห้าเล็บ..สวัสดิยามเช้า” โดย “มังกร ห้าเล็บ” ซึ่งเป็นบทความแสดงทัศนะ ซึ่งเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับอาชญากรรมและอุบัติเหตุ เป็นอันดับแรก อับสืบเนื่องมาจากวิกฤตการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซีย และเนื้อหาเกี่ยวกับด้านการเมือง เป็นอันดับรองลงมา

ต่อมาปี 2530-2539 โครงสร้างรูปแบบและองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงมากนัก เพียงแต่เพิ่มคอลัมน์ปกิณฑกะสังคมการเมือง และข่าวชั้นเข้ามาเพิ่มขึ้น กล่าวคือมี

- บทบรรณาธิการ

- บทความ มีการเปลี่ยนแปลงจาก“มังกรห้าเล็บสวัสดิ์เวลาเช้า” มาเป็น“ชายคาหน้า3 ” โดย “ฉลามเขียว”
 - การ์ตูนล้อเลียน
 - ปกิณกะสังคมและข่าวชั้น ได้แก่ “คนหลังข่าว” โดย “ตะโพน ท่าทราย”
- “หยิกนิดสะกิดหน่อย” โดย “บุญช่วย สิงขร”

โดยทั้งสองคอลัมน์นี้จะสลับวันเว้นวัน และอีกหนึ่งคอลัมน์ซึ่งไม่มีชื่อคอลัมน์ แต่มีลักษณะเหมือนกับคอลัมน์ “คนหลังข่าว”

- ส่วนแทรก คือ ข่าวและโฆษณา

ปีปัจจุบัน (2540-2541)

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปัจจุบันอยู่ในหน้าสาม และองค์ประกอบภายในหน้าแตกต่างจากเดิมไม่มากนัก กล่าวคือมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนของบทความ จาก “ชายคาหน้า3 ” โดย “ฉลามเขียว” กลับมาเป็น “มังกร ห้าเล็บ... ลั่นกลองรบ” โดย “มังกร ห้าเล็บ” อีกครั้ง

สำหรับความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของไทยรัฐจากอดีตถึงปัจจุบัน มีการนำเสนอหน้าบรรณาธิการเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่จันทร์ถึงอาทิตย์ ซึ่งนับวันอาทิตย์ค่อนข้างจะพิเศษคือมีโครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการ เหลือเพียงส่วนของบทวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์เด่นทางการเมืองในรอบสัปดาห์ และส่วนแทรก ได้แก่ โฆษณา

สรุป

โดยภาพรวมโครงสร้างรูปแบบและองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ มีความคงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยนัก²³ อันเนื่องมาจากไทยรัฐต้องการสร้างบุคลิกและเอกลักษณ์ของหน้าบรรณาธิการให้คนจดจำได้ และถือว่าการวางตำแหน่งของหน้าไว้ในหน้าขวานั้นมีความสำคัญต่อการอ่านของผู้อ่านมากกว่าหน้าซ้าย และโดยเฉพาะในหน้าสามถือว่าเป็นหน้าสำคัญเด่นรองจากปก กล่าวคือผู้อ่านส่วนใหญ่อ่านข่าวหน้าหนึ่งแล้ว เมื่อพลิกหน้าถัดไปก็จะเห็นหน้าสามก่อน หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจึงครองพื้นที่หน้าสามมากกว่า 38 ปีแล้ว นอกจากนี้หน้านี้ยังถือว่าเป็นศูนย์รวมของการแสดงความคิดเห็นและจุดยืนนโยบายของไทยรัฐต่อประเด็นข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญๆ ตามแนวนโยบายของไทยรัฐในการเป็นสถาบันที่สามารถให้การพึ่งพิงให้กับประชาชนได้ ทั้งความคิดและการช่วยเหลือด้านต่างๆ

²³ มานิจ สุขสมจิตร, บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2542

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีรูปแบบการจัดหน้า เริ่มจากช่วงกำเนิดหนังสือพิมพ์ (2504-2509) มีโครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการ อยู่ในหน้าสองของฉบับ และมีการวางองค์ประกอบเพียงข้อมูลผู้จัดทำ และบทบรรณาธิการเท่านั้น ทั้งองค์ประกอบจะอยู่ตำแหน่งซ้ายสุดของหน้าในคอลัมน์ที่หนึ่ง ในส่วนนี้ถูกแบ่งแยกออกจากส่วนอื่นๆของหน้าอย่างชัดเจน ด้วยการใช้เส้นประเป็นแนวยาว มีพื้นที่ประมาณ 1/4 ของหน้า

ภายในพื้นที่ 1/4 ประกอบไปด้วย ชื่อหนังสือพิมพ์ “ไทยรัฐ” พร้อมคำขวัญ “ฉบับชีวิตใหม่” และ “หนังสือพิมพ์ข่าวสดฉบับเช้าตรู่” เสมือนเป็นการย่อส่วนของชื่อหนังสือพิมพ์จากหน้าหนึ่งมาไว้บนหัวของบทบรรณาธิการ อยู่ในตำแหน่งบนสุด ถัดลงมาเป็นส่วนข้อมูลของผู้จัดทำที่ถูกล้อมกรอบด้วยเส้นเดี่ยวสีดำ และได้กรอบส่วนของข้อมูลผู้จัดทำ จะเป็นส่วนของข้อมูลประจำวัน คือวัน/เดือน/ปีของฉบับ จากนั้นมีเส้นประเป็นตัวกั้นบทบรรณาธิการกับส่วนข้อมูลผู้จัดทำและข้อมูลประจำวัน โดยส่วนของบทบรรณาธิการของจะมีโครงสร้าง ดังนี้ คือ เริ่มจากชื่อเรื่องเป็นอักษรตัวหนาและใหญ่กว่าตัวอักษรข่าวปกติ ตามด้วยสัญลักษณ์สี่เหลี่ยมที่ใช้เป็นช่องว่างระหว่างชื่อเรื่องกับส่วนของเนื้อเรื่อง

หลังจากนั้นไทยรัฐได้ขึ้นราคาหนังสือพิมพ์จากฉบับ 50 สตางค์ เป็นราคา 1.00 บาท เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2504 และย้ายหน้าบรรณาธิการมาอยู่ในหน้าสาม ซึ่งมีองค์ประกอบของหน้าเพิ่มขึ้นจากเดิม คือบทความ และคอลัมน์ปกิณกะ ซึ่งมีโครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการ ดังนี้

บทบรรณาธิการ

การวางตำแหน่งของบทบรรณาธิการมีการย้ายจากตำแหน่งซ้ายของหน้ามาอยู่ในตำแหน่งขวา ซึ่งในส่วนของบทบรรณาธิการ จะถูกแบ่งแยกออกจากส่วนอื่นด้วยเส้นลักษณะเป็นแนวยาวจากด้านบนไปยังด้านล่างสุดของหน้า สำหรับองค์ประกอบของพื้นที่ในส่วนนี้ ยังคงเหมือนเดิม คือเริ่มตำแหน่งบนสุดเป็นชื่อหนังสือพิมพ์ “ไทยรัฐ” พร้อมกับคำขวัญ “หนังสือพิมพ์ข่าวสดวางตลาดเช้าตรู่” ซึ่งอยู่ในกรอบขนาดเล็กใต้ชื่อหนังสือ ถัดมาเป็นข้อมูลประจำวัน ซึ่งมีเส้นประเป็นตัวแบ่งระหว่างข้อมูลประจำวันกับชื่อหนังสือพิมพ์ และส่วนของบทบรรณาธิการ

บทความ

- “อุดมภูมิการเมือง” โดย “ไชยันต์ ปกติกุล” จะอยู่ในตำแหน่งประจำคือตำแหน่งซ้ายด้านบนเหนือรอยพับครึ่งมีเส้นประหนาล้อมเป็นกรอบอย่างชัดเจน

คอลัมน์ปกิณกะ

- “แต่ละบทบาท” จะอยู่ในตำแหน่งซ้ายกึ่งกลางหน้ากระดาษ ซึ่งมีเส้นประล้อมเป็นกรอบ

สีเหลืองแยกจากส่วนอื่นๆ

- “ตัดเชือก-ตัดเชือก” โดย “ยอดธงทับทิวไม้” จะมีเส้นประล้อมกรอบคอลัมน์ชัดเจน และสามารถเคลื่อนย้ายไปในตำแหน่งอื่นๆภายในหน้าได้

การแบ่งคอลัมน์องค์ประกอบ

ในช่วงแรกไทยรัฐ นิยมแบ่งคอลัมน์องค์ประกอบ โดยใช้เส้นประ แบ่งระหว่างบรรณาธิการกับ ส่วนของข่าว มีรูปแบบ

ความถี่ในการนำเสนอ

หน้าบรรณาธิการของไทยรัฐยุคแรกมีประจำทุกวัน ด้วยองค์ประกอบหลัก คือ ส่วนของข้อมูลผู้จัดทำ และบรรณาธิการเท่านั้น

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับราคา 50 ส.ด. ปี 2504

ชื่อหนังสือพิมพ์	ข่าวต่างประเทศ	
ส่วนผู้จัดทำ		
บทบก.		
	ข่าวต่อ	โฆษณา

ภาพที่ 25

ต่อมาปี 2510 - 2519 โครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการ มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งขององค์ประกอบ และการจัดหน้า ดังนี้

บทบรรณาธิการ

จะย้ายจากตำแหน่งขวามาอยู่ในตำแหน่งซ้ายและเหนือรอยพับครึ่งของหน้ามีเส้นแบ่งเป็นสัดส่วนชัดเจน โครงสร้างของบทบรรณาธิการมีรูปแบบคงเดิม จะมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนของชื่อหนังสือพิมพ์เท่านั้น คือกล่าว มีส่วนของชื่อหนังสือ “ไทยรัฐ” เป็นตัวอักษรประดิษฐ์แบบใหม่ และคำขวัญใหม่ “หนังสือพิมพ์เข้าภาพ-ข่าวสดประจำบ้าน” เป็นตัวอักษรสีขาว บนกรอบทึบสีดำ และเพิ่มส่วนของโลโก้เป็นรูปขนนกและกล้องถ่ายรูปในกรอบวงกลม

บทความ

ชื่อ “จาแซง” จะอยู่ในตำแหน่งของซ้ายด้านล่างต่ำกว่ารอยพับครึ่ง เป็นคอลัมน์ในลักษณะแนวนอน มีเส้นหนาหลายจุดเป็นกรอบ ซึ่งคอลัมน์มีลักษณะเป็นบทความแสดงทัศนะในเรื่องทั่วไปที่น่าสนใจ

การ์ตูน

การ์ตูน มีลักษณะเป็นการ์ตูนเสียดสีล้อเลียน เป็นการลายเส้นช่องเดียวมีคำบรรยายประกอบภาพ มีเส้นหนาทึบเป็นกรอบทำให้สามารถแยกออกจากส่วนอื่นๆได้อย่างชัดเจน ส่วนตำแหน่งของการ์ตูนจะอยู่ในตำแหน่งกึ่งกลางของหน้าด้านบนสุดเหนือรอยพับครึ่ง

คอลัมน์ปกิณกะ

ชื่อว่า “ขลุ่ยขลุ่ย” เป็นคอลัมน์กระเช้าเหย้าเหยียงบุคคลในแวดวงการเมืองและราชการ ซึ่งมีเส้นบางหลายจุดเป็นกรอบล้อมรอบ ซึ่งอยู่ในตำแหน่งขวาเหนือรอยพับครึ่ง

การแบ่งองค์ประกอบ

การแบ่งองค์ประกอบของหน้าสามารถแยกคอลัมน์ต่างได้ชัดเจนขึ้น โดยการใช้เส้นหนาทึบล้อมเป็นกรอบในแต่ละองค์ประกอบ แต่โครงสร้างรูปแบบก็ยังไม่เป็นระเบียบมากนัก โดยเฉพาะส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวและภาพข่าว ยังจัดวางองค์ประกอบไม่เป็นระเบียบ

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปี 2514

ชื่อหนังสือพิมพ์		
<p>บทบก.</p>	<p>การ์ตูน</p>	<p>คอลัมน์ ปกิณฑกะ สังคม และข่าวชั้น</p>
	<p>ข่าวและภาพประกอบ</p>	
<p>บทความ</p>		

ภาพที่ 26

จากนั้นช่วงปี 2520-2529 หน้าบรรณาธิการของมีโครงสร้างรูปแบบไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก
บทบรรณาธิการ

รูปแบบส่วนใหญ่คงเดิม มีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนของคำขวัญมาเป็น “นสพ.จำหน่ายมากที่สุดของ
 ประเทศ” และการใช้ลวดลายของเส้นล้อมเป็นกรอบ แตกต่างจากเดิมคือเดิมใช้เส้นเป็นเพียงตัวแบ่งบท
 บรรณาธิการเท่านั้น

บทความ ที่เป็นองค์ประกอบของหน้าจะมีอยู่ 2 บทความ

- “มังกร ห้าเล็บ”

เป็นการเปลี่ยนแปลงจาก “งาแซง” มาเป็น “มังกร ห้าเล็บ...สวัสดิ์สยามเช้า” โดย “มังกร
 ห้าเล็บ” เป็นบทความแสดงทัศนะที่เป็นที่รู้จักของผู้อ่านทั่วไป ซึ่งอยู่ในตำแหน่งเดียวกับ “งาแซง” และมี
 เส้นล้อมกรอบเป็นเส้นหนาที่บสองเส้น เป็นคอลัมน์โดดเด่นมากของหน้า

- “ปราบยาเสพติด”

เป็นบทความรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด มีตำแหน่งของของคอลัมน์อยู่ด้านบนสุดและกึ่งกลางของหน้า เป็น
 คอลัมน์ที่ไม่มีเส้นล้อมกรอบแต่ใช้ช่องว่างเป็นตัวแบ่ง

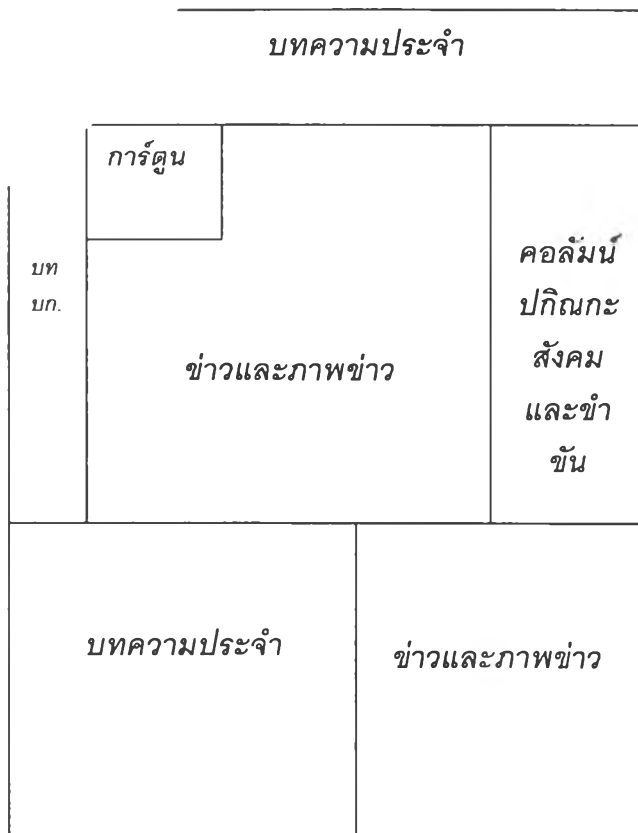
การ์ตูน

ตำแหน่งของการ์ตูนไม่มีตำแหน่งตายตัวหรือเฉพาะเจาะจง คือสามารถเคลื่อนย้ายตำแหน่งไปมา
 ได้ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณกลางหน้ากระดาษ

คอลัมน์ปกิณกะ

- “ขลุ่ยขลุ่ย” อยู่ในตำแหน่งเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างรูปแบบคงเดิม

มาตรการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปี 2524

ภาพที่ 27

ต่อมาช่วงปี 2530- ปัจจุบัน หน้าบรรณาธิการของไทยรัฐมีโครงสร้างรูปแบบและการจัดหน้า บรรณาธิการ ที่ไม่แตกต่างกัน และมีองค์ประกอบดังนี้

บทบรรณาธิการ

บรรณาธิการของหน้าบรรณาธิการอยู่ในตำแหน่งเดิม

บทความ

ปี 2530-2539 บทความชื่อว่า “ชายคาหน้า3” ต่อมาในปีปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็น “มังกรห้าเล็บ” อีก ครั้ง และเปลี่ยนตำแหน่งวางใหม่จากซ้ายของหน้าต่ำกว่ารอยพับครึ่ง มาเป็นตำแหน่งขวาต่ำกว่ารอยพับ ครึ่ง

การ์ตูน

การ์ตูนล้อเลียนเสียดสี โดย “เซีย” อยู่บริเวณกึ่งกลางหน้า ไม่มีตำแหน่งที่แน่นอนสามารถ เคลื่อนย้ายได้ตลอด

คอลัมน์ปกิณกะ และข่าวสั้น

- “คนหลังข่าว” และ “หยิกนิดสะกิดหน่อย” จะเป็นคอลัมน์สลับกัน ซึ่งมาแทน คอลัมน์ “ขลุ่ยขลุ่ย” ซึ่งอยู่ประจำด้านขวามือ ซึ่งทั้งสองคอลัมน์นี้จะมีเส้นลวดลายล้อมเป็นกรอบชัดเจน

- อีกหนึ่งคอลัมน์ไม่มีชื่อคอลัมน์แต่มีลักษณะคล้ายกับคอลัมน์ “คนหลังข่าว”

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปี 2534-2541

	คอลัมน์ปกิณฑกะและข่าวสั้น	
ชื่อบท		
บท บก.	ข่าวและภาพข่าว	
	การ์ตูน	
	ข่าวและ ภาพข่าว	บทความประจำ
	โฆษณา	

ภาพที่ 28

2.เนื้อหา

ตาราง ที่ 22 ประเภทของเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำแนกเป็น
รายชิ้นและร้อยละ

ประเภทเนื้อหา	ปีกำเนิด (2504)	ปี2510-2519	ปี2520-2529	ปี2530-2539	ปีปัจจุบัน (2540-2541)
การเมือง	6 (50%)	17 (34.77%)	34 (54.31%)	22 (40.00%)	64 (44.44%)
รัฐธรรมนูญ	-	1 (2.22%)	1 (1.54%)	5 (9.09%)	15 (10.42%)
อาชญากรรม อุบัติเหตุ	-	4 (8.89%)	14 (21.54%)	2 (3.64%)	-
ศึกษา/ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	-	2 (4.44%)	1 (1.54%)	1 (1.82%)	2 (1.39%)
เศรษฐกิจ	2 (16.66%)	3 (6.66%)	-	5 (9.09%)	10 (6.94%)
แพทย์ สาธารณสุข	2 (16.66%)	1 (2.22%)	-	1 (1.82%)	3 (2.08%)
ต่างประเทศ	2 (16.66%)	1 (2.22%)	1 (1.54%)	2 (3.64%)	-
ภัยพิบัติ	-	-	-	-	-
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี	-	-	-	-	-
สิ่งแวดล้อม	-	-	-	-	-
สังคมล้อเลียน	-	11 (24.44%)	11 (16.92%)	16 (29.09%)	47 (32.64%)
หนังสือพิมพ์	-	2 (4.44%)	2 (3.08%)	-	2 (1.39%)
อื่นๆ	-	3 (6.66%)	3 (4.62%)	1 (1.82%)	1 (0.69%)
รวม(ชิ้น)	12	45	65	45	144

อื่น ได้แก่ การจรรยา การคมนาคม และการกีฬา

แนวโน้มของการนำเสนอเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จากอดีตถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองจะได้รับความนิยมจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด และถูกนำเสนอมาในหน้าบรรณาธิการมาโดยตลอด และครองอันดับแรกอยู่ตลอดมา โดยเปรียบเทียบจากอัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละของจำนวนชิ้น ดังนี้ 50.00 , 34.77, 54.31, 40.00 และ 44.44

ส่วนเนื้อหาที่ได้รับความนิยมรองลงมาและมีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมสูงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆก็คือ เนื้อหาเกี่ยวกับสังคมล้อเลียน ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละโดยเฉลี่ย ดังนี้ คือ 24.44, 16.92, 29.09 และ 32.64 และเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลในแวดวงการเมืองซึ่งมีเนื้อหาเป็นข่าวเบาๆ หรือสะกิดข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองและข้าราชการ นำเสนอในลักษณะหยิกแกมหยอก กระเช้าเหี้ยแห่

สำหรับเนื้อหาที่ไม่ได้รับความนิยมในการตีพิมพ์ในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คือ เนื้อหาประเภท ภัยพิบัติ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3.การให้ความสำคัญ

ตารางที่ 23 การให้ความสำคัญศึกษาจากการวางตำแหน่งหน้าและปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ช่วง(ปี)	ตำแหน่งหน้าบรรณาธิการ		ปริมาณเนื้อที่ขององค์ประกอบหน้าบรรณาธิการ					
	หน้าคู่	หน้าคี่	น้อยกว่าครึ่งหน้า	ครึ่งหน้า	มากกว่าค่อนหน้า	เต็มหน้า	หน้าครึ่ง	สองหน้า
ปีกำเนิด (2504-2509)	*	*	*					
2510-2519		*		*				
2520-2529		*			*			
2530-2539		*			*			
ปีปัจจุบัน (2540-2541)		*			*			

โดยภาพรวมของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ จะเลือกหน้าสามเป็นหน้าบรรณาธิการมาโดยตลอด และดำรงอยู่มาเป็นเวลายาวนานมากเกือบ 40 ปี

คุณมานิจ สุขสมกิจ บรรณาธิการอาวุโส²⁴ กล่าวว่าไทยรัฐได้ให้ความสำคัญกับหน้าบรรณาธิการเป็นอย่างมาก และถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการแสดงนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ต่อประเด็นปัญหาสำคัญๆของบ้านเมือง

สำหรับการวางตำแหน่งหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แทบไม่มีการเปลี่ยนของตำแหน่งหน้าเลย คือจะวางไว้หน้าคี่ ซึ่งเป็นหน้าสามของฉบับ เป็นเพราะเป็นเพราะไทยรัฐมองว่าหน้าสามคือหน้าที่เด่นรองจากหน้าปก กล่าวคือผู้อ่านเมื่ออ่านข่าวหน้าหนึ่งจบแล้วพลิกหน้าถัดไปก็จะเจอหน้าสามก่อน จึงได้เลือกหน้าสามเป็นหน้าบรรณาธิการ

3.1 ตำแหน่งหน้าและปริมาณเนื้อที่

สำหรับปริมาณสัดส่วนเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน จะมีสัดส่วนของเนื้อที่ที่จะเพิ่มขึ้นตามองค์ประกอบที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือช่วงแรกหน้าบรรณาธิการมีเพียงบทบรรณาธิการและส่วนข้อมูลของผู้จัดทำ (Masthead) เท่านั้น ซึ่งมีปริมาณ

²⁴ มานิจ สุขสมจิตร, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2542

เนื้อที่เพียงแค่ 1/4 ของหน้าเท่านั้น หรือประมาณร้อยละ 25 สำหรับที่เหลือจะเป็นส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวดัง และโฆษณา

ต่อมา มีองค์ประกอบเพิ่ม ทั้งส่วนของบทความและคอลัมน์ปกิณกะทำให้มีปริมาณเนื้อที่ขององค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการเพิ่มขึ้นคือมากกว่าประมาณครึ่งหน้า หรือประมาณร้อยละ 70 ที่เหลือคือส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวดัง

จากนั้นจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ปริมาณเนื้อที่โดยประมาณของหน้าบรรณาธิการมีปริมาณเนื้อที่มากกว่าครึ่งหน้า หรือประมาณร้อยละ 70 สำหรับส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวดัง และโฆษณา

3.2 ความโดดเด่นของข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียง

ความโดดเด่นข้อเขียนเริ่มมาช่วงปี 2510-2519 มีคอลัมน์นิสต์มากขึ้น ได้แก่

- “งาแซง” เป็นข้อเขียนแสดงทัศนคติในเรื่องต่างๆไป
- “ขลุ่ยขลุ่ย” โดย “คุณแหง” เป็นข้อเขียนลักษณะซุบซิบบุคคลทางการเมืองและข้าราชการที่มีชื่อเสียง

ช่วงปี2520-2529 มีข้อเขียนของคอลัมน์นิสต์ ได้แก่

- “มังกรห้าเล็บ...สวัสดิ์เวลาเช้า” โดย “มังกรห้าเล็บ” เป็นข้อเขียนแสดงทัศนคติต่อประเด็นปัญหาต่างๆ
- “ขลุ่ยขลุ่ย” โดย “ลอง ลิขิต” เป็นข้อเขียนลักษณะซุบซิบบุคคลทางการเมืองและข้าราชการที่มีชื่อเสียง
- “ปรามยา เสพติด” โดย “นิคบางมด” เป็นข้อเขียนหรือคอลัมน์เกี่ยวกับการรณรงค์และปรามปรามยาเสพติด

จากนั้นในปี2530-2539หน้าบรรณาธิการประกอบข้อเขียนของนักเขียนมายมาก ได้แก่

- “ชายคาน้ำ3 ” โดย “ฉลามเขียว” เป็นบทความทัศนะ
- “คนหลังข่าว” โดย “ตะโพน ท่าทราย” เป็นข้อเขียนที่หยิบประเด็นข่าวเบาๆ หรือสะกิดข่าวของบุคคลในวงการการเมืองและข้าราชการ เป็นรายบุคคลแล้วนำมาขยายความในลักษณะเบาและผ่อนคลาย
- “หยิกนิดสะกิดหน่อย” โดย “บุญช่วย สิงขร” เป็นคอลัมน์กระเช้าเหย้าเหยื่อบุคคลในแวดวงการเมืองและข้าราชการ ในคอลัมน์ก็จะเขียนถึงบุคคลครั้งละหลายๆคนเป็นสะกิดข่าวสั้นๆ

ปัจจุบัน (2540-2541)

ข้อเขียนที่ดีพิมพ์ในหน้าบรรณาธิการมีความแตกต่างจากเดิมไม่มากนัก กล่าวคือ เป็นการนำเอา “มังกร ห้ำเล็บ... ลั่นกลองรบ ” โดย “ มังกร ห้ำเล็บ ” กลับมาตีพิมพ์ในหน้าบรรณาธิการอีกครั้ง โดยมาแทนในส่วนของคุณคณิศร์ “ชายคาหน้า3 ” โดย ฉลามเขียว

สรุป

สำหรับข้อเขียนโดดเด่นเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากผู้อ่าน ก็คือข้อเขียนแสดงทัศนะในการวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์หรือข่าวสำคัญของ “มังกร ห้ำเล็บ ”

นอกจากนี้คุณมานิจ สุขสมกิจ ได้กล่าวถึงคุณคณิศร์หรือนักเขียน ในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะเป็นบุคคลภายในของหนังสือพิมพ์ทั้งสิ้น จะไม่มีข้อเขียนของบุคคลภายนอกเลย เนื่องจากไทยรัฐมีบุคลากรที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถอยู่เป็นจำนวนมาก

4. บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ

ตารางที่ 24 บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ จำแนกตามปริมาณเนื้อหาที่(ตารางนี้)
ขององค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ช่วง 1 กรกฎาคม 2540 – 31 มิถุนายน 2541

บทบาทหน้าที่ ของหน้าบก.	โครงสร้างรูปแบบ	ปริมาณเนื้อหาที่ (ตารางนี้)	รวม (ตารางนี้)	ร้อยละ
เป็นช่องทางสื่อสาร ระหว่าง ผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์	ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	-		-
	จดหมายถึงบก.	-		
เป็นช่องทางบอก นโยบายและจุดยืน	บทบรรณาธิการ	975	975	17.56
เป็นเวทีสาธารณะ แลกเปลี่ยนความคิด	บทความ/ทัศนะจาก บุคคลภายนอก	-	-	
	จดหมายถึงบก.	-	-	-
เป็นผู้นำทางความคิด และเปิดประเด็น	บทความ / คอลัมน์ประจำ	1560		
	การ์ตูน	520	2080	37.47
	บทบรรณาธิการ	975		
ให้เนื้อหาเชิงเสียดสี ล้อเลียน	การ์ตูน	520		
	คอลัมน์ปิกนิกะ และชำฉั้น	1976	2496	44.96
รวม			5551	100

บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เน้นบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็น เป็นอันดับแรก มีปริมาณเนื้อหาที่ประมาณ 2496 ตารางนี้ คิดเป็นร้อยละโดยเฉลี่ย 44.96 อันดับต่อมา ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของการให้เนื้อหาเชิงเสียดสีล้อเลียน มีปริมาณเนื้อหาที่รวม 2080 ตารางนี้ คิดเป็นร้อยละโดยเฉลี่ย 37.47 และอันดับที่สาม ได้แก่ บทบาทหน้าที่ในการเป็นช่องทางบอกนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ มีปริมาณประมาณ 975 ตารางนี้ คิดเป็นร้อยละโดยเฉลี่ย

17.56 ส่วนบทบาทหน้าที่ที่ไม่ได้รับความนิยมนจากไทยรัฐ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือบทบาทหน้าที่ของหน้าในการเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิด และช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์

เดลินิวส์

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันพิมพ์ฉบับปฐมฤกษ์เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2507 ซึ่งใช้ชื่อหนังสือพิมพ์ขณะนั้นว่า “แนวหน้าแห่งยุคเดลินิวส์” ก่อนที่จะเปลี่ยนชื่อมาเป็น “เดลินิวส์” ในปี 2522 ซึ่งก่อตั้งโดยนายแสง เหนะระกูล²⁵ ด้วยแนวความคิดที่จะช่วยเหลือเพื่อนฝูงในวงการหนังสือพิมพ์ที่ตกงาน อันเนื่องมาจากการสั่งปิดหนังสือพิมพ์ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และความมุ่งมั่นที่จะประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีแนวนโยบายคือ การถวายนามจรรยาวัฑฒ์ ต่อองค์สมเด็จพระมหากษัตริย์ ราชบัลลังก์และประโยชน์ของประเทศ ถือเป็นนโยบายหลักของหนังสือพิมพ์มาจนถึงปัจจุบัน โดยกล่าวถึงไว้ในบทบรรณาธิการฉบับแรก เรื่อง “**เข็มทิศของเรา**” ดังนี้

“นี่คือการประเดิมเริ่มก้าวแรกของเราที่เข้ามาพิจารณาตัวเอารับใช้สาธารณชน และนี่ก็คือการเริ่มศักราชใหม่อีกครั้งหนึ่งของเราที่รวมหลอมชีวิตจิตใจกันเข้ามาประกอบวิชาชีพที่เรารักและบูชา อุดมคติในการประกอบวิชาชีพของเราก็คือต้องการให้ “หนังสือพิมพ์” เป็น “หนังสือพิมพ์” โดยความหมายของมันโดยแท้จริงเป็นทั้ง “หู” เป็นทั้ง “ตา” เป็นทั้ง “ปาก” และเป็นทั้ง “เสียง” ไม่ยอมเป็นกระบอกเสียงและไม่ยอมให้เป็นทั้ง “เครื่องมือ” นักการเมืองหรือลัทธิการเมืองใดๆทั้งสิ้น สิ่งที่เราเทิดทูนและรักษาไว้ยิ่งกว่าชีวิตก็คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ”

ช่วงแรกหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ตีพิมพ์จำนวน 16 หน้า มีสีสันสะดุดตาด้วยสีบานเย็น และต่อมากลายเป็นสัญลักษณ์เฉพาะของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ดังจะเห็นได้จากชื่อคอลัมน์ต่างๆ ที่นำเอาความโดดเด่นของสีบานเย็นนี้มาเป็นชื่อคอลัมน์ เช่น “ที่นี้สีบานเย็น” เป็นต้น นอกจากนี้สีบานเย็นยังปรากฏในหน้าในด้วย เช่น ใช้เป็นพื้นรองชื่อคอลัมน์ “เข็มทิศไทย” และ “เข็มทิศโลก” ในหน้าบรรณาธิการ

ซึ่ง “เดลินิวส์” ได้กล่าวถึงความเป็นผู้นำของตนกับการใช้ระบบการพิมพ์สี่สีเป็นแห่งแรกของ วงการหนังสือพิมพ์ในเมืองไทย ดังได้กล่าวไว้ในบทบรรณาธิการ ฉบับวันอังคารที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2507

²⁵ เอกสารฉลองครบรอบ 30 ปี หนังสือพิมพ์ “เดลินิวส์” ,หน้า 8

“ เดลินิวส์ ได้ชื่อว่าเป็นผู้บุกเบิก ริเริ่มระบบการพิมพ์
หนังสือพิมพ์รายวันสี่สีฉบับแรกในเมืองไทยในระยะต่อไปเราก็ยังมี
“ปรากฏใหม่” ในโลกของหนังสือพิมพ์เมืองไทยมาเสนอท่านอีกเป็น
สำคัญ โดยกองบรรณาธิการชุดนี้
เรามักคิดว่า เราไม่เดินตามหลังใคร หรือเมื่อใครมาเดิน
หลังเราก็ไม่เหมือนเรา ”

1. โครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

ตารางที่ 25 พัฒนาการโครงสร้างรูปแบบและความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของ
หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

โครงสร้างรูปแบบ	ความถี่ในการนำเสนอ												
	ปีกำเนิด (2504-2509)		ปี 2510-2519		ปี 2520-2529		2530-2539		ปีปัจจุบัน (2540-2541)				
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี			
	ทุก วัน	บาง วัน	ทุก วัน	บาง วัน	ทุก วัน	บาง วัน	ทุก วัน	บาง วัน	ทุก วัน	บาง วัน			
ส่วนข้อมูล ผู้จัดทำ	.				-	-				-			-
บทบก.
บทความประจำ		-	
บทความจาก บุคคลภายนอก		-			-		-			-			-
เสียงจาก นลพ.อื่น		-			-		-			-			-
คอลัมน์ จดหมาย		-			-		-		.				-
การ์ตูน		-			-	
ปกิณกะ ห้าชั้น		-			-	.		.		.			-
โคลงกลอน สี่กวาง		-			-					-			-
ส่วนแทรก (ข่าว, โฆษณา)	.		.			.				-		.	

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เริ่มมีมาตั้งแต่ฉบับปฐมฤกษ์ในปี 2507 ซึ่งมีตำแหน่งอยู่ในหน้าสุดท้ายของเล่ม ซึ่งโครงสร้างของหน้าบรรณาธิการมีองค์ประกอบดังนี้

หน้าบรรณาธิการของเดลินิวส์เริ่มมีมาตั้งแต่ฉบับแรกเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน และในยุคเริ่มต้นหน้าบรรณาธิการของเดลินิวส์ จะปรากฏข้อเขียนที่เรียกว่าบทบรรณาธิการ พร้อมทั้งส่วนข้อมูลผู้จัดทำเป็นประจำทุกวัน และส่วนแทรกเป็นข่าวต่อจากหน้าหนึ่ง

แต่คุณลักษณะของบทบรรณาธิการของเดลินิวส์จะมีลักษณะไม่ตรงกับลักษณะตามหลักวิชาการทั่วไป กล่าวคือบทบรรณาธิการทั่วไปจะไม่มีชื่อผู้เขียน เพราะข้อเขียนดังกล่าวควรจะแสดงออกถึงจุดยืนของหนังสือพิมพ์ แต่ในส่วนบทบรรณาธิการของเดลินิวส์นั้นจะปรากฏชื่อผู้เขียนด้วย

ส่วนชื่อผู้จัดทำ(Masthead) ปรากฏขึ้นในหน้าของบทบรรณาธิการตั้งแต่ยุคแรกเพียงยุคเดียวเท่านั้น หลังจากนั้นไม่เคยปรากฏขึ้นในหน้าบรรณาธิการอีกเลย ซึ่งส่วนข้อมูลผู้จัดทำนี้จะบอกรายละเอียดเกี่ยวกับรายชื่อของคณะผู้จัดทำ พร้อมทั้งสำนักพิมพ์

ต่อมาหน้าบรรณาธิการเมื่อย้ายมาอยู่ในหน้าสาม เหลือเพียงองค์ประกอบหลัก คือ บทบรรณาธิการ เท่านั้น ที่เหลือเป็นส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวในประเทศและต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีเพียงองค์ประกอบเดียวแต่ก็ถูกนำเสนอเป็นประจำทุกวันจันทร์ถึงอาทิตย์ ซึ่งเนื้อหาของบทบรรณาธิการในช่วงนี้เป็นเนื้อหาทั่วไป

จากนั้นช่วงปี 2510-2519 หน้าบรรณาธิการยังคงอยู่ในหน้าเดิม แต่มีองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งองค์ประกอบ ได้แก่ บทความประจำ ชื่อว่า "เหนือได้ออกตก" โดย "หลวงกลางกรุง"

ต่อมาปี 2520-2529 ย้ายหน้าบรรณาธิการไปอยู่ในหน้าห้า และมีองค์ประกอบหลากหลายมากขึ้น และส่วนที่เพิ่มขึ้นมาคือ การ์ตูน ปกิณกะและคำขำ

ต่อมาในปีช่วงปี 2530-2539 มีองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการเพิ่มขึ้น คือคอลัมน์จดหมายจากผู้อ่าน ชื่อว่า "ภัยประจำวัน" มีลักษณะคอลัมน์ร้องทุกข์ และตอบปัญหา โดย "ชัยอารีย์" เป็นการเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านส่งจดหมายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภัยอันตรายหรือปัญหาประสบพบเจอมาเล่าให้ผู้อื่นรับรู้และระมัดระวังภัยอันตรายเรื่องนั้น ในหนึ่งวันจะคัดเลือกจดหมายมาเพียงหนึ่งฉบับ ซึ่งมีชื่อเรื่องของแต่ละฉบับด้วย เช่น เรื่อง "วิชาไปญี่ปุ่นมหาโหด", "นายกฯไม่มีน้องชาย", "เส้นทางมิจจาชีพ", "เส้นทางไปญี่ปุ่น" เป็นต้น รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ข้อเขียนของบุคคลภายนอกได้ลงตีพิมพ์ในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ด้วย

แต่ปัจจุบันหน้าบรรณาธิการของเดลินิวส์ คือช่วงกรกฎาคม - ธันวาคม 2541 หน้าบรรณาธิการจะอยู่ในหน้าสอง ซึ่งมีองค์ประกอบเพียงเหลือบรรณาธิการ และส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวต่อ และสกู๊ปข่าว

อาชญากรรม โดยหน้าตรงข้าม (Op.Ed) นั้นจะมีโครงสร้างรูปแบบคล้ายกับหน้าบรรณาธิการ กล่าวคือมีบทความ คอลัมน์ปกิณกะและข่าวสั้น การ์ตูน และส่วนแทรก คือข่าวสั้น

ต่อมาตั้งแต่ปี 2541 ได้มีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าบรรณาธิการจากหน้าสองมาอยู่ในหน้าสามซึ่งเดิมเป็นตรงข้าม โดยยังคงองค์ประกอบของหน้าตรงข้ามไว้แล้วเพิ่มส่วนบทบรรณาธิการเข้าไป ย้ายหน้าของบรรณาธิการเดลินิวส์ก็ยังคงมีการโยกย้ายบ่อย จนรวมทั้งการปรับย้ายบทบรรณาธิการ เรียกว่าแทบจะไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ และความสำคัญของหน้าบทบรรณาธิการ อย่างเช่น ช่วงปีปัจจุบัน บทบรรณาธิการได้ถูกนำไปไว้ในหน้าเดียวกับส่วนของข่าวต่อจากหน้าหนึ่งและข่าวประกาศณาปนกิจศพ ซึ่งเป็นเพียงคอลัมน์เล็กที่แทรกอยู่ในหน้านั้น ทำให้ภาพความสำคัญความน่าเชื่อถือซึ่งเป็นบุคลิกของบทบรรณาธิการที่ควรมีได้หายไปจากบทบรรณาธิการ

ส่วนโยกย้ายหน้าบรรณาธิการบ่อยๆและการวางตำแหน่งของบทบรรณาธิการไม่ค่อยเหมาะสมและน่าสนใจนั้น ทำให้บุคลิกความน่าเชื่อถือของบทบรรณาธิการของเดลินิวส์ลดลง ในเรื่องนี้นายกำแหง ภริตานนท์²⁶ รองหัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และเป็นผู้เขียนบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ได้กล่าวว่า ในส่วนของบทบรรณาธิการนั้น เดลินิวส์ไม่เห็นถึงความสำคัญมากนัก เนื่องจากที่ผ่านมาเคยมีสำรวจในส่วนของคอลัมน์ต่างๆในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์พบว่าผู้อ่านเดลินิวส์ส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการอ่านบทบรรณาธิการ ส่วนใหญ่จะสนใจอ่านข่าวเรื่องของคนทะเลาะวิวาทกันมากกว่าจะอ่านส่วนของบทบรรณาธิการ ดังนั้นเมื่อไม่ได้เป็นคอลัมน์ที่นิยม จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญมากนัก ซึ่งการโยกย้ายแต่ละทีก็ไม่มีนโยบายอะไรที่แน่นอนขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละช่วง แต่สำหรับตัวผู้เขียนเองนั้น ยังคงให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับบทบรรณาธิการเพราะถือว่าเป็นตัวแทนความคิดเห็นและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ ที่ใช้ต้องค้นคว้าหาข้อมูลในประเด็นที่จะหยิบยกขึ้นมาเขียนในแต่ละวัน

สำหรับความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของเดลินิวส์ ช่วงแรกจะมีหน้าบรรณาธิการเป็นประจำวัน ต่อมาบ้างเป็นบางวัน แต่ในปัจจุบันหน้าบรรณาธิการกลับมามีเป็นประจำวันอีกครั้ง

การจัดหน้า

การจัดหน้าของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ในช่วงกำเนิดหนังสือพิมพ์ (2507)มีโครงสร้างองค์ประกอบดังนี้

ในกำเนิดหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จะอยู่ในหน้าสุดท้ายของเล่ม และมีการจัดแบ่งหน้าออกเป็น 6 คอลัมน์ มีองค์ประกอบดังนี้

²⁶ กำแหง ภริตานนท์,รองหัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลินิวส์,สัมภาษณ์,18 มีนาคม 2542

บทบรรณาธิการ (Editorial)

บทบรรณาธิการ อยู่ในตำแหน่งซ้ายในแนวคอลัมน์ที่หนึ่ง เป็นคอลัมน์ยาวลงมาเกือบสุดหน้า และมีเส้นประเป็นตัวแบ่งแยกบทบรรณาธิการออกจากส่วนอื่นๆคือข่าวต่อจากหน้าหนึ่ง ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่ของหน้า ประมาณ 1/3 โดยมีโครงสร้างและองค์ประกอบของคอลัมน์บทบรรณาธิการ ดังนี้

ชื่อหนังสือพิมพ์ “เดลินิวส์” เป็นตัวอักษรสีขาวขนาดใหญ่เด่นที่สุดในหน้า พร้อมคำขวัญ “หนังสือพิมพ์เช้าแนวหน้ายุคใหม่” เป็นตัวอักษรปกติอยู่เหนือ คำว่า “เดลินิวส์” อยู่บนพื้นรองสีดำ และชื่อหนังสือพิมพ์จะอยู่ในตำแหน่งบนสุดของคอลัมน์ ลงมาด้านล่างจะเป็นส่วนของข้อมูลประจำวัน คือ วัน เดือน ปี ของฉบับที่พิมพ์ เป็นตัวอักษรขนาดปกติ โดยมีเส้นประสองเส้นแบ่งแยกออกชัดเจน จากนั้นส่วนของชื่อเรื่องของบทบรรณาธิการ ใช้อักษรตัวหนาขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรปกติเล็กน้อย การเขียนชื่อเรื่องไม่กำหนดจำนวนบรรทัดที่แน่นอน บางวันมีเพียงหนึ่งบรรทัดหรือสองบรรทัดก็มี ลงมาชื่อเรื่องจะเป็นส่วนของชื่อผู้เขียน อาทิ ร.พันทก ,146, ป.ตุลมาศ เป็นต้น แล้วจึงมาเป็นเนื้อหาของบทบรรณาธิการ จะเป็นตัวอักษรขาวปกติ พิมพ์ในลักษณะของคอลัมน์แนวตั้งยาวจากบนลงล่างของหน้า

ส่วนของผู้จัดทำ (Masthead) จะอยู่ด้านล่างสุดของหน้า มีลักษณะเป็นแบบแนวนอนจากซ้ายไปขวา ไม่มีเส้นแบ่งแต่จะเป็นการใช้ช่องว่างเพื่อแยกส่วนนี้ออกจากส่วนอื่นชัดเจน ในส่วนของผู้จัดทำจะประกอบไปด้วย กลุ่มบุคคลคณะทำงานกองบรรณาธิการ ดังนี้

“นายประพันธ์ เหวระกุล บรรณาธิการผู้พิมพ์และผู้โฆษณา,
นายสนธิ เอกชัยหัวหน้ากองบรรณาธิการ นายเชลง ภัทลิตระพันธ์,
นายสุเทพ เหมือนประสิทธิเวช บรรณาธิการในประเทศ นายไกวล์ ชูจิตต์
บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม.ม.ล.เฉลิมจิตร คเนจร บรรณาธิการฝ่ายศิลป์,
นายสุมิตร สิทธิประเสริฐ บรรณาธิการภาพ.

พิมพ์ที่บริษัทประชุมช่างจำกัด,สำนักงานบริษัทสี่พระยาการพิมพ์
จำกัด ถ.สี่พระยา พระนคร,โทร 30093 ฝ่ายโฆษณา โทร 32012”

ต่อมาวันอังคาร ที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2507 หนังสือพิมพ์เดลินิวส์มีการปรับเปลี่ยนรูปโฉมหนังสือพิมพ์ รวมทั้งหน้าบรรณาธิการ และได้กล่าวถึงเหตุผลและนโยบายในการปรับเปลี่ยนในครั้งนี้ไว้ในบทบรรณาธิการในวันเดียวกันนี้ มีชื่อเรื่องว่า “ทิศทางของเรา”

“เดลินิวส์” ฉบับที่ท่านกำลังถืออยู่ในมือนี้ ได้มีรูปโฉมใหม่พรรณ
ผิดแผกแตกต่างไปจากเดิมบ้างในบางประการ เราได้สืบเอาหน้าวิทยาศาสตร์
และความก้าวหน้าทางวิทยาการของโลกเข้าไปอยู่ในหน้า 6 สืบเอาหน้าสังคม

ชมรมชีวิตไปไว้ที่หน้า 5 ส่วนข่าวทั่วราชอาณาจักร ซึ่งเดิมมีเนื้อที่อยู่น้อย มีเวลาคอยข่าวได้จำกัด ได้ขยับขยายตัวออกมาอยู่ที่หน้า 4 อันมีเนื้อที่กว้างขวางขึ้นและมีเวลาคอยข่าวได้จนถึงใกล้เวลาปิดข่าวในตอนกลางคืน พร้อมกันเราก็มียุทธวิธีจัดไว้ให้โดยเฉพาะ สำหรับบทนำและข้อคิดเห็นอันเป็นทิศทางที่เที่ยงตรงของเรามีอยู่ประจำเนื้อที่นี้ (คอลัมน์ซ้ายสุดของหน้า 3)

เราถือว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกย่อมมีการเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเป็นการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวไปสู่สิ่งที่ดีกว่าอันเป็นภาระกิจของหนังสือพิมพ์นั้น เป็นภาระกิจที่อยู่หนึ่งกับที่ไม่ได้ จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องสำรวจตนเองและปรับปรุงตนเองให้ว่องไวต่อเหตุการณ์ของโลกและบ้านเมืองอยู่ตลอดเวลา การหยุดยืนอยู่กับที่สำหรับโลกสมัยนี้ ก็คือการถอยมาข้างหลัง ดังนั้นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโฉมใหม่ของเรากครั้งนี้ ซึ่งมีความหายโดยนัยข้างต้น ซึ่งก็หมายความว่า บรรดาท่านผู้อ่าน ซึ่งเป็นเส้นโลหิตของเราจะได้รับสารัตถะประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ของเรามากขึ้น ทนต่อเหตุการณ์ยิ่งขึ้นและฉับพลันทันทียิ่งขึ้น

"เดลินิวส์" โดยกองบรรณาธิการชุดนี้ มีกำเนิดเกิดขึ้นมาในโลกของหนังสือพิมพ์ไทยเพียง 8 เดือนกับสี่วัน แม้จะเป็นระยะเวลาอันสั้น แต่ถ้าจะนับเอาปริมาณการจำหน่ายเป็นมาตรวัดความนิยม เราก็ได้รับการต้อนรับจากบรรดาผู้อ่านอย่างกว้างขวางเกินความคาดหมายเหตุที่ได้รับการต้อนรับจากบรรดาท่านผู้อ่านอย่างอบอุ่นทำให้เราต้องปรับปรุงตัวเองให้เป็นที่พอใจของท่านยิ่งขึ้น ภาระหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เป็นภาระหน้าที่อันเกี่ยวพันกับประชาชนอย่างใกล้ชิด หนังสือพิมพ์ คือตัวแทนของประชาชน หนังสือพิมพ์คือปากเสียงของประชาชน และหนังสือพิมพ์คือผู้รักษามลประโยชน์ของชาติเหนือกว่าสิ่งอื่นใด ไม่ใช่เป็น "ใบปลิว" หรือกระบอกเสียง" ถ้อยแทนคนโกงผู้ชอบทำลายชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนกับอามิสสินจ้างรางวัลส่วนตัว เราได้บำเพ็ญกรณียกิจอันนั้นมาแล้ว และจะได้บำเพ็ญต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ตามหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่ดี แม้ว่าการบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อประชาชนและยึดมั่นในการรักษามลประโยชน์ของประเทศชาติจะต้องเอาชีวิตเป็นเดิมพันก็ตาม

"เดลินิวส์" ได้ชื่อว่าเป็นผู้บุกเบิก ริเริ่มระบบการพิมพ์หนังสือพิมพ์รายวันสี่สีฉบับแรกในเมืองไทย ในระยะต่อไปเราก็ยังจะเริ่ม "ปรากฏการณ์ใหม่" ใน

โลกของหนังสือพิมพ์เมืองไทยมาเสนอท่านอีกเป็นลำดับ โดยกองบรรณาธิการ
ชุดนี้ เรามีคิดว่า "เราไม่เดินตามหลังใคร หรือเมื่อใครมาเดินตามหลังเราก็ไม่
เหมือนเรา"

นอกจากนี้ภายในหน้ายังนำเอาสีสันมาใช้กับส่วนแทรกในหน้า ด้วยการนำเอาสีบานเย็น ซึ่งเป็นสี
หลักของหนังสือพิมพ์ มาเป็นพื้นรองชื่อคอลัมน์ข่าว ได้แก่ "เข็มทิศไทย" และ "เข็มทิศโลก" ทำให้หน้ามี
ความโดดเด่นสะดุดตามากขึ้นในช่วงปลายปี 2507

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ จะอยู่ในตำแหน่งซ้ายของหน้าในแนวคอลัมน์ที่หนึ่ง มีลักษณะเป็นคอลัมน์ยาวใน
แนวตั้ง และมีรูปแบบของหน้าบรรณาธิการ ไม่ต่างจากเดิม มีชื่อหนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" พิมพ์ด้วยตัวอักษร
ขนาดใหญ่ พร้อมกับคำขวัญ "หนังสือพิมพ์เช้าแนวหน้าแห่งยุค" บนพื้นรองสีดำ และด้านล่างจะเป็น วัน
เดือน ปี ที่พิมพ์ขนาดตัวอักษรปกติโดยมีเส้นประสองเส้นบนล่างเป็นกรอบแบ่งออกจากส่วนอื่นๆ จากนั้น
จึงเป็นส่วนของชื่อเรื่องของบทบรรณาธิการ เป็นอักษรตัวหนาที่มีขนาดใหญ่กว่าปกติ ถัดลงมาเป็นชื่อผู้เขียน
ด้วย จากนั้นจึงเป็นส่วนของเนื้อหาของบทบรรณาธิการ มีเนื้อที่ปริมาณ 1/3 ของหน้า

ข่าวและโฆษณา

ช่วงนี้เนื้อที่ของข่าวมีปริมาณเนื้อที่ประมาณ $\frac{3}{4}$ ของหน้า ในส่วนของข่าวจะแบ่งออกเป็นสองส่วน
ดังนี้ คือ

- "เข็มทิศไทย" เป็นข่าวและภาพข่าวในประเทศ
- "เข็มทิศโลก" เป็นข่าวต่างประเทศ

ซึ่งชื่อคอลัมน์จะมีสีสันสะดุดตาเนื่องจากมีพื้นรองชื่อเป็นสีบานเย็น ในส่วนของชื่อคอลัมน์
จะมีภาพประกอบด้วย คือจะมีภาพวาดพระที่นั่งอนันตสมาคม คู่กับ "เข็มทิศไทย" ส่วน "เข็มทิศโลก" จะเป็น
ภาพวาดรูปโลก ชื่อคอลัมน์จะถูกล้อมด้วยเส้นสีดำ และคอลัมน์ทั้งสองจะถูกล้อมกรอบด้วยเส้นสีดำ เพื่อ
แยกคอลัมน์กันอย่างชัดเจน

ส่วนของผู้จัดทำ (MASTHEAD) ยังคงอยู่ในหน้าสุดท้ายของเล่มเช่นเดิม

หน้าตรงข้ามหน้าบรรณาธิการ (Opposite Editorial) คือ หน้า 2 เป็นหน้าของข่าวต่อจากหน้าหนึ่ง

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ปี 2507

ชื่อหนังสือพิมพ์	<p style="text-align: center;">ข่าวต่อจากหน้า ๑</p>
บทบก.	
ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	

ภาพที่ 29

ปี 2510-2519

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ก็ยังคงรูปแบบโครงสร้างไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก กล่าวคือมีเพียงการลดจำนวนเนื้อที่ของคอลัมน์ "เข็มทิศไทย" และ "เข็มทิศโลก" และเพิ่มคอลัมน์ประจำชื่อว่า "เหนือใต้ออกตก" โดย "หลวง กลางกรุง" มีรูปแบบเป็นบทความแสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆไป นอกจากนี้สีสันที่เคยใช้เป็นพื้นรองชื่อคอลัมน์ต่างๆหายไป กลายเป็นสีขาว-ดำทั้งหมด

ซึ่งหน้าบรรณาธิการของเดลินิวส์ในช่วงนี้ และมีการจัดหน้าโดยแบ่งออกเป็น 4 คอลัมน์ มีโครงสร้างของหน้าได้แก่

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการอยู่ในตำแหน่งคอลัมน์ซ้ายของหน้าบรรณาธิการมีลักษณะเป็นคอลัมน์ในแนวตั้ง และมีโครงสร้างของคอลัมน์เหมือนเดิมคือ มีชื่อชื่อหนังสือพิมพ์ "เดลินิวส์" เป็นตัวอักษรสีขาวขนาดใหญ่ บนพื้นรองสีดำเป็นกรอบ และมีคำขวัญก็จะสั้นลง "แนวหน้ายุค" อยู่ด้านบนของชื่อหนังสือพิมพ์ และเพิ่มคำภาษาอังกฤษว่า "DAILY NEWS" เป็นตัวอักษรขนาดเล็กอยู่ในกรอบสีขาว อยู่ใต้ชื่อหนังสือพิมพ์ มีประมาณเนื้อที่ประมาณ 1/4 ของหน้า

บทความ

บทความประจำชื่อ "เหนือใต้ออกตก" โดย "หลวง กลางกรุง" เป็นบทความแสดงทัศนะต่อเรื่องต่างๆที่กำลังเป็นที่สนใจ โดยมีเส้นหนาหลายจุดกั้นระหว่างข่าวและบทความ และตัวบทความก็มีเส้นเดี่ยวสีดำล้อมกรอบอีกครั้งหนึ่ง บทความนี้จะอยู่ในตำแหน่งของต่ำกว่ารอยพับครึ่งของหน้า ในแนวคอลัมน์ที่

2-4

ส่วนแทรก

ส่วนแทรกในหน้าบรรณาธิการในช่วงนี้ มีเป็นลักษณะเป็นข่าวสั้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีชื่อคอลัมน์ว่า "เข็มทิศไทย" และ "เข็มทิศโลก"

นอกจากนี้ในฉบับวันอาทิตย์ของหน้าหน้าบรรณาธิการก็จะมีอีกรูปแบบหนึ่ง คือ

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการจะถูกย้ายมาอยู่ในตำแหน่งขวาของหน้าในคอลัมน์ที่ 4 มีลักษณะคอลัมน์ในแนวตั้ง และมีรายละเอียดของโครงสร้างเหมือนเดิม

- ชื่อหนังสือพิมพ์
- วัน/เดือน/ปี ฉบับของหนังสือพิมพ์
- ชื่อเรื่องบทบรรณาธิการ
- ชื่อผู้เขียน

- เนื้อหา

บทวิเคราะห์

บทวิเคราะห์ จะเป็นบทวิเคราะห์เหตุการณ์เด่นในรอบสัปดาห์ แบ่งออกเป็นสองส่วน คือส่วนที่อยู่เหนือรอยพับครึ่งในคอลัมน์ที่ 1-3 คือบทวิเคราะห์เหตุการณ์เด่นในประเทศ ส่วนด้านล่างของรอยพับครึ่งก็จะเป็นบทวิเคราะห์เหตุการณ์เด่นรอบโลก ในแนวคอลัมน์1-3 ด้วย เช่นกัน

และการแบ่งแยกคอลัมน์แต่ละคอลัมน์ออกจากกันอย่างชัดเจน ด้วยการใช้เส้นหลากหลายแบบ เป็นกั้นระหว่างคอลัมน์แต่ละคอลัมน์ และล้อมกรอบ

หน้าตรงข้ามกับหน้าบรรณาธิการ (Opposite Editorial) ก็ยังคงเป็นหน้าต่างประเทศ

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ปี 2514

ชื่อหนังสือพิมพ์		
บทปก.	ข่าว ในประเทศ	ข่าว ต่างประเทศ
	บทความประจำ	

ภาพที่ 30

ปี 2520-2529

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ยังคงอยู่ในหน้าสาม และได้ปรับปรุงโครงสร้างรูปแบบองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ให้มีองค์ประกอบหลากหลายมากขึ้น และมีการจัดหน้าเป็นแบบ 4 คอลัมน์

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการในช่วงนี้จะมีปริมาณเนื้อที่ลดลง แต่ยังคงอยู่ในตำแหน่งซ้ายของหน้า ในแนวคอลัมน์ที่หนึ่ง มีลักษณะเป็นคอลัมน์ในแนวตั้งมีความยาวเพียงรอยพับครึ่งเท่านั้น และมีสามเส้นคู่ล้อมเป็นกรอบเอาไว้ มีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 1/8

การ์ตูนล้อเลียน

การ์ตูนล้อเลียน โดย "แอ๊ด เดลินิวส์" ซึ่งปัจจุบันได้ย้ายไปวาดให้หนังสือพิมพ์มติชน และใช้ชื่อว่า "แอ๊ด มติชน" ซึ่งการ์ตูนจะอยู่ในตำแหน่งด้านบนของหน้าในคอลัมน์ที่ 2-4 มีเนื้อที่ประมาณ 1/8 ของหน้า โดยจะมีเส้นหนาที่บล้อมกรอบไว้

บทความประจำ

บทความชื่อว่า "ที่นี่สีบานเย็น" เป็นการวิพากษ์วิจารณ์เหตุบ้านการเมือง โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง มีเส้นลวดลายล้อมเป็นกรอบ และมีเนื้อที่ประมาณ 1/8 ของหน้า

ปกิณกะและขำขัน

ปกิณกะและขำขัน ได้แก่ คอลัมน์ "เฮฮาประชาธิปไตย" โดย "นายจักรยาน" เป็นข้อเขียนเรื่องสนุกๆ เบาๆ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมของบุคคลทางการเมือง "สังคมหน้า 3" เป็นข้อมูลความเคลื่อนไหวของบุคคลในแวดวงการเมืองและข้าราชการ ทั้งสองคอลัมน์มีลวดลายของเส้นล้อมกรอบเอาอย่างชัดเจน และมีปริมาณเนื้อที่รวมประมาณ 1/4 ของหน้า

สำหรับเนื้อที่ส่วนที่เหลือ เป็นส่วนของส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวและ ประกาศอัตราแลกเปลี่ยน "เงินๆ ทองๆ"

รูปแบบโครงสร้างนี้จะถูกนำเสนอเป็นประจำทุกวัน ยกเว้นวันอาทิตย์ที่จะคงเหลือเพียงคอลัมน์ปกิณกะ "เดลินิวส์ สแควร์" "สังคมหน้า 3" และการ์ตูน

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ปี 2524

วีนสก.		
บทปก	การ์ตูน	
	บทความ ประจำ	คอลัมน์ปกิณกะ สังคมและ ขำขัน
	ข่าวต่อ	

ภาพที่ 31

ปี 2530 - 2539

สำหรับโครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการ มีการเปลี่ยนแปลง ภายในหน้าแบ่งออกเป็น 6 คอลัมน์ ได้แก่

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการจะถูกเส้นหนาที่บล็อมเป็นกรอบไว้อยู่ในตำแหน่งคอลัมน์ที่หนึ่ง แต่ต่ำลงมาประคั้งหนึ่งของรอยพับครึ่งบน มีลักษณะเป็นคอลัมน์ยาวลงมาในแนวตั้ง และยังคงมีโครงสร้างของบทบรรณาธิการเหมือนเดิม มีเนื้อที่ประมาณ 1/12

การ์ตูน

การ์ตูนมีลักษณะเป็นการ์ตูนลายเส้นช่องเดียวพร้อมคำบรรยาย โดย “แอ๊ด” ยังคงเป็นการ์ตูนล้อเลียน เสียดสี บุคคลหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ เช่น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น สำหรับปริมาณเนื้อที่ของการ์ตูนในยุคนี้มีปริมาณเนื้อที่ลดลง และย้ายตำแหน่งลงมาอยู่ในตำแหน่งคอลัมน์ที่ 2-4 โดยด้านล่างติดกับรอยพับครึ่งบน อยู่ในบริเวณกลางหน้ามีเนื้อที่ประมาณ 1/12

บทความประจำ

บทความแสดงทัศนะมีลักษณะเป็นคอลัมน์ประจำ และเป็นส่วนที่มีปริมาณเนื้อที่มากที่สุดของหน้า ซึ่งมีอยู่ 2 คอลัมน์ คือ

“คนคัดท้าย” โดย วรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา จะสลับวันเว้นวันกับ “ที่นี่สี่บานเย็น” โดย ส.ศิขร ซึ่งตำแหน่งด้านซ้ายบนในแนวคอลัมน์ที่ 1-4 คอลัมน์ ด้านล่างติดกับส่วนของบทบรรณาธิการ และการ์ตูนจะอยู่ในตำแหน่งบนสุดเหนือรอยพับครึ่งเป็นคอลัมน์ซ้าย มีคอลัมน์เป็นลักษณะแนวนอน มีปริมาณเนื้อที่ 1/6

“ไก่อ่อน” โดย “ไก่อ่อน”สลับวันเว้น กับ “ปรศนี สัญจร” โดย “ปรศนี สัญจร” อยู่ในตำแหน่งขวาเหนือรอยพับครึ่ง ในแนวคอลัมน์ที่ 5-6 มีลักษณะเป็นคอลัมน์ในแนวตั้ง และมีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 1/6

และรายงานพิเศษมีเฉพาะในวันเสาร์ เป็นบทวิเคราะห์ประเด็นเหตุการณ์เด่นทางการเมืองในรอบสัปดาห์ โดยทีมข่าวการเมืองของเดลินิวส์ มีตำแหน่งอยู่บริเวณกลางหน้าในแนวคอลัมน์ที่ 2-6 มีลักษณะเป็นคอลัมน์ในแนวนอน และมีเนื้อที่ประมาณ 2/6

บทความจากบุคคลภายนอก

บทความจากบุคคลภายนอก จะมีเฉพาะวันเสาร์เท่านั้น ซึ่งเป็นบทความเกี่ยวกับสุขภาพ ชื่อ “ชีวิตและสุขภาพ” โดย “น.พ.สุรวงศ์ อัมพันวงษ์” มีตำแหน่งอยู่ด้านล่างของรอยพับครึ่งในแนวคอลัมน์ที่ 2-6 ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 2/6

คอลัมน์จดหมายจากผู้อ่าน

ชื่อว่า “ภัยประจำวัน” มีลักษณะคอลัมน์ร้องทุกข์ และตอบปัญหา โดย “ชัยอารีย์” มีตำแหน่งอยู่ในมุมล่างซ้ายของหน้า มีลักษณะเป็นคอลัมน์แนวยาว และมีเนื้อที่ประมาณ 2/6 ของหน้า

คอลัมน์ปกิณกะและข่าวสั้น

สำหรับมีชื่อว่า “สังคมวันนี้” เป็นคอลัมน์เกี่ยวกับกิจกรรมและความเคลื่อนไหวของบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม เช่น นักการเมือง ข้าราชการ อยู่ในตำแหน่งต่ำกว่ารอยพับครึ่ง ในคอลัมน์ที่ 2-3 ซ และมีปริมาณเนื้อที่ประมาณ 1/6

ส่วนฉบับวันอาทิตย์ จะไม่มีบทบรรณาธิการ และเนื้อที่ส่วนใหญ่จะเน้นความบันเทิงมากกว่าบทความหน้าที่ด้านอื่นๆ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

คอลัมน์ปกิณกะ

คอลัมน์ปกิณกะสังคม ชื่อ “เดลินิวส์สแควร์” โดย “นันทน์ธนา” เป็นข้อมูลความเคลื่อนไหวของบุคคลในสังคมการเมืองและข้าราชการ

การ์ตูนเสียดสี

การ์ตูนเสียดสี มีลักษณะเป็นการ์ตูนสามช่อง โดย “แอ๊ด” ซึ่งมีโฆษณาแฝงอยู่ในการ์ตูนพื้นที่ของการ์ตูนด้วย

โคลงกลอนสักวา

โคลงกลอน ชื่อ “คันยาว” โดย “เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์” เป็นโคลงกลอนที่สอดแทรกแง่คิดมุมมองต่างๆเกี่ยวกับสถานการณ์เหตุการณ์ปัจจุบัน

นี่คือคำขอร้องต่อผู้ใหญ่
 จากเด็กไทยทั้งหลายผู้ถูกหลาน
 ไม่อยากให้เห็นเปลวไฟระลึยลาญ
 ระเบิดน้ำสาธารณณ์ถล่มเมือง
 ไม่อยากดูโทรทัศน์ถ่ายทอดข่าว
 ทั้งหน้ากร้าวหนวดดำคำขู่เข็ญ
 คำกริบสองคำก็สู้อยู่เนืองเนือง
 มีแต่เรื่องร้ายข่มใส่กัน

ไม่มีคำดีดีที่พูดจา
 มีแต่ท่าทิมแทงทำแข่งขัน
 ต่างแข่งใหญ่แข่งแย่งแข่งดิ่งตัน
 ชีวิตเดิมพันเหมือนผักปลา

เครื่องบินร้อยลำนำมาผลาญ
 รถสังหารก็ลำนำมาพรวด
 เงินที่ล้านล้านท่วมกันมา
 ระเบิดบาปกระสุนบ้าเพื่อฆ่าคน...

...วันเด็กมีคำฝากจากเด็กไทย
 ขอผู้ใหญ่อย่างบ้าศึกดีศรี
 คำขวัญแต่ผู้ใหญ่ในวันนี้
 "จงสร้างโลกด้วยวิธีสันติธรรม"

บทความจากบุคคลภายนอก

บทความเกี่ยวข้องกับแวดวงศิลปะวรรณกรรม ชื่อว่า "ดอกไม้ริมทาง" โดย "ศุภลักษณ์"

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ปี 2534

คอลัมน์ปกิณกะ และข่าวสั้น	การ์ตูน
ชื่อนสพ.	บทวิเคราะห์ ประจำสัปดาห์
บทบก.	
บทความจากบุคคลภายนอก	

ภาพที่ 32

ปัจจุบัน (2540-2541)

ปัจจุบัน "เดลินิวส์" เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีรูปเล่มขนาดใหญ่ คือกว้าง 15 1/2 นิ้ว ยาว 21 ปัจจุบันหน้าบรรณาธิการได้เกิดการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายหน้าบรรณาธิการจากเดิมอยู่ในหน้าสอง ไปอยู่ในหน้าสาม มีชื่อหน้า "บทนำ-การเมือง" และมีหน้าตรงข้าม (Opposite Editorial) จากหน้าสาม ไปอยู่หน้าสอง เป็นหน้าข่าวต่อหน้าหนึ่ง ในปีปัจจุบันหน้าบรรณาธิการ มีสองโครงสร้างรูปแบบกล่าวคือ ปี 2540 และ ปี 2541 ก็มีอีกรูปแบบหนึ่งดังนี้

ปี 2540

หน้าบรรณาธิการอยู่ในหน้าสอง มีองค์ประกอบหลักของหน้าของหน้าบรรณาธิการ เพียงองค์ประกอบเดียว คือบทบรรณาธิการ เนื้อหาที่เหลือทั้งหมด เป็นส่วนของข่าวต่อได้แก่ ข่าวอาชญากรรม, ข่าวต่อ, ข่าวฉาปนกิจ ซึ่งบทบรรณาธิการจะอยู่ในตำแหน่งซ้ายของหน้าอยู่ในคอลัมน์ที่หนึ่ง มีลักษณะเป็นแนวยาวลงมาประมาณครึ่งหน้าเท่านั้น หรือประมาณ 1/12 ของหน้า

ส่วนหน้าตรงข้าม (Op-Ed) กลับมีองค์ประกอบคล้ายกับหน้าบรรณาธิการ ได้แก่ บทความ การ์ตูน ปกิณกะและข่าวสั้น

ปี 2541

โครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการ มีองค์ประกอบ คือ

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการจะอยู่ในตำแหน่งของบนซ้ายของหน้าในแนวคอลัมน์ที่หนึ่ง มีลักษณะเป็นคอลัมน์ในแนวยาว ยาวลงมาประมาณกลางหน้า และเป็นองค์ประกอบหลักของหน้าที่ถูกนำเสนอเป็นประจำทุกวัน

การ์ตูนล้อเลียน

การ์ตูนเสียดสีล้อเลียน จากช่องเดียวกลายเป็นการ์ตูนหลายช่อง แต่ยังคงเป็นการ์ตูนล้อเลียนเสียดสี ที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง อยู่ในตำแหน่งประมาณครึ่งของรอยพับครึ่งในด้านล่างเป็นคอลัมน์ในแนวนอนยาวจากซ้ายไปขวา และในส่วนของการ์ตูนจะมีโฆษณาเป็นประจำแทรกอยู่ด้วย

ปกิณกะและข่าวสั้น

ปกิณกะและข่าวสั้น ชื่อว่า "ขอเป็นข่าวหน่อย" และ "เจ้ากรมจักรยานบางเขน" จะสลับมาลงแพะในวันเสาร์เท่านั้น เป็นคอลัมน์ที่อยู่เหนือส่วนขอการ์ตูนเป็นคอลัมน์ในแนวนอน อยู่ประมาณรอยพับครึ่งลงมาด้านล่างประมาณ แนวคอลัมน์ที่ 1-3 เท่านั้น

บทความประจำ

บทความประจำชื่อ "ปลายนี้้นายกำแหง" เป็นข้อเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป ซึ่งเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองเป็นหลัก โดย"กำแหง ภริตานนท์" อยู่ในแนวคอลัมน์ที่ 4 มีลักษณะเป็นคอลัมน์ยาวจนถึงส่วนของการ์ตูน

นอกจากนี้ส่วนของหน้าบรรณาธิการพิเศษเฉพาะฉบับวันจันทร์ เหลือเพียง 3 องค์ประกอบเท่านั้น คือ บทบรรณาธิการ และการ์ตูน จะอยู่ในส่วนของตำแหน่งเดิม ส่วนที่พิเศษขึ้นมาในฉบับวันจันทร์ก็คือ บทความจากบุคคลภายนอก ชื่อ "เวทีทรรศน์" จะเป็นบทความขนาดใหญ่ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง นอกจากนี้ยังมีส่วนของประวัติผู้เขียนระบุไว้ในกรอบขนาดเล็กในมุมหนึ่งของส่วนของบทความด้วย

การแบ่งองค์ประกอบ

เดลีนิวส์นิยมใช้การแบ่งองค์ประกอบของโครงสร้าง ด้วยวิธีการใช้เส้นที่มีลวดลายต่างๆ เรียกว่าทุกองค์ประกอบของหน้าจะถูกล้อมกรอบด้วยเส้นต่างๆ มีตั้งเส้นบางเดียว เส้นคู่ สามเส้นคู่ เส้นลวดลายต่าง จนกระทั่งเส้นหนาทึบ และเส้นเทาหนา ซึ่งส่วนใหญ่เส้นดำหนาทึบจะนิยมใช้กับบทบรรณาธิการและการ์ตูน น่าจะเป็นเพราะการเน้นให้เกิดความเด่นชัดขึ้น เพราะเป็นข้อเขียนขนาดเล็ก

ส่วนการใช้สีสัน หน้าบรรณาธิการของเดลีนิวส์ จะไม่เน้นการใช้สีสัน มีเพียงการใช้พื้นรองในส่วนของชื่อองค์ประกอบต่างๆ เช่น "ปลายนี้้นายกำแหง" หรือหัวข่าว เท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสีดำ, สีเทาหรือพื้นลวดลายเท่านั้น

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

โดยภาพรวมของหน้าบรรณาธิการของเดลีนิวส์ ให้ความสำคัญมากขึ้นในส่วนของหน้าบรรณาธิการ โดยเฉพาะส่วนของบทบรรณาธิการที่มีการนำเสนอเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์เคลวินด์ ปี 2540-2541

ชื่อนลพ		
บท บท.	ข่าวและภาพข่าว -	บท ความ ประจำ
	คอลัมน์ปกิณกะและข่าวสั้น	
	การ์ตูนและโฆษณา	

ภาพที่ 33

2.เนื้อหา

ตารางที่ 26 ประเภทเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำแนกเป็นรายชั้น และ ร้อยละ

ประเภท เนื้อหา	ปีกำเนิด (2507 -2509)	ปี2510-2519	ปี2520-2529	ปี2530-2539	ปีปัจจุบัน (2540-2541)
การเมือง	1 (10%)	10 (41.67%)	20 (47.62%)	18 (29.03%)	38 (40.43%)
รัฐธรรมนูญ	-	-	1 (2.38%)	6 (9.68%)	1 (1.06%)
อาชญากรรม อุบัติเหตุ	1 (10%)	-	4 (9.52%)	4 (6.45%)	6 (6.38%)
การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	1 (10%)	-	1 (2.38%)	-	2 (2.12%)
เศรษฐกิจ	2 (20%)	7 (29.17%)	3 (7.14%)	2 (3.23%)	22 (23.04%)
แพทย์/ สาธารณสุข	-	3 (12.5%)	1 (2.38%)	3 (4.83%)	-
ต่างประเทศ	-	-	-	5 (8.06%)	2 (2.12%)
ภัยพิบัติ	-	-	-	1 (1.61%)	-
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี	-	-	-	5 (8.06%)	-
สิ่งแวดล้อม	1 (10%)	2 (8.33%)	-	-	-
สังคมล้อเลียน	-	-	12 (28.57%)	12 (19.35%)	19 (20.21%)
หนังสือพิมพ์	2 (20%)	-	-	-	-
อื่นๆ	2 (20%)	2 (8.33%)	-	6 (9.68%)	4 (4.26%)
รวม (ชั้น)	10 (100%)	24 (100%)	42 (100%)	62 (100%)	94 (100%)

ช่วงกำเนิดหนังสือพิมพ์เดลินิวส์จะเน้นประเภทของเนื้อหา คือ เศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์ และอื่นๆ รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 10 คือ การเมือง อาชญากรรมอุบัติเหตุ การศึกษาศาสนาศิลปวัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม

ปี2510-2519 โครงสร้างรูปแบบและองค์ประกอบไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก และเน้นเนื้อหา ด้านการเมืองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือเศรษฐกิจ ร้อยละ 29.17 และอันดับสามได้แก่ การแพทย์และสาธารณสุขคิดเป็นร้อยละ 12.5

ปี 2520-2529 เดลินิวส์ได้ปรับปรุงรูปแบบของหน้าบรรณาธิการด้วยการเพิ่มองค์ประกอบให้มี หลากหลายมากขึ้น หัวข้อเนื้อหาหลักยังเป็นเรื่องการเมือง เป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ47.62 รองลงมา คือ สังคมล้อเลียน คิดเป็นร้อยละ 28.57 อันดับสาม คืออาชญากรรมและอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 9.52

ปี2530-2539 เดลินิวส์ได้ปรับเปลี่ยนการวางหน้าอีกครั้ง ซึ่งครั้งนี้ได้ย้ายไปอยู่ในหน้าห้า แต่ ประเภทของเนื้อหาหลักยังคงเป็นการเมือง คิดเป็นร้อยละ 29.03 รองลงมาเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมล้อ เลียนคิดเป็นร้อยละ 19.35

ปีปัจจุบัน หน้าบรรณาธิการ ได้ย้ายมาอยู่ในหน้าสาม และมีชื่อเรียกว่าหน้า“บทนำ- การเมือง” หน้าบรรณาธิการของเดลินิวส์ยังคงให้ความสำคัญอันดับแรกกับเรื่องของการเมืองเป็นหลัก โดยคิดเป็น ร้อยละ 40.43 อันดับต่อมาได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 23.04และอันดับสามซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียง กัน คือ สังคมล้อเลียน คิดเป็นร้อยละ 20.21

สรุป

ประเภทเนื้อหาที่ปรากฏในหน้าบรรณาธิการของเดลินิวส์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะให้ความสำคัญกับ หัวข้อเนื้อหาเกี่ยวกับ การเมืองมาหลัก รองลงมาเป็นเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะ ในปีปัจจุบัน ซึ่งอาจเป็นเพราะกระแสวิกฤตเศรษฐกิจของไทย และทั่วโลกที่กำลังประสบปัญหาวิกฤต เศรษฐกิจกันทั่วหน้า น่าจะมีส่วนในการทำให้เนื้อหาของหน้าบรรณาธิการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย

3.การให้ความสำคัญ

ตารางที่ 27 การให้ความสำคัญ โดยศึกษาจากตำแหน่งหน้า และปริมาณเนื้อที่ขององค์ประกอบ ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

ช่วง (พ.ศ.)	ตำแหน่งหน้าปก.		ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ					
	คู่	คี่	น้อยกว่า ครึ่งหน้า	ครึ่งหน้า	มากกว่า ค่อนหน้า	เต็มหน้า	หน้าครึ่ง	สองหน้า
กำเนิด (2507-2509)	.	.	.					
2510-2519		.		.				
2520-2529		.		.				
2530-2539		.				.		
ปีปัจจุบัน (2540-2541)		.			.			

3.1 ตำแหน่งและปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ช่วงแรกจะอยู่ในหน้าคู่ คือหน้าสุดท้าย ต่อจากนั้นมีการปรับเปลี่ยนรูปเล่มของเดลินิวส์จึงหน้าย้ายมาอยู่ในหน้าคี่ คือหน้าสาม แล้วไปอยู่หน้าห้า จากนั้นในช่วงปีต่อมาไปอยู่หน้าหน้าสอง และท้ายสุดปัจจุบันได้ย้ายกลับมาอยู่ในหน้าสาม

สำหรับปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ส่วนใหญ่จะมีปริมาณเนื้อที่น้อยกว่าหนึ่งหน้า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันหน้าบรรณาธิการมีเพียงช่วงเดียวเท่านั้นที่มีปริมาณเนื้อที่เต็มหน้าด้วยองค์ประกอบของหน้า

สรุป

ได้ว่าการวางตำแหน่งหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์จะอยู่ในหน้าต้นๆของฉบับ คือหน้าสาม ซึ่งเป็นหน้าเด่นรองจากปก²⁷ จากการเลือกวางตำแหน่งหน้าบรรณาธิการในหน้าคี่ ทำให้หน้าตรงข้าม (Op.Ed) ของเดลินิวส์หน้าคู่ และเป็นหน้าของข่าวต่อ หรือข่าวต่างประเทศ

²⁷ จันทนา,การออกแบบและการจัดหน้าสิ่งพิมพ์,(นนทบุรี:สุโขทัยธรรมมาธิราช,2536) หน้า104-105

3.2 ความโดดเด่นของข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียง

สำหรับความโดดเด่นของข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียงในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ในอดีตในหน้าบรรณาธิการของเดลินิวส์จะมีเพียงบทบรรณาธิการ และข่าวเท่านั้น และบทบรรณาธิการของเดลินิวส์เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวที่มีชื่อผู้เขียนอยู่ในบทบรรณาธิการ ดังนั้นความโดดเด่นของคอลัมน์นิสต์จึงไปปรากฏอยู่ในบทบรรณาธิการ เช่น ร.พันทก ,146, ป.ตุลมาศ, วิศณุรักษ์, หลวงกลางกรุง เป็นต้น

ต่อมามีการขยายองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการมากขึ้น จึงมีความโดดเด่นของข้อเขียนมากขึ้นด้วย ได้แก่

“คนคัดท้าย” โดย “วรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา”

“ภัยประจำวัน” โดย “ชัยอารี”

“การ์ตูน” โดย “แอ๊ด เดลินิวส์”

“ไก่อ่อน” โดย “ไก่อ่อน”

“ที่นี้สี่บานเย็น” โดย “ศ.สิขร”

“คันทายาว” โดย “เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์”

สำหรับช่วงปัจจุบัน ปี 2540 หน้าบรรณาธิการจะอยู่ในหน้าสอง ซึ่งมีเฉพาะบทบรรณาธิการ และส่วนแทรก คือ ข่าวต่อหน้าหนึ่ง โดยมีหน้าตรงข้าม(Op.Ed) เป็นหน้าบทความ ซึ่งคอลัมน์ที่น่าสนใจดังนี้

“เวทีทรรศน์” เป็นบทความประจำวันจันทร์ และเป็นข้อเขียนจากบุคคลภายนอก อาทิ นายพีระพงศ์ ถนอมพงษ์พันธ์, พลเอกหาญ ลีลานนท์, รศ.ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ เป็นต้น

“ปลายนิ้วนายกำแหง” โดย “กำแหง ภริตานนท์”

“การ์ตูน: ลูกแม่ใส” โดย “กระเนอ”

“ขอเป็นข่าวหน่อย” โดย “นายจักรยาน”

จากนั้นในช่วงต้นปี 2541 ได้ย้ายบทบรรณาธิการมารวมกับหน้าหน้าบทความ ในหน้าสาม มีชื่อเรียกว่าหน้าบทนำ-การเมือง ประกอบไปด้วยคอลัมน์ ดังนี้

“บทบรรณาธิการ” ในปัจจุบันก็ไม่ปรากฏว่าชื่อผู้เขียน

“ปลายนิ้วนายกำแหง” โดย “กำแหง ภริตานนท์”

“การ์ตูน: ลูกแม่ใส” โดย “กระเนอ”

“ขอเป็นข่าวหน่อย” โดย “นายจักรยาน”

และเวทีทรรศน์ เฉพาะฉบับวันจันทร์

4. บทบาทหน้าที่ของหน้าบทบรรณาธิการ

โครงสร้างองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ จะเป็นตัวสะท้อนบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการได้เป็นอย่างดี และบทบาทหน้าที่ด้านใดจะโดดเด่นกว่ากัน

ตารางที่ 28 การแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำแนกตามองค์ประกอบ และปริมาณเนื้อที่ (ตารางนิ้ว) ของแต่ละองค์ประกอบ ช่วง 1 กรกฎาคม 2540 - 30 มิถุนายน 2541

บทบาทหน้าที่ของ	โครงสร้างรูปแบบ	ปริมาณเนื้อที่ (ตารางนิ้ว)	รวม (ตารางนิ้ว)	ร้อยละ
ช่องทางการสื่อสารระหว่าง ผู้อ่านหนังสือพิมพ์	ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	-	-	--
	คอลัมน์จดหมาย	-	-	
ช่องทางบอกนโยบายและ จุดยืน	บทบก.	1253.5	1253.5	8.96
เวทีแลกเปลี่ยนความคิด	บทความ/ทัศนะจา บุคคลภายนอก	642	642	4.60
	คอลัมน์จดหมาย	-		
	เสียงจากนสพ.	-		
ผู้นำทางความคิด และผู้เปิดประเด็น	บทความประจำ	2576	7959.5	52.06
	การ์ตูน	3450		
	บทบรรณาธิการ	1253.5		
ให้เนื้อหาเชิงเสียดสี ล้อเลียน	การ์ตูน	3450	4807	34.38
	ปกิณกะและข่าวขัน	1357		
รวม			13982	100

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ได้สะท้อนบทบาทหน้าที่ที่ผ่านโครงสร้างองค์ประกอบที่ปรากฏขึ้นในหน้าบรรณาธิการ ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ในช่วงปัจจุบันจะแสดงออกถึงบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็นมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่ง มีเนื้อที่รวมปริมาณ 7279.5 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 52.06 ซึ่งอยู่ในรูปของบทบรรณาธิการ บทความประจำ การ์ตูน อันดับสองเป็นบทบาทหน้าที่ของการให้เนื้อหาเชิงล้อเลียนเสียดสี มีปริมาณเนื้อที่รวมประมาณ 4807 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 34.38 ซึ่งปรากฏอยู่ในรูปของ การ์ตูน และคอลัมน์ปิกนิกะและขำขัน อันดับที่สามได้แก่ ช่องทางบอกนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ ในรูปของบทบรรณาธิการ ด้วยเนื้อที่ประมาณ 1253.5 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 8.96 และอีกบทบาทหน้าที่หนึ่งที่ปรากฏในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์อันดับสุดท้ายคือ การเป็นเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ด้วยปริมาณเนื้อที่ประมาณ 642 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 4.60 ซึ่งปรากฏอยู่ในรูปของบทความจากบุคคลภายนอก

บ้านเมือง

เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2515 วงการหนังสือพิมพ์ได้อ้าแขนต้อนรับหนังสือพิมพ์ “ข่าวสยามยุค บ้านเมืองรายวัน” เข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์รายวัน ด้วยฉบับแรกที่ออกจำหน่ายจำนวน 20,000 ฉบับ มีจำนวน 12 หน้าต่อฉบับ ในราคา 1 บาท ออกวางจำหน่ายครั้งแรกที่กรุงเทพฯ และสามารถทำยอดจำหน่าย 20,000ฉบับ ขายหมดภายในวันเดียว ด้วยการเตรียมงานที่ดีของคณะผู้จัดทำด้วยการจัดส่งจดหมายนับหมื่นฉบับ เพื่อบอกให้ประชาชนรู้ว่าจะมีหนังสือพิมพ์ออกมาใหม่ ชื่อหนังสือพิมพ์บ้านเมืองและมีคณะทำงานเป็นใครกันบ้าง²⁸

ต่อมาได้ตัดคำว่า “ข่าวสยามยุค” เหลือเพียงคำว่า “บ้านเมือง” ที่ใช้มาจนกระทั่งปัจจุบัน พร้อมกับสัญลักษณ์วงกลม เป็นรูปเหยี่ยวขาว

หนังสือพิมพ์บ้านเมือง เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่เน้นหนักการนำเสนอข่าวประเภทสังคม อาชญากรรม การเมือง เศรษฐกิจ ต่างประเทศ และกีฬา พร้อมกับการนโยบายในการทำงานด้วยความเป็นกลาง และฟังความทั้งสอง²⁹ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่อันสำคัญ บทบาทหนึ่งของหน้าบรรณาธิการ

1. โครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง

พัฒนาการรูปแบบของหน้าบรรณาธิการตั้งแต่ปี 2515 จนถึงปัจจุบันมีโครงสร้างรูปแบบและความถี่ในการนำเสนอ ดังตาราง

²⁸ มานะ แพร์พันธ์, บทสัมภาษณ์, สื่อมวลชนปริทัศน์, หน้า 44

²⁹ ถาวร สุวรรณ, หัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์บ้านเมือง, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2542

ตารางที่ 29 พัฒนาการโครงสร้างรูปแบบ และความถี่ ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ
ของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง

โครงสร้างรูปแบบ	ความถี่ในการนำเสนอ											
	ปีเริ่มต้น (2515-2519)			ปี 2520-2529			ปี 2530-2539			ปี ปัจจุบัน (2540-2541)		
	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี
	ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บาง วัน		ทุก วัน	บางวัน		ทุก วัน	บาง วัน	
ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ			-			-	.					-
บทบก.		
บทความประจำ		
บทความจากบุคคล ภายนอก			-		.			-				-
การ์ตูน			-	.			.					-
เสียงจากนสท.อื่น			-			-			-			-
คอลัมน์จดหมาย	.			.					-			-
ปกิณกะ และข่าวสั้น	.			.					-	.		
โคลงกลอน			-			-			-			-
ส่วนแทรก (ข่าว, โฆษณา)			-			-			-	.		

ปีเริ่มต้น (2515)

ปีเริ่มต้นหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองจะอยู่ในหน้าสาม ซึ่งมีโครงสร้างรูปแบบ
และองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ดังนี้

- บทบรรณาธิการ
- บทความประจำ
- จดหมายถึงบรรณาธิการ
- ปกิณกะและข่าวสั้น

การจัดหน้าและโครงสร้างหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง

บทบรรณาธิการ

สำหรับบทบรรณาธิการ ของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง จะถูกนำเสนอเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่วัน

จันทร์ถึงวันอาทิตย์ โดยวางอยู่ในตำแหน่งซ้ายสุดของหน้า เหนือรอยพับครึ่ง มีลักษณะเป็นคอลัมน์ในแนวตั้งยาวลงมาประมาณครึ่งหน้า ซึ่งใช้เส้นหนามีลวดลายเป็นตัวแบ่งบทบรรณาธิการ ออกจากส่วนอื่นๆ ในส่วนของบทบรรณาธิการของหนังสือบ้านเมือง มีส่วนประกอบดังนี้

เริ่มด้วยชื่อหนังสือพิมพ์ “ข่าวสยามยุค..บ้านเมือง” โดยมีคำว่า “ข่าวสยามยุค” เป็นตัวอักษรขนาดเล็กอยู่เหนือคำว่า “บ้านเมือง” เป็นตัวอักษรขนาดใหญ่ และใช้เส้นบางล้อมเป็นกรอบ อยู่ด้านบนสุดลงมาลงมาเป็นส่วนข้อมูลประจำวัน วัน เดือน ปี ประจำฉบับ ซึ่งมีตัวกันแบ่งส่วนข้อมูลประจำวันออกจากชื่อหนังสือพิมพ์ในด้านบน และด้านล่างในส่วนของบทบรรณาธิการ ในหลายลักษณะ เช่น เส้นหนาที่บิดรูปดาว เส้นลายจุด เป็นต้น

จากส่วนข้อมูลประจำวันลงมาเป็นส่วนของบทบรรณาธิการ เริ่มจากชื่อเรื่อง ด้วยอักษรตัวใหญ่ ซึ่งแตกต่างอย่างชัดเจนจากตัวอักษรในส่วนของเนื้อหาของบทบรรณาธิการ

บทความประจำ

บทความประจำ เป็นข้อเขียนแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ เกี่ยวกับเรื่องทั่วไป ซึ่งเป็นข้อเขียนของ 3 นามปากกา ได้แก่

“ตาทมอหลอ” เขียนประจำวันจันทร์ถึงวันศุกร์

“ทับกฤษ” เขียนประจำวันเสาร์

“ดำเนินสะดวก” เขียนประจำวันอาทิตย์

ซึ่งอยู่ในตำแหน่งด้านบนเหนือรอยพับครึ่ง ด้านซ้ายติดกับบทบรรณาธิการ แล้วไปจนสุดด้านขวามีความยาวประมาณรอยพับครึ่ง กว้างเนื้อที่ 3 คอลัมน์ของเนื้อที่ของส่วนต่ำกว่ารอยพับครึ่ง

คอลัมน์จดหมาย

ในช่วงแรกคอลัมน์จดหมายถึงบรรณาธิการ มีชื่อว่า “คุยกับบรรณาธิการ” นับเป็นคอลัมน์สำคัญคอลัมน์หนึ่งของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองเลยทีเดียว ซึ่งคุณมานะ แพร่พันธ์ บรรณาธิการในขณะได้เขียนถึงความสำคัญของคอลัมน์นี้ เมื่อฉบับ วันที่ 12 กรกฎาคม 2515 ว่า

“แต่ละคนแต่ละทัศนะ
ทั้งหลายนี้เป็นเสมือน
พลังที่จะผลักดันให้
เรามักเขม่นต่อไปอีก
มีท่านเป็นหลังให้เราพิง”

หลังจากนั้นไม่นาน ได้เปลี่ยนจาก “คุยกับบรรณาธิการ” มาเป็นชื่อ “คุยกับสีน้ำ” ซึ่งมีวิธีการนำเสนอเหมือนคือถาม-ตอบ ซึ่งคอลัมน์จดหมายนี้จะอยู่ในตำแหน่งต่ำกว่ารอยพับครึ่ง ด้านบนติดกับส่วนของบทบรรณาธิการและบทความ ด้านซ้ายติดกับส่วนของคอลัมน์ปกิณกะ “หลังข่าว”

คอลัมน์ปกิณกะและข่าวสั้น

ส่วนนี้มีลักษณะคอลัมน์ปกิณกะ ที่หยิบเอาเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยข่าว หรือเรื่องเบาๆ ขึ้นมาเขียน มีชื่อว่า “หลังข่าว” โดย “พญาไม้”, “ธันนัท”, “น.หนู”, “เด็ด” สลับหมุนเวียนกันมาเขียน ซึ่งมีตำแหน่งของคอลัมน์อยู่ต่ำกว่ารอยพับครึ่งด้านขวาสุด

การแบ่งองค์ประกอบหน้าบรรณาธิการ

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง นิยมใช้เส้นลวดลายต่างๆ ภายในหน้า หลากหลาย เช่น เส้นลายจุด เส้นสามชั้นกัน เป็นกรอบล้อมรอบองค์ประกอบต่างๆ ดังตัวอย่าง

การนำเสนอหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองในช่วงนี้ มีเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะในส่วนของบทบรรณาธิการ บทความประจำ คอลัมน์จดหมายถึงบรรณาธิการ และปกิณกะข่าวสั้น

โครงการนิเวศวิทยาเมือง หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ปี 2515

<p>บทปก.</p>	<p>คอลัมน์จดหมาย</p>
<p>บทความประจำ</p>	<p>คอลัมน์ ปกิณกะ และข่าว สั้น</p>

ภาพที่ 34

ต่อมาในช่วงประมาณช่วงปี 2524 โครงสร้างหน้าบรรณาธิการได้ถูกปรับปรุงเปลี่ยนแปลง โดยเพิ่มองค์ประกอบเพิ่มขึ้นจากเดิม คือ

- บทความจากบุคคลภายนอก
- การ์ตูน

และมีการขยายปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการออกเป็นสองหน้าเต็ม ซึ่งมีรูปแบบแบบที่แปลกตา เมื่อปรับปรุงเปลี่ยนหน้าบรรณาธิการโดยมีเนื้อที่เพิ่มขึ้นเป็นสองหน้า คือหน้าสี่ และหน้าห้า และอาศัยการออกแบบการจัดหน้าให้รู้สึกว่กระดาศ สองหน้า คือหน้าเดียว โดยให้ข้อเขียนของคอลัมน์มีความยาวเกินพื้นที่ของอีกหน้า กล่าวคือการวางข้อเขียนให้มีความยาวจากหน้าหนึ่งไปยังอีกหน้าหนึ่งในระดับเดียวกัน ดังรูปที่

สำหรับตำแหน่งของโครงสร้างองค์ประกอบ เป็นดังนี้

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการก็มีลักษณะเป็นคอลัมน์ยาวถัดมาทางด้านขวาของบทความจากบุคคลภายนอก

บทความ/ทัศนะจากบุคคลภายนอก

บทความ/ทัศนะจากบุคคลภายนอก จะอยู่ในตำแหน่งซ้ายสุดของหน้าเป็นคอลัมน์ยาวลงมาในแนวตั้ง เช่น

“เปิดประตูญี่ปุ่น” โดย “อลงกรณ์ พลบุตร ”

“แผนพัฒนาชนบท” โดย “มณฑิเยร รัตนนนท์”

สารคดีเรื่อง “หนีตะวัน” โดย “กนกวรรณ พัฒนกำจร”

“การพัฒนาเศรษฐกิจ” โดย “ส่วนวิจัยเศรษฐกิจ ธนาคารกรุงเทพ” เป็นต้น

บทความประจำ

บทความประจำจะอยู่ในตำแหน่งซ้ายสุดและขวาสุดของหน้า ด้วยซ้ายมีนักเขียนหลายคนสลับกันมาเขียน ส่วนด้านขวาคอลัมน์ประจำ โดย “ตาทมอลอ” มีลักษณะเป็นคอลัมน์ยาวในแนวตั้ง

การ์ตูน

มีลักษณะเป็นการ์ตูนเสียดสี สามช่องเป็นคอลัมน์แนวนอน ชื่อว่า “ไช่แปด” ถูกวางอยู่ในตำแหน่งด้านบนสุดของกลางหน้ากระดาษ

คอลัมน์จดหมาย

ซึ่งตำแหน่งในส่วนกลางหน้ากระดาษจะเป็นส่วนของบทความประจำ โดย “นุ้ย บางขุนเทียน” และบทความเกี่ยวกับเรื่องของศาสนา ชื่อว่า “สหจร พุทธศาสนจักร” โดย “สุชาติ กลไพศาล” และด้านล่างสุดเป็นคอลัมน์จดหมาย ชื่อว่า “คุยกับสีน้ำ” ต่อจากนั้นเป็นบริเวณด้านขวาของหน้า

คอลัมน์ปกิณกะและข่าวสั้น

เป็นคอลัมน์ในแนวตั้ง ชื่อว่า “ผู้รับใช้ประชาชน” โดย “ปิ่นครก” อยู่ตำแหน่งหน้าขวา ตำแหน่งเดียวกับบทบรรณาธิการในหน้าซ้าย

การแบ่งองค์ประกอบ

เนื้อหาบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ได้ปรับปรุงโฉมใหม่หน้าบรรณาธิการด้วยออกที่แปลกตา

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองก็ยังคงได้รับนำเสนออย่างต่อเนื่องทุกวัน ด้วยองค์ประกอบหลักที่ถูกนำเสนอเป็นประจำทุกวันเหมือนเดิม

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ปี 2524

บทความ จาก บุคคล ภายนอก	บท บก.	การ์ตูน	คอลัมน์ปกิณกะ และข่าวสั้น	บทความ ประจำ
		การ์ตูน(ต่อ)		
		บทความ ประจำ (ต่อ)		
	บทความ ประจำ(ต่อ)			
	คอลัมน์จดหมาย	คอลัมน์ จดหมาย(ต่อ)		

ภาพที่ 35

จากนั้นปี 2530-2539 หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ได้มีการปรับเปลี่ยนหน้าบรรณาธิการอีกครั้ง โดยในช่วงแรกของปี 2534 หน้าบรรณาธิการจะอยู่ในหน้าสอง ซึ่งเป็นหน้าที่แทบจะไม่องค์ประกอบหลักของหน้าบรรณาธิการเลย เพราะมีเพียงบทบรรณาธิการและส่วนของข้อมูลผู้จัดทำเท่านั้น และพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นส่วนแทรก ได้แก่ข่าวต่างประเทศ จากนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอีกครั้ง ประมาณเดือนพฤษภาคม 2530 ซึ่งหนังสือพิมพ์บ้านเมืองครบรอบ ปีที่ 15 ได้มีการปรับรูปโฉมของหน้าบรรณาธิการอีกครั้ง กล่าวคือย้ายจากหน้าสองมาอยู่ในหน้าห้า ซึ่งมีหน้าตรงข้ามเป็นหน้าสังคม และองค์ประกอบหลักของหน้าบรรณาธิการในช่วงมี ดังนี้

องค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ได้แก่

- ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ
- บทบรรณาธิการ
- บทความประจำ
- การ์ตูน

ซึ่งมีโครงสร้างการวางตำแหน่งขององค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ดังนี้

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ เป็นรายชื่อของคณะทำงาน ซึ่งชื่อหนังสือพิมพ์ และสัญลักษณ์อยู่ด้านบนเหนือรายชื่อเหล่านั้น เป็นกรอบขนาดเล็กที่ โดยใช้เส้นล้อมเป็นกรอบอยู่ใต้บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ กลับมาอยู่ในตำแหน่งซ้ายของหน้าอีกครั้ง เป็นคอลัมน์ในแนวตั้ง มีเส้นลายจุดล้อมเป็นกรอบ ซึ่งบริเวณส่วนของบทบรรณาธิการนี้ ยังคงมีชื่อหนังสือพิมพ์ มีเส้นล้อมกรอบเป็นวงรี แล้วตามด้วยชื่อเรื่อง ซึ่งใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรปกติของเนื้อหาของบทบรรณาธิการ

การ์ตูน

การ์ตูนเสียดสีล้อเลียน ปรับเปลี่ยนจากหลายช่องมาเป็นการ์ตูนช่องเดียว โดย “เซี่ย” ถูกล้อมกรอบด้วยเส้นหนาทำให้ภาพมีความเด่นชัดขึ้น ซึ่งตำแหน่งวางจะอยู่ด้านบนสุดของหน้าบริเวณกลาง ด้านขวาจะติดกับบทบรรณาธิการ ด้านซ้ายจะติดกับบทความประจำ โดย “ตาทมอหลอ” ด้านล่างมีบริเวณครึ่งของครึ่งบนเหนือรอยพับครึ่ง

บทความประจำ

ในส่วนของบทความประจำมีอยู่ 2 คอลัมน์ คือ ส่วนแรกอยู่ด้านขวาสุดมีเนื้อสอง คอลัมน์ตามแนวดิ่ง โดย “ตาทมอหลอ” ส่วนที่สองมีชื่อคอลัมน์ว่า “ใต้หัวโชน” โดย “เจ้าขุนทอง” ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ก็เขียนแสดงทัศนะและวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวต่างๆไป

การแบ่งองค์ประกอบของหน้า

การแบ่งองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ยังคงใช้นั้นการใช้เส้นในการแบ่งคอลัมน์เหมือนที่ผ่านมา

ความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

ความถี่ของหน้าบรรณาธิการมีเป็นประจำทุกวัน ด้วยองค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในหน้าบรรณาธิการเป็นประจำทุกวันจันทร์ ถึงวันอาทิตย์ ได้แก่ บทบรรณาธิการ บทความประจำ การ์ตูน และที่เพิ่มขึ้นมาคือ ส่วนของผู้จัดทำ

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ปี 2534

ที่ค บคท	การตูน	บทความประจำ
บทบก.		
ส่วนข้อมูล ผู้จัดทำ		บทความประจำ

ภาพที่ 36

สำหรับในปีปัจจุบัน ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม - 30 มิถุนายน 2541 หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง จะอยู่ในหน้าสาม และ มีองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ

- บทบรรณาธิการ
- บทความประจำ
- ปกิณกะและข่าวสั้น
- ส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวและโฆษณา

การจัดหน้า หน้าบรรณาธิการ ซึ่งมีโครงสร้างรูปแบบการจัดหน้าและวางองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองมีทั้งการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบที่หายไปและเพิ่มขึ้นมาคือ

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองได้ย้ายจากตำแหน่งซ้ายสุดของหน้ามาอยู่ในตำแหน่งใหม่คือตำแหน่งคอลัมน์ขวาสุดของหน้า มีเนื้อที่ประมาณ $\frac{3}{4}$ ของความยาวหน้า ส่วนของบทบรรณาธิการก็ยังใช้เส้นหนาล้อมเป็นกรอบไว้ชัดเจนไม่ปะปนกับส่วนอื่นๆ ในส่วนของบทบรรณาธิการ มีการปรับส่วนบนซึ่งมีเฉพาะชื่อหนังสือพิมพ์เป็นเริ่มต้น ด้วยชื่อคอลัมน์ว่า "บทนำ" แล้วจึงตามด้วยชื่อหนังสือพิมพ์ บ้านเมือง และชื่อเรื่องทั้งสามส่วนนี้ ทำให้ส่วนของบทบรรณาธิการดูแตกต่างของลักษณะตัวอักษรที่ใช้และมีขนาดใหญ่ ส่วนที่ถัดลงมาจกชื่อเรื่องก็คือส่วนของเนื้อหาของบทบรรณาธิการ

บทความประจำ

บทความประจำมีชื่อว่า "วิจารณ์ญาณ" โดย "ธันวา วนันท์" เป็นบทความวิพากษ์วิจารณ์ ข่าว หรือเหตุการณ์สำคัญๆ น่าสนใจ และพิเคราะห์ในฉบับวันอาทิตย์พื้นที่ในส่วนนี้ จะเป็นคอลัมน์ "ลมหายใจเมือง" โดย "วิชญา ร้อยแก้ว"

ปกิณกะและข่าวสั้น

ส่วนคอลัมน์ปกิณกะและข่าวสั้น ในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองมีชื่อว่า "คุณนอกรอบ" โดย "ทีมข่าวหน้าสาม" มีลักษณะเป็นสังคมล้อเลียนในวงการการเมืองและข้าราชการที่มีชื่อเสียง โดยหยิบเอาประเด็นหรือสะกิดข่าวของบุคคลเหล่านั้นในรูปแบบสนุกไม่จริงจังเหมือนข่าว ซึ่งใช้ภาษาและสำนวนแบบสบายๆ

ส่วนแรก

ในส่วนแรกของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ได้แก่ ข่าวและโฆษณา ซึ่งตำแหน่งการวางส่วนแรกนี้จะอยู่ต่ำกว่ารอยพับครึ่งลงมา

การแบ่งองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ

การแบ่งองค์ประกอบก็ยังคงใช้เส้นเป็นหลักในการแบ่งสัดส่วนของละองค์ประกอบให้มีความชัดเจนขึ้น แต่เนื่องจากหน้าบรรณาธิการของบ้านเมืองได้รับเปลี่ยนแปลงหน้านี้ เป็นหน้าผสม เป็นหน้าทบ บรรณาธิการและการเมืองในส่วนแรก ที่เป็นข่าวการเมืองเข้ามาอยู่ในหน้าที่ทำให้รู้สึกถึงความสวยงามลดลง และดูสบายตาน้อยกว่าที่ผ่านมา

ปริมาณความถี่ของการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

สำหรับหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง นำเสนอเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่ฉบับแรกจนถึงปัจจุบัน โดยมีองค์ประกอบหลักคือ บทบรรณาธิการและบทความประจำ

ในส่วนนี้คุณถาวร สุวรรณ หัวหน้าบรรณาธิการหนังสือพิมพ์บ้านเมือง กล่าวถึงความสำคัญหน้าบรรณาธิการว่า หนังสือพิมพ์บ้านเมืองให้ความสำคัญกับส่วนที่เป็นบทบรรณาธิการอย่างมากตั้งแต่เริ่มออกหนังสือพิมพ์ และมองว่าหนังสือพิมพ์ใดที่ไม่มีส่วนของบทบรรณาธิการ เปรียบได้กับหนังสือพิมพ์โสภณนิ เพราะไม่มีจุดยืนของหนังสือพิมพ์ เนื่องจากบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ เป็นช่องทางในการแสดงจุดยืนต่อเหตุการณ์ หรือข่าวสารที่สำคัญๆที่เกิดขึ้น ว่าหนังสือพิมพ์คิดอย่างไรต่อเหตุการณ์หรือข่าวนั้นๆ

บทความ เป็นแหล่งของความคิดความเห็น ซึ่งบ้านเมืองถือว่าเป็นจุดขายที่สำคัญ นอกเหนือส่วนที่เป็นข่าว ก็คือ ความคิด ซึ่งส่วนหนึ่งก็ถูกนำเสนอผ่านหน้าบรรณาธิการ

โครงการหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ปี 2540-2541

<p>บทความประจำ</p>	<p>บท บท.</p>
<p>ข่าวและภาพข่าว</p>	
<p>คอลัมน์ปกิณกะ และข่าวสั้น</p>	

ภาพที่ 37

2.เนื้อหา

ตารางที่ 30 ประเภทเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง จำแนกเป็นรายชั้น และร้อยละ

ประเภทเนื้อหา	ปีกำเนิด (2515)	ปี 2520-2529	ปี 2530-2539	ปีปัจจุบัน (2540- 2541)
การเมือง	8 (24.24%)	17 (25.76%)	17 (47.22%)	29 (32.10%)
รัฐธรรมนูญ	-	-	6 (16.67%)	5 (6.17%)
อาชญากรรม อุบัติเหตุ	2 (6.06%)	4 (6.06%)	-	2 (2.47%)
ศึกษา/ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	6 (18.18%)	13 (39.39%)	3 (8.33%)	1 (1.23%)
เศรษฐกิจ	4 (12.12%)	8 (12.12%)	3 (8.33%)	11 (13.58%)
แพทย์ สาธารณสุข	-	-	-	1 (1.23%)
ต่างประเทศ	1 (3.03%)	5 (7.5%)	4 (11.11%)	-
ภัยพิบัติ	2 (6.06%)	-	-	-
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี	-	-	-	-
สิ่งแวดล้อม	-	1 (1.51%)	-	1 (1.23%)
สังคมล้อเลียน	4 (12.12%)	9 (13.36%)	-	27 (33.33%)
หนังสือพิมพ์	5 (15.15%)	1 (1.51%)	-	-
อื่นๆ	1 (3.03%)	8 (12.12%)	3 (8.33%)	4 (4.94%)
รวม(ชั้น)	33	66	36	81

อื่น ได้แก่ การประกวดนางสาว กีฬา การจราจร คมนาคม องค์การโทรศัพท์

สำหรับประเภทของเนื้อหาที่ได้รับความนิยมพืในของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองมากที่สุดในปีเริ่มต้น คือเนื้อหาประเภทการเมือง มีจำนวน 8 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 24.24 รองลงมาได้แก่เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษา มีจำนวน 6 ชิ้น คิดเป็นร้อยละโดยประมาณ 18.18 อันดับที่สามได้แก่หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละโดยประมาณ 15.15

ในช่วงปี2520-2529 ประเภทเนื้อหาที่ได้รับความนิยมจากหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง คือการเมือง จำนวน17 ชิ้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 25.75 อันดับสองคือเนื้อหาด้านศาสนา มีจำนวน 13 ชิ้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 19.70 และอันดับสามคือเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมลือเลียน มีจำนวน 9 ชิ้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 13.36

ส่วนปี 2530-2539 หัวข้อเนื้อหาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ได้แก่ เนื้อเกี่ยวกับการเมือง มีจำนวน 17 ชิ้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 42.22 รองลงมาเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 6 ชิ้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 16.67 และอันดับที่สามได้แก่เนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศ มีจำนวน 4 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 11.11

สำหรับปีปัจจุบันประเภทของเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง การเมืองยังคงได้รับความนิยมมากเป็นอันดับหนึ่งเช่นเดิม ด้วยจำนวน 29 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 32.10 รองลงมาเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ สังคมลือเลียน มีจำนวน 27 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ32.10 และอันดับที่สามได้แก่ เศรษฐกิจ มีจำนวน 11 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 13.58

สรุป

สำหรับประเภทเนื้อหาที่ได้รับความนิยมจากหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันมากที่สุด ได้แก่ การเมือง และเนื้อหาที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คือเนื้อหาประเภทสังคมลือเลียน สำหรับประเภทเนื้อหาที่ไม่เคยได้รับโอกาสในการตีพิมพ์ในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเลย คือเนื้อหาเกี่ยวกับ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. การให้ความสำคัญ

ตารางที่ 31 การให้ความสำคัญ ศึกษาจากตำแหน่ง และปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง

ช่วง	ตำแหน่งของหน้า บรรณาธิการ		ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ					
	หน้าคู่	หน้าคี่	น้อยกว่า ครึ่งหน้า	ครึ่ง หน้า	มากกว่า ค่อนหน้า	เต็ม หน้า	หน้า ครึ่ง	สองหน้า
ปีเริ่มต้น (2515-2519)		*				*		
ปี 2520-2529	*							*
ปี 2530-2539	*	*				*		
ปี 2540-2541		*			*			

3.1 ตำแหน่งของการวางและปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ

สำหรับหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ในอดีตจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและโยกย้ายหน้าค่อนข้างบ่อย กล่าวคือ ในปีแรกหน้าบรรณาธิการอยู่ในหน้าคี่คือหน้าสาม ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่เต็มหน้า และมีหน้าตรงข้าม(Op.Ed) เป็นหน้าต่างประเทศ

ต่อมาปี 2520-2529 ย้ายไปอยู่ในหน้าสี่ และหน้าห้า กล่าวคือหน้าบรรณาธิการมีเนื้อที่เต็มสองหน้า ซึ่งมีการออกแบบและการจัดหน้าให้เป็นพิเศษแตกต่างจากหน้าอื่นๆ ในฉบับ คือการออกแบบและการออกแบบ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่ทั้งสองหน้านั้นเป็นหน้าเดียว โดยใช้วิธีการวางคอลัมน์พาดยาวต่อเนื่องไปอีกหน้าหนึ่งเลย ทำให้มีรูปแบบที่แปลกตา

หลังจากในช่วงปี 2530 หน้าบรรณาธิการก็ถูกปรับไปอยู่ในหน้าสอง ซึ่งเป็นหน้าต่างประเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบเพียง บทบรรณาธิการ และส่วนของผู้จัดทำเท่านั้น ก่อนจะกลับมาอยู่ในหน้าห้า และมีองค์ประกอบของหน้า และมีปริมาณเนื้อที่เต็มหน้า

ส่วนหน้าบรรณาธิการในปัจจุบัน จะอยู่ในหน้าสาม ซึ่งเป็นหน้าที่ มีเนื้อที่ขององค์ประกอบของหน้าไม่เต็มหน้า คือมีปริมาณเนื้อมากกว่าค่อนหน้า คือไม่เต็มหน้าหมายถึงเนื้อที่ขององค์ประกอบหลักถูกลดน้อยที่ลง นอกจากนี้ยังมีส่วนแทรกเข้ามาแย่งพื้นที่ขององค์ประกอบของหน้าไปเกือบครึ่งหน้า ได้แก่ ข่าวและโฆษณา สำหรับหน้าตรงข้าม (Op.Ed) จะเป็นหน้าต่างประเทศ

3.2 ความโดดเด่นของข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียง

ในอดีตหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง มีข้อเขียนที่โดดเด่นไม่มากนัก ซึ่งนักเขียนเด่นๆ ดังนี้

- "ดาหมอลอย"
- "นุ้ย บางขุนเทียน"
- "เจ้าขุนทอง"
- "ทับทิม"
- "ดำเนินสะดวก"

ส่วนในปัจจุบันข้อเขียนที่โดดเด่นของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ได้แก่

- "ลมหายใจเมือง" โดย "วิษณุ รั้อยแก้ว"
- "วิจารณ์ญาณ" โดย "ธันวา วนันท์"

4. บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง

การแสดงผลบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ตามลักษณะองค์ประกอบ และปริมาณเนื้อที่ (ตารางนิ้ว) ขององค์ประกอบของหน้า ซึ่งปริมาณเนื้อที่รวมของแต่ละหน้าจะเท่ากับขนาดรูปเล่มของหนังสือพิมพ์ ซึ่งหนังสือพิมพ์บ้านเมืองมีรูปเล่มขนาด 21 1/2 x 15 1/2 นิ้ว ซึ่งบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหน้าบรรณาธิการจะสะท้อนตามรูปแบบขององค์ประกอบได้ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 32 การแสดงผลบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง จำแนกตามองค์ประกอบของหน้า และปริมาณเนื้อที่ของแต่ละองค์ประกอบ (ตารางนิ้ว)
ช่วง 1 กรกฎาคม 2540 – 30 มิถุนายน 2541

บทบาทหน้าที่ของหน้า บรรณาธิการ	โครงสร้างรูปแบบ	เนื้อที่ (ตารางนิ้ว)	รวม (ตารางนิ้ว)	ร้อยละ
ช่องทางสื่อสารระหว่าง ผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์	ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ	-	-	
	จดหมายถึงบก.	-		
ช่องทางบอกนโยบาย และจุดยืน	บทบรรณาธิการ	1390	1390	20.57
เวทีแลกเปลี่ยนความคิด	บทความ/ทัศนะจาก บุคคลภายนอก	-		
	จดหมายถึงบก.	-	-	
	เสียงจากนสพ.อื่น	-		
ผู้นำทางความคิด และเปิดประเด็น	บทความประจำ	2806		
	การ์ตูน		4197	62.11
	บทบรรณาธิการ	1391		
	โคลงกลอนสัทวา			
ให้เนื้อหาเชิงเสียด สีล้อเลียน	การ์ตูน			
	ปกิณกะ และขำขัน	1170	1170	17.32
	โคลงกลอนสัทวา			
รวม			6757	100

จากตารางการแสดงให้เห็นว่าหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง เน้นบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็นเป็นหลัก ด้วยปริมาณเนื้อที่จำนวน 4197ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 62.11 สำหรับบทบาทหน้าที่รองลงมา ได้แก่ บทบาทหน้าที่ในการเป็นช่องทางบอกนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่เท่ากับ 1390 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 20.57 และ บทบาทหน้าที่อันดับสุดท้ายที่ปรากฏในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง คือ บทบาทของการให้เนื้อหาเชิงเสียดสีล้อเลียน ซึ่งมีปริมาณเนื้อที่เท่ากับ 1170 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 17.32

สำหรับบทบาทหน้าที่ที่ไม่ได้ปรากฏในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองเลย ก็คือบทบาทหน้าที่ของการเป็นช่องทางสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์ และบทบาทหน้าที่ของการเป็นเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนความคิด

ข่าวสด

เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2533 ก้าวแรกของ "ข่าวสดสปอร์ตนิวส์" หนังสือพิมพ์ที่มุ่งมั่นในการเป็นหนังสือพิมพ์ชาวบ้านที่จะเป็นกระบอกเสียงของประชาชน ภายใต้การดำเนินงานของบริษัทโคมค้ำ จำกัด "ข่าวสด สปอร์ตนิวส์" พิมพ์ครั้งแรกจำนวน 16 หน้า เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับ ชาวเบา ชาวเจ้าอารมณ์ ประเภทข่าวอาชญากรรม บันเทิง และกีฬา พร้อมทั้งมีแนวนโยบายในการนำเสนอข่าว คือ "ทำเรื่องชาวบ้านให้ชาวบ้านอ่าน...เข้าถึงปัญหาของทุกคนด้วยความเป็นธรรม" และจุดเด่นอีกประการหนึ่งก็คือการทำข่าวเจาะลึก

หลังจากหนังสือพิมพ์ออกมาได้ระยะหนึ่ง ก็เกิดการเปลี่ยนแปลงชื่อหนังสือ โดยตัดคำว่า "สปอร์ตนิวส์" ออก เหลือเพียงชื่อ "ข่าวสด" พร้อมกับคำขวัญ "หนังสือพิมพ์ชาวบ้าน เพื่อชาวบ้านทั่วประเทศ" ก่อนจะเปลี่ยนคำขวัญมาเป็น "ครบทุกรส สดทุกเรื่อง" ที่ใช้มาจนถึงปัจจุบัน และปัจจุบันหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีรูปเล่มขนาด 15 1/2 X 21 1/2 ตารางนิ้ว

1. โครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ข่าวสด

หนังสือพิมพ์ข่าวสด มีหน้าบรรณาธิการมาตั้งแต่ฉบับแรก ซึ่งตำแหน่งการวางหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสดจะอยู่ในหน้าคี่ คือหน้าสามมาโดยตลอด ซึ่งมีองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการค่อนข้างหลากหลาย

ตารางที่ 33 พัฒนาการโครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการ และความถี่ในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด

โครงสร้างรูปแบบ	ความถี่ในการนำเสนอ					
	ปีกำเนิด(2533-2534)			ปีปัจจุบัน(2540-2541)		
	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี
	ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน	
ส่วนของข้อมูลผู้จัดทำ			-			-
บทบทก.	*				*	
บทความประจำ	*			*		
บทความ/ทัศนะจากบุคคลภายนอก		*			*	
การ์ตูน			-			-
เสียงจากนสพ.อื่น			-			
คอลัมน์จดหมาย			-			
ปกิณกะ และข่าวชั้น		*			*	
โคลงกลอนสัทวา			-			-
ส่วนแทรก (ข่าว, โฆษณา)	*			*		

ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน องค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด ไม่มีความแตกต่างซึ่งมีโครงสร้างรูปแบบ ดังนี้

- บทบรรณาธิการ
- บทความ
- การ์ตูน
- ปกิณกะและข่าวชั้น
- ส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวและโฆษณา

ซึ่งโครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด คือ
บทความ

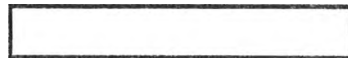
ในช่วงกำเนิดหนังสือพิมพ์ ปี 2533-2534 หน้าบรรณาธิการ มีบทความดังนี้

- "หนูนทุกวันยันทุกคืน" โดย "นายหนูนยัน" เป็นบทความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
เหตุบ้านการเมือง

- "ลุยป่าคอนกรีต" โดย "เสมดำ" และ "พญาไม้" เป็นบทความแสดงความคิดเห็นใน
เรื่องทั่วไป

การแบ่งองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ

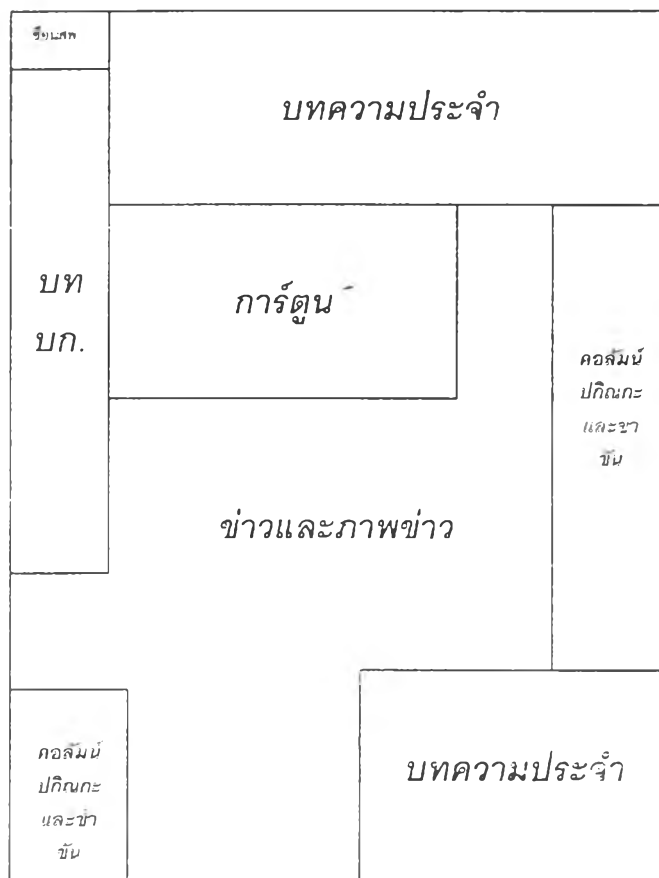
หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด จะนิยมแบ่งองค์ประกอบต่างด้วยเส้นเรียบง่ายไม่เน้น
ลวดลายมากนัก เช่นเส้นเดี่ยว และเส้นคู่ รวมทั้งการออกแบบการจัดหน้าเป็นระเบียบมากขึ้น โดยแต่ละ
องค์ประกอบมีความชัดเจน ด้วยการใช้เส้นล้อมกรอบ ซึ่งประเภทของกรอบหลากหลาย เช่น

ความถี่ของการนำเสนอหน้าบรรณาธิการ

การนำเสนอหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีการนำเสนอเป็นประจำ
ทุกวัน ตั้งแต่วันจันทร์ ถึงวันอาทิตย์ ซึ่งพิเศษฉบับวันอาทิตย์จะมีการวิเคราะห์เหตุการณ์เด่นทางการเมือง
ในรอบสัปดาห์

โครงร่างหน้าบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ข่าวสด ปี 2533-2534

ภาพที่ 38

<div style="border: 1px solid black; display: inline-block; padding: 2px;">ชื่อเรื่อง</div> บทบก.	
บทวิเคราะห์ประจำสัปดาห์	บทความ ประจำ

ปีปัจจุบัน(2540-2541)

องค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ในส่วนขององค์ประกอบ ส่วนจะมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างบ้าง คือ

บทความ ได้แก่

“ทิ้งหมัดเข้ามุม” โดย “นายหนูนแทน”

“ตกแกลง” โดย “วานิช จรุงกิจอนันต์”

“สดจากจิตวิทยา” โดย “กรมสุภาพจิต”

นอกจากนี้ในหน้าตรงข้าม (Op.Ed) ในปีปัจจุบันจะเป็นหน้ารายงานแตกต่างจากในอดีตที่ หน้าตรงข้ามเป็นหน้าข่าวต่างประเทศ ซึ่งในหน้ารายงานจะมีบทความประจำที่น่าสนใจอยู่ 2 บทความ ได้แก่

1. ข้อเขียนของนักเขียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักผู้อ่าน คือ “วานิช จรุงกิจอนันต์” ชื่อคอลัมน์ว่า “ตก แกลง” เป็นข้อเขียนแสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป ด้วยลีลาและภาษาค่อนข้างรุนแรง เช่น

“ผมนั่งลุ้นฟุตบอลชิงชนะเลิศกีฬาซีเกมส์ระหว่างไทยกับ
อินโดนีเซียเหมือนกับคนไทยอีกก่อนประเทศ นิ่งดูไปแล้วก็ให้
ประหลาดใจในการกระทำของแฟนฟุตบอลชาวอินโดนีเซียนี้กอยู่
หลายที่ว่า เอ๊ะเป็นอะไรไป มึงทำอย่างนั้นได้อย่างไร
ผมว่ามันบ้าไปแล้วนะครับ บ้าไปแล้ว บ้ามาก ๆ เลยทีเดียว
เอาก่อนหินขว้างนักฟุตบอลของฝ่ายตรงข้ามไม่ใช่ขว้างประท้วง
ประท้วงประท้วงอะไรเลยครับ ขว้างแบบกะเอาเป็นเอาเจ็บเอาตาย
วิปริตจริงๆ ทำตัวเป็นสัตว์ป่าได้ไม่อายกันเองเลย....”

ตอน“น้ำใจนักกีฬา” 23 ตุลาคม 2540

“...มันเซยบรรลัยเลยครับท่านผมว่า พักนี้มากันแยะเชียว มา
ให้กำลังใจท่านนายกรัฐมนตรี พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ แทบจะ
มากันทุกวัน ก็ว่ากันว่า ประชาชนที่มาจากนั้น มีพรรคพวกของ
ฝ่ายรัฐบาลนี้แหละครับเป็นผู้จัดเกณฑ์ให้มา จากต่างจังหวัดบ้าง
จากในกทม.บ้าง ไม่ใช่เรื่องยากเย็นอะไร เลยที่เรียกกันว่าจัดจาก
ประมาณการแสดงอย่างหนึ่ง เป็นอะไรแบบลิเลกแถวนั้น ตรงนี้ทำ
ให้มันฝันๆความรู้สึกคนที่มองๆอยู่ผมมีความรู้สึกซึ่งออกจะส่วนตัว

อยู่ว่าเมื่อไรที่มีมือบิเียรใใครแล้ว มันจะเป็นมือบิเียรใทุกุไม่เป็นมือบิเียรใจริง
 สุจริตเท่ากับมือบิเียรใต้อด้าน...จะว่าไปก็เป็นที่รู้เช่นเห็นชาติกันอยู่
รู้ๆอยู่ด้วยกันทั้งนั้นแหละครับ”

ตอน "เร่อร่า" 28 กันยายน 2540

2. คอลัมน์ "สดจากจิตวิทยา" โดย "กรมสุขภาพจิต" จะมีเจ้าหน้าที่ของกรมสุขภาพจิตหมุนเวียนกันเขียนเป็นประจำ รูปแบบของข้อเขียนเป็นการหยิบพฤติกรรมของคนในสังคมที่เป็นข่าวหรือเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจของสังคมมาวิเคราะห์และเสนอแนะวิธีการป้องกันหรือทางออกให้กับสังคมในประเด็นปัญหานั้นๆ เช่น วัยรุ่นกับยาเสพติด, การฆ่าตัวตาย ด้วยการกระโดดตึก เป็นต้น

สรุป

ความดีในการนำเสนอหน้าบรรณาธิการของชาวสด โดยวัดจากองค์ประกอบหลักของหน้า จากอดีตถึงปัจจุบันหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการนำเสนอเป็นประจำทุกวัน และมีตำแหน่งที่ชัดเจน กล่าวคือหน้าบรรณาธิการของชาวสดจะอยู่ในหน้าสามเป็นประจำทุกวัน มาเป็นเวลา 8 ปี ในส่วนที่แตกต่างกันก็คือช่วงปีเริ่มต้น จะมีบทบรรณาธิการเป็นประจำทุกวัน แต่ในปัจจุบันบทบรรณาธิการไม่มีในฉบับวันอาทิตย์ เพราะหน้าสามของฉบับวันอาทิตย์จะกลายเป็นหน้าวิเคราะห์เหตุการณ์เด่นทางการเมืองในรอบสัปดาห์

ส่วนของการจัดหน้า โครงสร้างรูปแบบการวางองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด ในปีเริ่มต้น (2533-2534) และปีปัจจุบัน หน้าบรรณาธิการของชาวสด จะมีองค์ประกอบและโครงสร้าง ที่เหมือนกันคือ

- บทบรรณาธิการ
- บทความ
- คอลัมน์ปกิณกะและข่าวสั้น
- การ์ตูน
- ส่วนแทรก ได้แก่ ข่าวและโฆษณา

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการจะถูกวางไว้ในตำแหน่งซ้ายของหน้า มีเส้นหนาที่บัสล้อมเป็นกรอบชัดเจน เป็นแนวตั้งเลยส่วนรอยพับครึ่งไปเล็กน้อย สำหรับโครงสร้างภายในของบทบรรณาธิการ คือ เริ่มด้วยชื่อหนังสือพิมพ์ "ข่าวสดสปอร์ตนิวส์" เป็นตัวอักษรหนาขนาดใหญ่ ตามด้วยชื่อเรื่องของบทบรรณาธิการประจำวันเป็นตัวอักษรตัวหนา แล้วจึงตามด้วยส่วนเนื้อหาของบทบรรณาธิการ ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนชื่อจาก

"ข่าวสดสปอร์ตนิวส์" เป็น "ข่าวสด" บทบรรณาธิการก็ยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิม มีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนของชื่อหนังสือพิมพ์ เท่านั้น ส่วนของชื่อหนังสือพิมพ์จึงมีเฉพาะคำว่า "ข่าวสด" แล้วตามข้อมูลประจำวัน ตัวอักษรสีขาวปกติบนพื้นลายจุดเล็ก

บทความ และคอลัมน์ปกิณกะชำขัน

ช่วงแรกจะมีบทความ "ลุยป่าคอนกรีต" และสลับวันกับ "สวัสดิ์ปีมะแม" อยู่มุมล่างขวา ส่วนในตำแหน่งครึ่งบนของบริเวณเหนือรอยพับครึ่งติดกับบทบรรณาธิการเป็นลักษณะแนวนอนยาวไปสุดหน้าจะเป็นตำแหน่งของ "หนูนทุกวันยันทุกคืน" ก่อนจะถูกเปลี่ยนมาเป็นตำแหน่งคอลัมน์ปกิณกะและชำขัน ไม่ระบุชื่อคอลัมน์ จากนั้นคอลัมน์ปกิณกะและชำขัน ชื่อ "นอกวาระ" ยังคงกินพื้นที่ต่อลงมาด้านขวาของกระดาษเลยกึ่งกลางไปเล็กน้อย และคอลัมน์ปกิณกะ "เผาชน" จะไม่มีตำแหน่งลงที่แน่นอน ส่วนเคลื่อนไปอยู่ในตำแหน่งอื่นๆของหน้าได้ ก่อนจะมีการจัดรูปแบบของหน้าอีกครั้ง คือบทบรรณาธิการอยู่ในตำแหน่งเดิมและมีขนาดใหญ่ขึ้น มีบทความเพิ่มขึ้นอีก 1 บทความ คือ "ถกแถลง" โดยวานิช จรุงกิจ อนันต์ อยู่ในตำแหน่งขวาวนากับบทบรรณาธิการ คือมีขนาดสั้นกว่า แต่จะกว้างกว่า บทบรรณาธิการ ส่วนคอลัมน์ "นอกวาระ" ก็จะตกมาอยู่ในตำแหน่งล่างขวาติดกับ "ลุยป่าคอนกรีต" ส่วนคอลัมน์ "เผาชน" ก็หายไปจากหน้าบรรณาธิการข่าวสด

จากนั้นในปีปัจจุบัน ตำแหน่งของบทความไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก เพียงแต่มีการขยายส่วนของการแสดงความคิดเห็นออกไปอยู่ในหน้าตรงข้ามด้วย "ถกแถลง" จะอยู่ในตำแหน่งซ้ายของหน้า และ "สดจากจิตวิทยา" จะอยู่ใต้พื้นข่าวอาชญากรรม

การ์ตูนและส่วนแทรก

การ์ตูน และส่วนแทรกได้แก่ ข่าว จะยึดพื้นบริเวณตรงกลางหน้าทั้งบนและล่าง โดยไม่มีตำแหน่งที่แน่นอนของการ์ตูน แต่ส่วนใหญ่จะอยู่เหนือรอยพับครึ่ง

แต่ในปัจจุบันการ์ตูนจะอยู่บริเวณใต้คอลัมน์ "ทั้งหมดเข้ามุม" แต่ก็ยังไม่มีตำแหน่งที่แน่นอน นอกจากตำแหน่งของพื้นที่โฆษณา จะมีอยู่เพียง 2 ตำแหน่งเท่านั้นก็คือ มุมล่างขวาและมุมล่างซ้าย ไม่แตกต่างจากปัจจุบัน

การแบ่งองค์ประกอบของหน้า

การแบ่งองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการ ยังคงนิยมการใช้เส้นเหมือนเดิม เพื่อแบ่งองค์ประกอบต่างๆให้มีความชัดเจน

ความถี่ในการนำเสนอ

ในช่วงปีเริ่มต้นเมืองค้ประกอบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด ถูกนำเสนอเป็นประจำทุกวัน(วันจันทร์ ถึงวันอาทิตย์) ได้แก่ บทบรรณาธิการ บทความ และองค์ประกอบที่ถูกนำเสนอบางเป็นบางวัน คือ การตูนล้อเลียน ส่วนองค์ประกอบที่ไม่ได้รับการนำเสนอในหน้าบรรณาธิการของข่าวสดเลยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือ ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น จดหมายถึงบรรณาธิการ

บทความ ประจำ	วิเคราะห์ ข่าวอาชญากรรม	
	บทความจากบุคคลภายนอก	
สรุปต่อจากหน้า ๑		โฆษณา
ชีวนศพ.	บทความประจำ	
บทนำ	การ์ตูน	คอลัมน์ ปกิณฑกะ และชำ ชั้น
	ข่าวและภาพข่าว	
โฆษณา		

ภาพที่ 40

ข่าวอาชญากรรม

วิเคราะห์สถานการณ์การเมืองเด่น
ในรอบสัปดาห์

ภาพที่ 41

2.เนื้อหา

ตารางที่ 34 ประเภทเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด จำแนกเป็น
รายชั้นและร้อยละ

ประเภทเนื้อหา	ปีกำเนิด (2533-2534)	ปัจจุบัน (2540-2541)
การเมือง	23 (48.94%)	92 (52.00%)
รัฐธรรมนูญ	-	15 (8.00%)
อาชญากรรม อุบัติเหตุ	2 (4.26%)	5 (3.00%)
การศึกษา / ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	1 (2.13%)	9 (5.00%)
เศรษฐกิจ	-	25 (14.00%)
แพทย์ สาธารณสุข	-	5 (10.00%)
ต่างประเทศ	1 (2.13%)	3 (1.00%)
ภัยพิบัติ	-	-
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี	-	-
สิ่งแวดล้อม	-	-
สังคมล้อเลียน	18 (38.30%)	19 (11.00%)
หนังสือพิมพ์	1 (2.13%)	1 (2.00%)
อื่นๆ	1 (2.13%)	3 (1.00%)
รวม (ชั้น)	47	182

ในอดีตประเภทเนื้อหาที่นำเสนอมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง คือประเภทเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง มีจำนวนชิ้นเท่ากับ 23 ชิ้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 48.94 รองลงมาคือประเภทเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมล้อเลียน มีจำนวน 18 ชิ้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 38.30 อันดับสามได้แก่เนื้อหาประเภทอาชญากรรมอุบัติเหตุ จำนวน 2 ชิ้น คิดเป็นร้อยละประมาณ 4.26

ปัจจุบัน ประเภทเนื้อหาที่ถูกนำเสนอมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง คือประเภทเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง มีจำนวน 92 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาคือเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ มีจำนวน 25 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 14.00 และประเภทของเนื้อหาที่ไม่ได้รับความนิยมจากชาวสดเลย ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับ ภัยพิบัติ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม

3. การให้ความสำคัญ

การให้ความสำคัญกับหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด โดยศึกษาจากความโดดเด่นของชื่อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียง การวางตำแหน่ง และ ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ ดังตาราง

ตารางที่ 35 การให้ความสำคัญศึกษาจากการวางตำแหน่งหน้าและปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด

ช่วง	ตำแหน่งการวางหน้าบรรณาธิการ		ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ					
	หน้าคู่	หน้าคี่	น้อยกว่าครึ่งหน้า	ครึ่งหน้า	มากกว่าค่อนหน้า	เต็มหน้า	หน้าครึ่ง	สองหน้า
ปีกำเนิด (2533-2534)		*		*				
ปีปัจจุบัน (2540-2541)		*				*		

การวางตำแหน่งหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด จะอยู่ในหน้าคี่ คือหน้าสามมาโดยตลอด ตั้งแต่ข่าวสดออกฉบับแรกจนกระทั่งปัจจุบัน เป็นเวลา 8 ปี

คุณฐากร บุนปาน³⁰ บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ข่าวสด ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางตำแหน่งหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสดว่า สาเหตุที่เลือกหน้าสาม เพราะว่าเป็นหน้าที่เด่นที่สุดรองจากหน้าหนึ่ง เวลาที่อ่านหน้าหนึ่งแล้วพลิกหน้าต่อไปก็จะเจอหน้าสามก่อนหน้าสอง เพราะสายตาคคนเรามักจะมองไปด้านขวาก่อน และที่สำคัญองค์ประกอบหลักของหน้าบรรณาธิการก็คือบทบรรณาธิการ ซึ่งมองว่าบทบรรณาธิการ จะมีความพิเศษแตกต่างไปจากคอลัมน์อื่นๆของหนังสือพิมพ์ กล่าวคือ บทบรรณาธิการ คือจุดยืนหรือท่าทีต่อเรื่องนั้น เราให้เกียรติมันถึงขนาดนี้เราก็จะต้องดูแลมันให้ดี ว่าเวลาเราจะแสดงจุดยืนอะไรต้องอยู่ในระดับไหน และต้องมีเหตุมีผล

³⁰ ฐากร บุนปาน, บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ข่าวสด, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2542

3.1 ตำแหน่งหน้าและปริมาณเนื้อที่

ในอดีตสัดส่วนปริมาณเนื้อที่โดยรวมของหน้าบรรณาธิการ มีปริมาณเนื้อที่ในสัดส่วนที่มากกว่าครึ่งหน้า และมีหน้าตรงข้ามเป็นหน้าข่าวต่างประเทศ

สำหรับปีปัจจุบันมีสัดส่วนปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการเพิ่มขึ้น เพราะมีการขยายเนื้อที่ของส่วนบทบรรณาธิการให้มีขนาดใหญ่ขึ้น และในหน้าตรงข้ามมีบทความแสดงความคิดเห็นเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณเนื้อที่สัดส่วนของหน้าบรรณาธิการเพิ่มขึ้นเป็นเต็มหน้า

สำหรับหน้าตรงข้ามเป็นหน้ารายงาน โดยมีสัดส่วนปริมาณเนื้อที่ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่ของข่าวอาชญากรรม ชื่อ "สดจากสนามข่าว" และสื่อบทตอนหน้าหนึ่ง ซึ่งถือเป็นส่วนแทรก มีเนื้อที่ ประมาณ $\frac{3}{4}$ ของหน้า ส่วนของคอลัมน์แสดงความคิดเห็นอยู่ด้วยกัน 2 คอลัมน์ และมีปริมาณเนื้อที่โดยเฉลี่ย $\frac{1}{4}$ ของหน้า ได้แก่

- "ถกแถลง" โดย "วานิช จรุงกิจอนันต์" ซึ่งหยิบเอาประเด็นข่าวเด่นๆ มาวิพากษ์วิจารณ์ภาษาที่

ค่อนข้างแรง

- "สดจากจิตวิทยา" โดย "กรมสุขภาพจิต" เป็นการหยิบยกประเด็นปัญหาของสังคมมาวิเคราะห์ในแง่ของจิตวิทยา และเป็นข้อเขียนที่ให้แง่ความคิด มุมมองในการสร้างสติให้กับคนในสังคมมีการดำรงชีวิตอย่างปกติในภาวะปัญหาสังคมที่ยุ่งเหยิง

3.2 ความโดดเด่นข้อเขียนของบุคคลที่มีชื่อเสียง

ช่วงกำเนิด

หน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความโดดเด่นของข้อเขียนของคอลัมนิสต์ต่างๆ ในหน้าบรรณาธิการ ดังนี้คือ

- "หนูนทุกคืนยันทุกวัน" โดย "นายหนูนยัน" เป็นบทความแสดงทัศนะที่มีข้อเนื้อหา เกี่ยวกับการประเด็นทางการเมือง
- "ลุยป่าคอนกรีต" โดย "พญาไม้" และ "แสมดำ"

จากนั้นประมาณช่วงปลายปี 2534 เป็นช่วงครบรอบปีของหนังสือพิมพ์ข่าวสดได้มีการปรับโฉมของหน้าบรรณาธิการอีกครั้ง และปรับในส่วนของบทความโดยเลือกของ "วานิช จรุงกิจอนันต์" มาช่วยแถมสีสันของหน้าด้วยภาษาและลีลาที่ค่อนข้างแรงและสะใจผู้อ่าน ในคอลัมน์ชื่อ "ถกแถลง"

ซึ่งมาแทนคอลัมน์ "หนูนทุกวันยันทุกคืน" แต่ต่อมา "ตกแกลง" นี้ได้ย้ายไปอยู่ในหน้าสองซึ่งเป็นหน้าตรงกันข้ามกับหน้าบรรณาธิการ

ปัจจุบัน มีคอลัมน์นิสต์ต่างๆ ดังนี้

- "ทิ้งหมัดเข้ามูม" โดย "จำบ้าน" เป็นบททัศนะเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป
- "ลับพอสสมควร" เป็นข้อเขียนที่นำเอาเกร็ดข่าวของบุคคลทางการเมืองหรือข้าราชการขึ้นมาเขียนกระเช้าเห่าเหย่
- "เผาชน" โดย "จำแฮร์" เป็นการหยิบหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ต่างแล้วนำมาเล่นคำ มาอ้าสนุกๆ
- "การตูน" โดย "ไก่แจ้"
- "ตกแกลง" โดย "วานิช จรุงกิจอนันต์" บททัศนะ และวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นต่างที่น่าสนใจ
- "สดจากจิตวิทยา" เป็นข้อเขียนเกี่ยวกับเรื่องจิตวิทยา และวิเคราะห์พฤติกรรมของสังคม โดยเจ้าหน้าที่ของกรมสุขภาพจิตที่สลับและหมุนเวียนกันมาเขียน

4. บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด

การแสดงผลบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ ซึ่งปรากฏอยู่ในรูปแบบของแต่ละองค์ประกอบ และการให้ความสำคัญของแต่ละบทบาทหน้าที่ที่จะแสดงออกตามจำนวนเนื้อที่(ตารางนิ้ว)ขององค์ประกอบนั้น ดังตารางนี้

ตารางที่ 36 บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวสด จำแนกตามปริมาณเนื้อที่ (ตารางนิ้ว) ขององค์ประกอบของหน้า ช่วง 1 กรกฎาคม 2540 – 30 มิถุนายน 2541

บทบาทหน้าที่	โครงสร้างรูปแบบ	ปริมาณเนื้อที่ (ตารางนิ้ว)	รวม (ตารางนิ้ว)	ร้อยละ
ช่องทางสื่อสารระหว่าง ผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์	ส่วนข้อมูลของผู้จัดทำ	-	-	-
	คอลัมน์จดหมาย	-		
ช่องทางบอกนโยบาย และจุดยืน	บทบรรณาธิการ	1950	1950	19.97
เวทีแลกเปลี่ยนความคิด	บทความ/ทัศนะจาก บุคคลภายนอก	780	780	7.98
	คอลัมน์จดหมาย	-		
ผู้นำทางความคิด และเปิดประเด็น	บทความประจำ	3016	5668	58.05
	การ์ตูน	702		
	บทบรรณาธิการ	1950		
ให้เนื้อหาเชิงเสียดสี ล้อเลียน	การ์ตูน	702	1365	13.98
	ปกิณกะ และข่าวขัน	663		
รวม			9763	100

บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด จะแสดงบทบาทหน้าที่ของการเป็นของการเป็นผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็นเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งอยู่ในรูปของ บท-บรรณาธิการ บทความของคอลัมนิสต์ประจำ และการ์ตูน รวมมีเนื้อที่ประมาณ 5668 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละประมาณ 58.05 รองลงมาคือบทบาทหน้าที่ของการเป็นช่องทางบอกนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ มีเนื้อที่ประมาณ 1365 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละประมาณ 13.95 อันดับสามคือบทบาทหน้าที่ในการให้เนื้อหาเชิงเสียดสี ล้อเลียน ในรูปของการ์ตูน และคอลัมน์ปกิณกะและข่าวขัน ซึ่งจำนวนเนื้อที่ประมาณ 780 ตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละประมาณ 7.98

ส่วนบทบาทหน้าที่ที่ไม่ปรากฏในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ข่าวสด ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของการเป็นช่องทางสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบหัวข้อเนื้อหา โครงสร้างรูปแบบ และบทบาทหน้าที่ของหน้า
บรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวัน

โดยแบ่งการเปรียบเทียบออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. โครงสร้างรูปแบบองค์ประกอบ และการจัดหน้าของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวัน
 2. หัวข้อเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวัน
 3. การให้ความสำคัญกับหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวัน
 4. บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวัน
1. เปรียบเทียบโครงสร้างรูปแบบองค์ประกอบและการจัดหน้าหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวัน

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบโครงสร้างรูปแบบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์รายวัน 8 รายชื่อฉบับ ช่วง 1 กรกฎาคม 2540 – 30 มิถุนายน 2541

ชื่อหนังสือพิมพ์	โครงสร้างรูปแบบ																												
	ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ			บทปก			บทความประจำ			บทความจากบุคคลภายนอก			การ์ตูน			เสียงจากนสพ.อื่น			คอลัมน์จดหมาย			ปกิณกะและข่าวสั้น			โคลงกลอนสัปดาห์			ส่วนแทรก	
	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี	มี		ไม่มี		
	ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน		ทุกวัน	บางวัน			
บางกอกโพสต์	*			*			*			*			*			*			*			*			*				
สยามรัฐ		*		*			*			*			*			-			*			*			*				
มติชน			-	*			*			*			*			-			*			*			*				
กรุงเทพธุรกิจ	*			*			*			*			*			*			*			*			*				
ไทยรัฐ			-	*			*			*			*			-			*			*			*				
เดลินิวส์			-	*			*			*			*			-			*			*			*				
บ้านเมือง			-	*			*			*			*			-			*			*			*				
ข่าวสด			-	*			*			*			*			-			*			*			*				

จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบที่เกิดขึ้นในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยประกอบดังนี้

มีองค์

- ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ (MASTHEAD)
- บทบรรณาธิการ
- บทความประจำ
- บทความจากบุคคลภายนอก
- การ์ตูน
- เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น
- คอลัมน์จดหมายจากผู้อ่าน
- โคลงกลอนสัปดาห์
- ปกิณกะและข่าวสั้น

จากการศึกษาหนังสือพิมพ์ทั้ง 8 ฉบับไม่พบว่ามีหนังสือพิมพ์ฉบับใดเลยที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามองค์ประกอบที่กล่าวข้างต้น

สำหรับหนังสือพิมพ์ที่มีองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการมากที่สุดตามองค์ประกอบที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ได้แก่ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ คือมีองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการเกือบทั้งหมด ยกเว้นองค์ประกอบในส่วนของ โคลงกลอนสัปดาห์ ที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในหน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์

จากการศึกษาปริมาณความถี่ขององค์ประกอบที่ถูกนำเสนอ สามารถจัดแบ่งกลุ่มหนังสือพิมพ์ ได้ดังนี้

ส่วนข้อมูลผู้จัดทำ (MASTHEAD) เป็นส่วนของการให้รายละเอียดเกี่ยวกับคณะผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ในแต่ละฉบับ อาจจะมีลักษณะเป็นรายชื่อกองบรรณาธิการ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ที่จะติดต่อได้ หรือประกาศโฆษณาของหนังสือพิมพ์ ซึ่งในส่วนนี้จะสามารถแบ่งกลุ่มของหนังสือพิมพ์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. หนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอส่วนข้อมูลผู้จัดทำ เป็นประจำทุกวัน ได้แก่ บางกอกโพสต์ และ กรุงเทพธุรกิจ

2. หนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอส่วนข้อมูลผู้จัดทำบ้างเป็นบางวัน ได้แก่ สยามรัฐ

3.หนังสือพิมพ์ที่ไม่มีการนำเสนอส่วนข้อมูลผู้จัดทำเลย ได้แก่ มติชน ไทยรัฐ เดลินิวส์ บ้านเมือง ข่าวสด

บทบรรณาธิการ เป็นข้อเขียนที่แสดงออกถึงนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ จากการศึกษาพบว่าหน้าบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอส่วนของบทบรรณาธิการในทุกรายชื่อบ้าง ซึ่งสามารถแบ่งหนังสือพิมพ์ออก 2 กลุ่ม คือ

1.หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอบทบาทบรรณาธิการเป็นประจำทุกวัน ได้แก่ บางกอกโพสต์ สยามรัฐ เดลินิวส์และบ้านเมือง

2.หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอบทบาทบรรณาธิการบ้างเป็นบางวัน ได้แก่ มติชน กรุงเทพธุรกิจ ไทยรัฐ และข่าวสด

บทความประจำ เป็นข้อเขียนประจำของบุคลากรประจำกองบรรณาธิการ ของหนังสือพิมพ์ อาทิ เช่นคอลัมน์ "ราชดำเป็นกลาง" ซึ่งเขียนโดยบรรณาธิการอาวุโส ของกองบรรณาธิการสยามรัฐ สลับกันมาเขียน เป็นต้น ในส่วนของบทความนั้นสามารถแบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.หนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอส่วนของบทความประจำวันเป็นประจำทุกวันได้แก่ บางกอกโพสต์ สยามรัฐ มติชน ไทยรัฐ เดลินิวส์ บ้านเมือง และข่าวสด

2.หนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอส่วนของบทความประจำบ้างเป็นบางวันมีเพียงฉบับเดียว ได้แก่ กรุงเทพธุรกิจ

บทความจากบุคคลภายนอก บทความจากบุคคลภายนอก สามารถแบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.หนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอบทความของบุคคลภายนอกเป็นประจำทุกวัน ได้แก่ บางกอกโพสต์

2.หนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอบทความของบุคคลภายนอกบ้างเป็นครั้งคราว ได้แก่ สยามรัฐ มติชน กรุงเทพธุรกิจ เดลินิวส์ และข่าวสด

3.หนังสือพิมพ์ที่ไม่มีการนำเสนอบทความของบุคคลภายนอกเลย ได้แก่ ไทยรัฐ และบ้านเมือง

การ์ตูนล้อเลียน (Satire)

ประเภทของการนำเสนอภาพการ์ตูน สามารถแบ่งออก ได้ดังนี้

- 1.เป็นการ์ตูนช่องเดียว ได้แก่ บางกอกโพสต์ ไทยรัฐ มติชน ข่าวสด กรุงเทพธุรกิจ
- 2.การ์ตูนหลายช่อง ได้แก่ สยามรัฐ และเดลินิวส์

และถ้าแบ่งกลุ่มหนังสือพิมพ์ตามความถี่ในการนำเสนอการ์ตูน จะสามารถแบ่งหนังสือพิมพ์ออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1.หนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอภาพการ์ตูนล้อเลียน เป็นประจำทุกวัน ได้แก่ บางกอกโพสต์ และมติชน
- 2.หนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอการ์ตูนไม่เป็นประจำทุกวัน ได้แก่ สยามรัฐ มติชน กรุงเทพธุรกิจ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และข่าวสด
- 3.หนังสือพิมพ์ที่ไม่มีการนำเสนอในหน้าบรรณาธิการเลยได้แก่ บ้านเมือง ในส่วนนี้คุณถาวร สุวรรณ บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองกล่าวว่า สาเหตุที่ไม่มีภาพการ์ตูนในหน้าบรรณาธิการของบ้านเมือง เพราะเห็นการนำเอาการ์ตูนอยู่ในหน้าบรรณาธิการดูน่าจะเกะกะ และไม่เหมาะกับการออกแบบปัจจุบันของบ้านเมือง ซึ่งในปัจจุบันหน้าบรรณาธิการ คือหน้าบทนำ-การเมือง และมีส่วนของภาพข่าวด้วย

เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น

เสียงจากหนังสือพิมพ์อื่น จะเป็นการนำเอาข่าวสารความเห็นความคิดจากบทความหรือข้อเขียนจากหนังสือพิมพ์อื่น มาตีพิมพ์เพื่อให้ผู้อ่านได้มีโอกาสดูหรือถกถึงมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น

จากการศึกษาพบองค์ประกอบประเภทนี้ปรากฏอยู่ในหน้าบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เพียง 2 ฉบับเท่านั้น ได้แก่ บางกอกโพสต์ และกรุงเทพธุรกิจ

คอลัมน์จัดหมายจากผู้อ่าน

คอลัมน์จัดหมาย เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เข้ามา เป็นเสมือนเวทีสาธารณะทางความคิด (Opinion Forum) และยังเป็นช่องทางสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับหนังสือพิมพ์ จากการศึกษานี้หนังสือพิมพ์รายวัน ทั้ง 8 รายชื่อนั้น จะพบว่า มีเพียง 2 ฉบับ

เท่านั้นที่มีคอลัมน์จดหมายจากผู้อ่านปรากฏอยู่ในหน้าบรรณาธิการ คือ บางกอกโพสต์ มีเป็นประจำทุกวัน มีปริมาณเนื้อที่เฉพาะคอลัมน์เกือบครึ่งหน้า และอีกฉบับหนึ่งได้แก่ กรุงเทพธุรกิจ ซึ่งจะนำเสนอเฉพาะฉบับอาทิตย์ เท่านั้น แต่มีปริมาณเนื้อที่เกือบเต็มหน้า

คอลัมน์ปกิณฑกะและชำซัน

คอลัมน์ปกิณฑกะและชำซัน ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวของบุคคลแวดวงการเมือง ข้าราชการ หรือบุคคลที่มีชื่อเสียง มีลักษณะเป็นคอลัมน์แนวเบาๆ สนุกๆ หรือเกร็ดเล็กเกร็ดน้อย

จากการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์รายวันไทยนิยมมีคอลัมน์ปกิณฑกะและชำซันในหน้าบรรณาธิการ ซึ่งหนังสือพิมพ์ทั้ง 8 ฉบับ มีความถี่ในการนำเสนอ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์ที่มีการเสนอคอลัมน์ปกิณฑกะและชำซันเป็นประจำทุกวันได้แก่ มติชน สยามรัฐ บ้านเมือง
2. หนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอคอลัมน์ปกิณฑกะและชำซันบ้างเป็นบางวัน ได้แก่ บางกอกโพสต์ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด กรุงเทพธุรกิจ

โคลงกลอนสัควา

โคลงกลอนสัควา เป็นข้อเขียนที่สอดแทรกแง่คิดมุมมองที่น่าสนใจในรูปแบบหนึ่ง จากการศึกษพบว่าโคลงกลอนสัควา จะถูกนำเสนอในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เพียง 2 ฉบับ เท่านั้น คือ สยามรัฐ จะปรากฏอยู่บนหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐ เป็นประจำ ประมาณช่วงปี 2540 จนถึงต้นปี 2541 จะจากนั้นได้หายไปจากหน้าบรรณาธิการของสยามรัฐ

อีกฉบับหนึ่งที่มีสัควา ได้แก่ มติชน เป็นสัควาที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองและรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะนำเสนอเป็นประจำทุกวันอาทิตย์

2. หัวข้อเนื้อหา

จากการจำแนกนับจำนวนชิ้นของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ โดยภาพรวมขององค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ พบว่าหัวข้อเนื้อหาส่วนใหญ่จะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองมากที่สุด ได้แก่ ข่าวสด เดลินิวส์ สยามรัฐ มติชน กรุงเทพธุรกิจ และ บ้านเมือง คิดเป็นร้อยละ คือ 52.00 52.00 44.00 43.00 40.00 36.00 เรียงตามลำดับ

สำหรับหัวข้อเนื้อหาอันดับรองลงมาได้แก่เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สยามรัฐ มติชน เดลินิวส์ ข่าวสด และบ้านเมือง จากค้นคว้าพบว่าหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งที่มีชื่อเนื้อหาที่แตกต่างกับ ฉบับอื่นๆคือ บางกอกโพสต์ จะมีปริมาณการนำเสนอหัวข้อเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจมากกว่าการเมือง

ส่วนหัวข้อเนื้อหาที่ไม่ได้รับความนิยมในการตีพิมพ์ในหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์รายวันเลย ได้แก่หัวข้อเนื้อหาเกี่ยวกับ ภัยพิบัติ

ข้อสังเกตถึงการนำเสนอหัวข้อเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์พบว่าเน้นหัวข้อเนื้อหา ประเภทการเมืองและเศรษฐกิจ น่าจะมาจากสาเหตุของกระแสของสังคม โดยเฉพาะการตื่นตัวของสังคม รับกับกระแสของการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน และภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศและทั่วโลก ในขณะที่ทำกำลังศึกษาอยู่

ตารางที่ 38 การเปรียบเทียบเนื้อหาของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 8 รายชื่อ
ฉบับในช่วง 1 กรกฎาคม 2540 – 30 มิถุนายน 2541

ชื่อหนังสือพิมพ์	หัวข้อเนื้อหา												
	การเมือง	รัฐธรรมนูญ	อาชญากรรม อุบัติเหตุ	การศึกษา/ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม	เศรษฐกิจ	แพทย์ สาธารณสุข	ต่างประเทศ	ภัย พิบัติ	วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี	สิ่งแวดล้อม	สังคม เลิกล	เกษตร	กีฬา
สยามรัฐ	31 (44.00%)	17 (9.00%)	4 (2.00%)	5 (3.00%)	27 (14.00%)	3 (1.00%)	8 (4.00%)		2 (1.00%)	5 (9.00%)	5 (9.00%)		17 (9.00%)
บางกอก โพสต์	56 (22.00%)	5 (1.00%)	12 (4.00%)	14 (5.00%)	60 (19.00%)	4 (1.00%)	103 (34.00%)		11 (0.20%)	10 (3.00%)	4 (1.00%)	14 (4.00%)	19 (5.00%)
มติชน	75 (43.00%)	10 (5.00%)	5 (3.00%)	4 (2.00%)	42 (24.57%)	2 (1.00%)	7 (4.00%)				25 (14.29%)	1 (2.00%)	1 (0.50%)
กรุงเทพ ธุรกิจ	40 (40.00%)	12 (10.00%)	2 (2.00%)	1 (1.00%)	29 (24.00%)		14 (12.00%)			3 (2.00%)	7 (2.00%)		4 (5.00%)
ไทยรัฐ	42 (40.00%)	11 (10.00%)		2 (2.00%)	10 (10.00%)		3 (3.00%)				34 (32.00%)	2 (2.00%)	1 (1.00%)
เสปนวิสิ	56 (52.00%)	3 (3.00%)	9 (8.00%)	1 (1.00%)	23 (23.00%)					1 (1.00%)	10 (11.00%)		2 (2.00%)
บ้านมือ	29 (36.00%)	5 (6.00%)	2 (3.00%)	1 (1.00%)	10 (13.00%)						28 (35.00%)		4 (5.00%)
ข่าวส	94 (52.00%)	15 (8.00%)	5 (3.00%)	2 (1.00%)	25 (14.00%)	11 (5.00%)	3 (1.00%)			1 (1.00%)	2 (1.00%)		19 (11.00%)

3. การให้ความสำคัญ

การให้ความสำคัญของหน้าบรรณาธิการ โดยมุ่งพิจารณาจากตำแหน่งการวางหน้าบรรณาธิการ และปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ ของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 8 ฉบับ พบว่าสามารถจัดกลุ่มหนังสือพิมพ์ได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. หนังสือพิมพ์แนวปริมาณได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ บ้านเมือง และข่าวสด จะวางหน้าบรรณาธิการไว้ในตำแหน่งหน้าคี่

2. หนังสือพิมพ์แนวคุณภาพ ได้แก่ สยามรัฐ บางกอกโพสต์ มติชน และกรุงเทพธุรกิจ จะวางตำแหน่งหน้าหน้าบรรณาธิการไว้ในหน้าคู่

และพบว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 กลุ่ม นี้จะมีปริมาณสัดส่วนของเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการก็มีลักษณะที่แตกต่างกัน คือ

1. กลุ่มที่มีตำแหน่งหน้าบรรณาธิการในหน้าคี่ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีปริมาณเนื้อที่ไม่เต็มหน้า ยกเว้นข่าวสดที่มีปริมาณเนื้อที่เต็มหน้า เพราะว่าหน้าตรงข้าม (OP-ED) มีส่วนข้อเขียนที่มีลักษณะคล้ายกับองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการคือบทความ 2 ชิ้น ทำให้ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการเพิ่มขึ้น

2. สำหรับในกลุ่มของหนังสือพิมพ์ที่มีหน้าบรรณาธิการอยู่ในหน้าคู่ นั้นได้แก่ สยามรัฐ บางกอกโพสต์ มติชน กรุงเทพธุรกิจ ซึ่งกลุ่มนี้จะมีปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการที่มากกว่าเกือบหน้า กล่าวคือ กรุงเทพธุรกิจ ที่มีปริมาณเนื้อที่ของเต็มหน้า สยามรัฐและมติชนมีปริมาณเนื้อที่ของหน้าประมาณหนึ่งหน้าครึ่ง ส่วนบางกอกโพสต์มีปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการมากที่สุดของหนังสือพิมพ์รายวัน คือมีเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการเต็ม 2 หน้า และไม่มีส่วนแทรกใด ๆ เข้าไปแย่งพื้นที่ขององค์ประกอบสำคัญ ๆ ถือเป็นนโยบายที่ชัดเจนของบางกอกโพสต์

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าหนังสือพิมพ์แนวปริมาณได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ บ้านเมือง และข่าวสด จะวางหน้าบรรณาธิการไว้ในหน้าเดียวกันคือ หน้าสาม ตามแบบฉบับเดียวกับไทยรัฐ ส่วนหนังสือพิมพ์แนวคุณภาพนิยมเอาไว้หน้าบรรณาธิการหน้าคู่ และหน้าตรงข้ามส่วนใหญ่จะเป็นหน้าบทความที่มีลักษณะสอดคล้องหน้าบรรณาธิการ ซึ่งเป็นของการแสดงความคิดเห็นเช่นกัน

ตารางที่ 39 การเปรียบเทียบการให้ความสำคัญ จำแนกจากการวางตำแหน่งหน้า และปริมาณเนื้อที่รวมของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 8 รายชื่อ ช่วง 1 กรกฎาคม-30 มิถุนายน 2542

ชื่อย่อสพ.	ตำแหน่งหน้าบรรณาธิการ		ปริมาณเนื้อที่ของหน้าบรรณาธิการ					
	หน้าคี่	หน้าคู่	น้อยกว่าครึ่งหน้า	ครึ่งหน้า	มากกว่าครึ่งหน้า	เต็มหน้า	หนึ่งครึ่ง	สองหน้า
สยามรัฐ		*					*	
บางกอกโพสต์		*		-				*
มติชน		*					*	
กรุงเทพธุรกิจ		*				*		
ไทยรัฐ	*				*			
เดลินิวส์	*				*			
บ้านเมือง	*				*			
ข่าวสด	*					*		

4. การแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ

บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ จะแสดงออกมาในรูปของโครงสร้างองค์ประกอบของหน้าบรรณาธิการที่ทำหน้าที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาพบว่าหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์รายวัน ส่วนใหญ่จะเน้นบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำทางความคิด และเปิดประเด็นเป็นอันดับแรกซึ่งหน้าบรรณาธิการของบ้านเมืองและมติชน จะแสดงบทบาทหน้าที่มากที่สุด รองลงมาได้สยามรัฐและไทยรัฐ โดยบทบาทหน้าที่จะอยู่ในรูปของบทบรรณาธิการ, บทความประจำ, การ์ตูน เป็นหลัก

ส่วนบทบาทหน้าที่ในอันดับรองลงมา ได้แก่ บทบาทหน้าที่ในการให้ความบันเทิง ไทยรัฐ และเดลินิวส์ จะให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ ใกล้เคียงกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำทางความคิดและเปิดประเด็น ซึ่งบทบาทหน้าที่ในการให้เนื้อหาเชิงเสียดสีล้อเลียนนั้นปรากฏอยู่ในรูปของ การ์ตูน โคลงกลอน ปกิณกะและขำขัน

ผลการศึกษา พบว่าหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์จะมีลักษณะของการแสดงบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น กล่าวคือเป็นหน้าบรรณาธิการที่มีจำนวนเนื้อที่มากที่สุด บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของบางกอกโพสต์ จึงเน้นถึงการเป็นเวทีสาธารณะแห่งความคิด เน้นอันดับแรก กล่าวคือ ที่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในรูปของคอลัมน์จดหมาย รวมทั้งเป็นเวทีในการรองรับข้อเขียนของบุคคลจากภายนอก ซึ่งอยู่ในรูปของบทความจากบุคคลภายนอกและคอลัมน์จดหมาย

ตารางที่ 40 การเปรียบเทียบการแสดงบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ 8 รายชื่อบับ ช่วง 1 กรกฎาคม 2540 – 30 มิถุนายน 2541

ชื่อนสพ.	บทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการ (ร้อยละ)				
	ช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับนสพ.	ช่องทางในการบอกจุดยืนและนโยบาย	เวทีสาธารณะ แลกเปลี่ยนความคิด	ผู้นำทางความคิด และเปิดประเด็น	ให้ความเนื้อหาเชิงเสียดสี ล้อเลียน
สยามรัฐ	2.08	12.93	19.63	58.19	18.38
บางกอกโพสต์	13.15	7.60	47.73	21.86	9.65
มติชน		10.06	17.87	61.85	19.58
กรุงเทพธุรกิจ	9.32	11.04	28.03	38.14	13.47
ไทยรัฐ		21.16		55.01	42.96
เดลินิวส์		8.96	4.60	52.06	34.38
บ้านเมือง		20.86		62.95	17.55
ข่าวสด		11.25	2.50	32.70	7.8